

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม)

ปริญญา

พัฒนสังคม

โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง

Formulation of Strong Family Indicators

นามผู้วิจัย นางสาวทิพวัลย์ รามรง

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์มาตรีณี รักษัตานนท์ชัย, Ph.D.)

ประธานสาขาวิชา

(รองศาสตราจารย์สิริกร กาญจนสุนทร, วท.ม.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

สิงสีทงจิ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง

Formulation of Strong Family Indicators

โดย

นางสาวทิพวัลย์ งามรุ่ง

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม)
พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทิพวัลย์ รามรัง 2554: การพัฒนาตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สาขาวิชาพัฒนสังคม โครงการสหวิทยาการระดับ
บัณฑิตศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์มาตริณี รักษัตานนท์ชัย,
Ph.D. 166 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งโดยใช้เทคนิคเดลฟาย
ศึกษาจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 19 ราย ซึ่งแบ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญประเภทข้าราชการ 5 ราย
ผู้เชี่ยวชาญประเภทนักวิชาการและอาจารย์ระดับอุดมศึกษา 7 รายและผู้เชี่ยวชาญประเภท
นักพัฒนาเอกชนและธุรกิจเอกชนด้านครอบครัว 7 ราย ซึ่งจะเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม 3 รอบ
รอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด รอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ
รอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามเหมือนรอบที่ 2 แต่เพิ่มค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ลง
ไปในแบบสอบถามเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทบทวนคำตอบ

ผลการศึกษาพบว่า ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ซึ่ง
มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่า 1.50 แบ่งออกได้เป็น 8
ด้าน 54 ตัวชี้วัด ได้แก่ ด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการจัดการในภาวะยากลำบาก 10
ตัวชี้วัด ด้านสัมพันธภาพ 9 ตัวชี้วัด ด้านสุขภาพ 8 ตัวชี้วัด ด้านการอบรมเลี้ยงดู 6 ตัวชี้วัด
ด้านทุนทางสังคม 6 ตัวชี้วัด ด้านคุณธรรม 5 ตัวชี้วัด ด้านการเรียนรู้ 5 ตัวชี้วัด
และด้านเศรษฐกิจ 5 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดที่ได้จากฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญครั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวทั้ง
ภาครัฐและเอกชน อาจนำไปใช้กับกลุ่มครอบครัวในพื้นที่ต่างๆ เพื่อทดสอบว่าจะสามารถวัด
ความเป็นครอบครัวเข้มแข็งได้หรือไม่

Thipawan Ramrong 2011: Formulation of Strong Family Indicators. Master of Arts (Social Development), Major Field: Social Development, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Mrs. Matrini Ruktanonchai, Ph.D. 166 pages.

The objective of this research was to formulate the indicators of strong family by applying the Delphi technique. The data were collected from nineteen experts comprising of five government officials; seven scholars and professors in higher education; and seven family development experts from non-profit organizations and family-related businesses that responded to three rounds of questionnaires. The first round was an opened-end questionnaire to gather the input from the experts regarding possible indicators of strong family. The second round was a rating scale questionnaire. The third round questionnaire was similar to the second one, with additional medians and interquartile ranges marked in each question for the experts to review and revise their answers from the second round.

The information gathered from the three rounds of questionnaires had shown the consensus of the expert for the indicators of strong family with the median that was higher than 4.50, and the interquartile range that was lower than 1.50. Such indicators were grouped into eight sections with fifty-four indicators as follows. Ten indicators in the risk, problem, and difficulty management; nine relationship indicators; eight health indicators; six child raising indicators; six social capital indicators; five morality indicators; five learning indicators; and five economic indicators.

The indicators yielded from the experts in this research could be further tested by family-related agencies to establish their application as the indicators of a strong family.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งของท่านอาจารย์ ดร.มาตริณี รัชต์ตานนท์ชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่สละเวลาให้คำปรึกษาและให้ความเอาใจใส่ ที่ดีอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ ข้อคิดต่างๆ ตลอดจนการสอนสั่งให้เป็นคนมีระเบียบวินัย ใส่ใจในงานของตนเองและไม่ให้ละทิ้งความพยายาม จนวิทยานิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาจากอาจารย์ผู้เป็น กัลยาณมิตรต่อศิษย์อย่างจริงใจ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ขอกราบ ขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาตอบแบบสอบถาม อีกทั้งให้คำแนะนำ และ ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณอาจารย์สาขาพัฒนาสังคม ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัยในการศึกษาระดับปริญญาโท คำแนะนำ และกำลังใจที่แสนอบอุ่น เสมือนหนึ่งว่าเป็นครอบครัวเดียวกัน รวมถึงเจ้าหน้าที่สาขาพัฒนา สังคมที่ให้ความช่วยเหลือในการติดต่อและประสานงานทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว เจ้าหน้าที่สมาคมครอบครัวศึกษา ทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือและแนะนำให้รู้จักกับผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งให้คำแนะนำเป็นอย่างดี ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโทสาขาพัฒนาสังคม รุ่น 52 ทุกคนที่เป็นเหมือนพี่เหมือนน้อง ให้ความช่วยเหลือ คำปรึกษา และให้กำลังใจซึ่งกันและกันเสมอมา

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณกำลังใจที่ดีที่สุดตลอดมาของบิดามารดาและพี่ชายที่เป็น ตัวอย่างของครอบครัวเข้มแข็ง ที่ให้ความรัก ความห่วงใย รวมทั้งการอบรม สั่งสอน และ สนับสนุนในการศึกษา ทำให้ผู้วิจัยมีความตั้งใจ และความเพียรพยายามขณะทำวิจัย ขอขอบคุณทุกความหวังดีและการช่วยเหลือที่มีมากจนไม่อาจบรรยายหรือบอกกล่าวได้หมด และครบทุกท่าน แต่ผู้วิจัยก็ยังซาบซึ้งในพระคุณอยู่เสมอ คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่ทุกท่านเพื่อทดแทนพระคุณของบิดามารดา คณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ตลอดจนทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ ขอขอบพระคุณค่ะ

ทิพวัลย์ รามรง

พฤษภาคม 2554

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่ได้รับ	3
ขอบเขตการวิจัย	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	4
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	4
กรอบคร่าว	4
กรอบคร่าวเข้มแข็ง	7
เทคนิคเดลฟาย	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรอบคร่าว	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคเดลฟาย	23
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	28
กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	28
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	28
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	29
สถิติที่ใช้ในการศึกษา	30
การวิเคราะห์ข้อมูล	30
บทที่ 4 ตัวชี้วัดกรอบคร่าวเข้มแข็ง	33
ผลการวิจัย	33
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	81
สรุปผลการวิจัย	81
ข้อเสนอแนะ	85

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	87
ภาคผนวก	93
ภาคผนวก ก แบบสอบถามรอบที่ 1	94
ภาคผนวก ข แบบสอบถามรอบที่ 2 และตารางสถิติ	102
ภาคผนวก ค แบบสอบถามรอบที่ 3 และตารางสถิติ	126
ภาคผนวก ง รายนามผู้เชี่ยวชาญ	161
ภาคผนวก จ ตัวอย่างหนังสือราชการที่ใช้ในงานวิจัย	164
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	166

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนผู้เชี่ยวชาญและค่าความคลาดเคลื่อน	18
2	การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็งด้านสัมพันธภาพ	39
3	การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ	42
4	การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็งด้านการเรียนรู้	44
5	การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็งด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการจัดการในภาวะยากลำบาก	47
6	การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็งด้านคุณธรรมจริยธรรม	50
7	การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็งด้านการอบรมเลี้ยงดู	52
8	การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็งด้านสุขภาพ	54
9	การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็งด้านทุนทางสังคม	57
10	การตัดสินใจจากคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็ง	59
11	การตัดสินใจจากคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็งด้านสัมพันธภาพ	60
12	การตัดสินใจจากคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	การตัดสินใจจากคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านการเรียนรู้	65
14	การตัดสินใจจากคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการ ปรับตัวในภาวะยากลำบาก	68
15	การตัดสินใจจากคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านคุณธรรมจริยธรรม	71
16	การตัดสินใจจากคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านการอบรมเลี้ยงดู	73
17	การตัดสินใจจากคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านสุขภาพ	75
18	การตัดสินใจจากคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านทุนทางสังคม	78

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1

ขั้นตอนการทำวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย

32

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคม ครอบครัวเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดแต่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันหลักที่วางรากฐานให้แก่สถาบันอื่นในสังคม โดยครอบครัวเป็นแหล่งกำเนิดของประชากรมนุษย์ และหล่อหลอมพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัว ให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ประเทศ และโลกอย่างไม่มีจบสิ้น (จิตตินันท์ เดชคุปต์, 2547: 5) ดังนั้น การสร้างครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง สมาชิกในครอบครัวมีความรู้สึกอบอุ่น มีความสุข ก็อาจจะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคมให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวได้ศึกษารูปแบบและโครงสร้างครอบครัวใน พ.ศ. 2550 และพบว่า โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต คือมีขนาดเล็กลง จากครอบครัวขยายที่มีปู่ ย่า ตา ยาย อยู่ด้วย กลายเป็นครอบครัวเดี่ยวที่มีเพียงบิดา มารดา และบุตร บิดากับบุตร หรือมารดากับบุตรมากขึ้น ทำให้การสนับสนุนและการดูแลทางด้านจิตใจลดน้อยลง เด็กถูกทอดทิ้ง และมีความเครียดมากขึ้น เนื่องจากบิดามารดาต้องทำงานจึงมีเวลาน้อยลง อาจส่งผลกระทบต่อสัมพันธภาพในครอบครัว ความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างครอบครัวเกิดขึ้นจากหลายประการ ได้แก่ การสร้างครอบครัวจากความไม่พร้อมหรือไม่ตั้งใจ เกิดปัญหาหย่าร้างหรือแยกทางกลายเป็นครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว การอพยพย้ายถิ่นของครอบครัวเข้ามาทำงานในเมือง ทั้งบุตรหลานให้เป็นภาระของผู้สูงอายุในชนบท หรือครอบครัวในเมืองที่ต้องทำงานจนไม่มีเวลา จึงต้องปล่อยปละละเลยบุตร การอบรมเลี้ยงดูบุตรไม่ดีเท่าที่ควร ส่งผลต่อปัญหาความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เด็กขาดความอบอุ่น ทำให้เกิดปัญหาทางสังคมต่างๆ ตามมา ได้แก่ ปัญหาการติดยาเสพติด การทะเลาะวิวาท และการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม (สำนักผู้เชี่ยวชาญ กรมพัฒนาสังคม, 2552: 26) สอดคล้องกับผลสำรวจเรื่องสุขภาวะครอบครัวในสังคมไทยซึ่งได้จัดทำโดยสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัย มหิดล พบว่า ประเทศไทยซึ่งมีประชากร 17.9 ล้านครอบครัว มีถึง 2.5 ล้านครอบครัว ที่บุตรและบิดามารดา เผชิญปัญหาความไม่เข้าใจกัน ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาบุตรมีความห่างเหิน (ศิวพร ปกป้อง, 2552) สภาวะความห่างเหินของ บิดา มารดา บุตรเกิดขึ้นเนื่องจากสมาชิกแต่ละคนต่างเป็นอิสระต่อกัน ทุกคนใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับสังคมนอก

บ้าน บิดามารดาต้องทำงานเพื่อหารายได้ บุตรใช้ชีวิตอยู่กับเพื่อนมากขึ้น ทั้งเรียนหนังสือ เรียนพิเศษ หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ บ้านเป็นเพียงที่พักพิงยามหมดภารกิจ

ความห่างเหินกันของสมาชิกในครอบครัว จึงอาจเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาสังคมหลายประการ ดังนั้นครอบครัวจึงควรเป็นสถาบันพื้นฐานในการแก้ปัญหาต่างๆ ของสังคม กล่าวคือ ครอบครัวมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เป็นฐานเสริมและสนับสนุน ให้มนุษย์ออกไปเผชิญโลกภายนอก เป็นสถานที่ ที่สามารถสร้างความสุขให้กับมนุษย์ได้ดีที่สุด เพราะสามารถสร้างความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจ และความเห็นใจ ให้แก่กันและกัน หากครอบครัวมีความสุขแล้ว สุขภาพจิตของสมาชิกในครอบครัวก็มีความมั่นคงด้วย (อุมาภรณ์ ภัทรวาทินิชย์ และภูวไนย พุ่มไทรทอง, 2552: 185) ความมั่นคงทางจิตใจ ก็อาจจะทำให้สมาชิกในครอบครัวสามารถก้าวผ่านปัญหา อุปสรรคต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในครอบครัวไปได้

ความเปลี่ยนแปลงของสถาบันครอบครัวในปัจจุบัน ทำให้เกิดความอ่อนแอของครอบครัว เห็นได้จากรายงานสถานการณ์ครอบครัวเข้มแข็งของสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว เมื่อ พ.ศ. 2552 ซึ่งได้สำรวจกลุ่มตัวอย่าง 9,666 ครอบครัว พบว่า ครอบครัวที่ไม่ผ่านเกณฑ์ครอบครัวเข้มแข็งสูงถึงร้อยละ 57.16 (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2553) โดยวัดจากเกณฑ์มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งเชิงสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมไทย 5 ด้าน คือ สัมพันธภาพ การพึ่งตนเอง ทุนทางสังคม การปรับตัวในภาวะยากลำบาก และการหลีกเลี่ยงและจัดการความเสี่ยง

จากแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง โดยใช้วิธีเดลฟายเพื่อหาฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาตัวชี้วัดดังกล่าว เพราะสถาบันครอบครัวเป็นรากฐานให้สถาบันอื่นทางสังคม หากครอบครัวมีความเข้มแข็ง สังคมก็จะมีคามเข้มแข็ง ดังนั้นตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งที่จะพัฒนาขึ้นนี้อาจนำไปเป็นแนวทางวัดความเข้มแข็งหรือ ประเมินสถานการณ์ครอบครัว ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านครอบครัว ทั้งภาครัฐหรือภาคเอกชนสามารถนำไปใช้เพื่อนำผลที่ได้มาวางแผนในการพัฒนาความเข้มแข็งของครอบครัว ให้ครอบครัวเป็นภูมิคุ้มกันทางสังคมและเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาคนให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งโดยใช้เทคนิคเดลฟาย

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้จะได้ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง ซึ่งอาจนำไปใช้เป็นแนวทางที่ใช้ในการวัดความเข้มแข็งของครอบครัวได้ต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้เทคนิคเดลฟาย ซึ่งครอบคลุมการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านครอบครัว 21 ราย ในการตอบแบบสอบถาม เพื่อแสวงหาฉันทามติในการสร้างตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง มีเกณฑ์ที่ใช้ในการสรุปผลการวิจัย คือข้อคำถามใดที่ผู้เชี่ยวชาญตอบแล้วมีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่า 1.50 ถือเป็นข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเหมาะสมและมีความสอดคล้องกัน จึงสรุปว่าสามารถใช้เป็นตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งได้ ในงานวิจัยครั้งนี้กำหนดให้ครอบครัว หมายถึง สถาบันพื้นฐานของสังคมที่ประกอบด้วย สามี ภรรยา และบุตร ที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือด หรือทางกฎหมาย

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยครั้งนี้ได้ตรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครอบครัว รูปแบบของครอบครัว บทบาทหน้าที่ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว ครอบครัวเข้มแข็ง ตัวชี้วัดตัวชี้วัดความเข้มแข็งของครอบครัว พุทธศาสนากับครอบครัว และเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ครอบครัว

จากการตรวจเอกสารเกี่ยวกับครอบครัวประกอบด้วยหัวข้อ ความหมาย รูปแบบ บทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์ในครอบครัว ดังนี้

1.1 ความหมายของครอบครัว

ครอบครัว หมายถึง สถาบันพื้นฐานของสังคมที่ประกอบด้วย สามีภรรยา และหมายรวมถึง บุตร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 220) เป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญประกอบด้วยบุคคลต่างเพศตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมีความสัมพันธ์ทางเพศซึ่งกันและกัน อาจจะมีบุตรด้วยกันโดยการสืบสายเลือด หรือมีบุตรบุญธรรมโดยเกณฑ์ของสังคม และมีความผูกพันกันทางเศรษฐกิจ และสังคมที่ดี (ทัศนีย์ ทองสว่าง, 2543: 93) การอยู่ร่วมกันของกลุ่มบุคคล ที่เป็นสมาชิกจะมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน (วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์, 2545: 59) มีการกำหนดตำแหน่งทางสังคม เช่น บิดา มารดา ภรรยา สามี บุตร พี่ น้อง กำหนดภารกิจหน้าที่ ที่สังคมได้มอบหมาย เช่น กำเนิดสมาชิกใหม่ อบรมเลี้ยงดู ให้ความรัก ความอบอุ่น เป็นที่พึ่งทางใจ กำหนดแบบแผนพฤติกรรม เช่น ความเชื่อ กฎเกณฑ์หรือบรรทัดฐานทางสังคม พิธีกรรมเกี่ยวกับครอบครัว (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2544: 2) เป็นสถานที่สำคัญที่จะตอบสนองต่อกิจกรรมที่บุคคลต้องการทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และมีกิจกรรมในการดำเนินชีวิตที่สัมพันธ์กัน (อัจฉรา นวจินดา และกาญจนา ลุศนันท์, 2546: 231)

ดังนั้นครอบครัวจึง หมายถึง สถาบันพื้นฐานของสังคมที่มีกลุ่มบุคคลอาศัยอยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์กันทางสายโลหิตหรือกฎหมาย มีความผูกพันกันทางและสังคม

1.2 รูปแบบของครอบครัว

หากพิจารณารูปแบบของครอบครัวสามารถแบ่งได้หลายลักษณะ ดังที่ อูมาพร ตรังคสมบัติ (2541: 4-5) ได้จำแนกไว้ดังนี้

1.2.1 ครอบครัวเดี่ยว ประกอบด้วย สามี ภรรยา และบุตรที่อยู่ในครัวเรือนเดียวกัน

1.2.2 กลุ่มสมรสที่ไม่มีบุตร ประกอบด้วย สามีและภรรยา

1.2.3 ครอบครัวที่มีบิดาหรือมารดาเพียงคนเดียว ประกอบด้วย บุตร และบิดาหรือมารดาที่ต้องเลี้ยงดูและบุตรตามลำพัง เนื่องจากกลุ่มสมรสฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต หย่าร้าง หรือแยกทาง

1.2.4 ครอบครัวบุญธรรม ประกอบด้วย สามี ภรรยา และบุตรบุญธรรม

1.2.5 ครอบครัวที่มีการแต่งงานใหม่ ประกอบด้วย หญิงชายที่มาอยู่ร่วมกัน โดยอีกฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายเป็นหม้าย หรือมีการหย่าร้างมาก่อน

1.2.6 ครอบครัวขยายประกอบด้วยเครือญาติตั้งแต่ 3 ชั่วคนขึ้นไป ที่มีความสัมพันธ์กันโดยการเกิดหรือการแต่งงานมาอยู่ร่วมกัน

จากรายละเอียดข้างต้นสรุปได้ว่า รูปแบบของครอบครัวมีหลากหลายตามความเปลี่ยนแปลงของลักษณะของครอบครัว เกณฑ์ในการแบ่งรูปแบบของครอบครัวสามารถแบ่งตาม องค์ประกอบ ขนาด และลักษณะความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของสมาชิกในครอบครัว

1.3 บทบาทหน้าที่ของครอบครัว

ครอบครัวมีบทบาทหน้าที่สำคัญ คือ เป็นแหล่งสร้างสมาชิกใหม่ ให้กำเนิดทายาท เพื่อสืบสกุล ให้ความรัก ความอบอุ่นแก่สมาชิกในครอบครัว พร้อมทั้งการหล่อหลอมอบรมบ่มนิสัยทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนถึงระเบียบของสังคม เพื่อให้สมาชิกใหม่เติบโตขึ้นมาเป็นคนดีของสังคม ส่งเสริมความเจริญเติบโตส่วนบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย และสติปัญญาให้กับบุตร หรือผู้ที่อยู่ในอุปการะ ตลอดจนความมั่นคงปลอดภัย

แก่สมาชิกในครอบครัว สร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของครอบครัว ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และส่งเสริมความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในระหว่างญาติมิตร เสริมสร้างให้สมาชิกของครอบครัวเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ที่เป็นตัวของตัวเอง มีอิสรภาพ และความสามารถที่จะตัดสินใจกระทำสิ่งที่ถูกต้อง (โสภา ชปิลมันน์, 2543: 20-21) ครอบครัวจะกำหนดสถานภาพของสมาชิกและบทบาทของบุคคล เช่น เพศ ลำดับของสมาชิกในครอบครัว ชนชั้น ภูมิสำเนา ซึ่งบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามบรรทัดฐานของแต่ละสังคม (สนรยา พลศรี, 2545: 148) นอกจากนี้ สมาชิกครอบครัวยังมีหน้าที่ทำกิจกรรมร่วมกันทั้งกิจกรรมสันทนาการ เช่น การเล่นกีฬา ชมภาพยนตร์ และกิจกรรมทางศาสนา เพื่อสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก มีหน้าที่ในการให้ความรักเพราะความรักและกำลังใจจากครอบครัวจะช่วยให้สมาชิกในครอบครัวมีความสุขและมีความเชื่อมั่นในตนเองได้ (พรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2545: 30-31)

บทบาทหน้าที่ของครอบครัว จึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ ตั้งแต่การเริ่มต้นมีครอบครัว นั่นคือการผลิตสมาชิก และการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว ถ้าสมาชิกในครอบครัวสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของแต่ละคน ก็จะทำให้เกิดความสมดุล มีความสุข รู้สึกอบอุ่นปลอดภัย พร้อมทั้งเติบโตเป็นบุคคลที่มีความกล้าตัดสินใจและแก้ปัญหาในเรื่องต่างๆ ได้

ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้ครอบครัวประกอบด้วยบิดา มารดา และบุตรที่มีความผูกพันกันโดยสายเลือดหรือโดยกฎหมาย

1.4 ความสัมพันธ์ในครอบครัว

สถาบันครอบครัวจะสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เพราะเป็นตัวนำไปสู่ความรักความอบอุ่นภายในครอบครัว ถ้าสมาชิกในครอบครัวมีความรัก ความเข้าใจ ความสุขย่อมเกิดขึ้น

ความสัมพันธ์ในครอบครัว หมายถึง ความผูกพัน ความรัก ความเข้าใจ การให้อภัยซึ่งกันและกัน ตลอดจนการปฏิบัติต่อกันอย่างอบอุ่น ระหว่าง สามี ภรรยา บุตร และญาติพี่น้อง ถ้าครอบครัวมีความสัมพันธ์อันดี และมีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ก็จะเป็นเหมือนเกราะที่คุ้มครองสมาชิกในครอบครัวให้เกิดความมั่นคง และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (กาญจนา ลุศันนท์ และอัจฉรา นวจินดา, 2543: 242) สิ่งสำคัญที่สุดของความสัมพันธ์ในครอบครัว คือ การยอมรับฟังความรู้สึกความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และให้อภัยซึ่งกันและกัน การเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้มีความมั่นคงเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาของบุคคลในครอบครัว เนื่องจากครอบครัวประกอบด้วย การติดต่อสื่อสาร ทศนคติ และปฏิสัมพันธ์ระหว่าง

กัน (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2545: 88) ดังนั้นความสัมพันธ์ในครอบครัวจึงเป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีการให้ความรัก ความผูกพัน ความเข้าใจ และให้อภัยซึ่งกันและกัน ตลอดจนการปฏิบัติต่อกันอย่างอบอุ่น ระหว่าง สามี ภรรยา บุตร และญาติพี่น้อง ซึ่งจะส่งผลต่อการมีพื้นฐานที่ดีของสมาชิก จะช่วยเสริมสร้างความผาสุก ความมั่นคงให้กับสมาชิก

กาญจนา ลุศนันท์ และอัจฉรา นวจินดา (2543: 243) เสนอวิธีการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวไว้ 3 ประการ ได้แก่ การมีความรักและความเข้าใจซึ่งกันและกัน เช่น เข้าใจในความต้องการของแต่ละฝ่าย เข้าใจในความอ่อนแอ ความเข้มแข็ง ความบกพร่อง และความสามารถของสมาชิกแต่ละคน และสามารถช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ ประการที่สองคือการแสดงความจริงใจต่อกัน เช่น มีความเลื่อมใสศรัทธา ความเชื่อถือ และไว้วางใจ ตลอดจนความเชื่อมั่นต่อกันและกัน โดยแต่ละฝ่ายต้องมีความซื่อสัตย์และจริงใจต่อกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทั้งคู่ควรหลีกเลี่ยงการแสดงพฤติกรรมในทางที่จะก่อให้เกิดความนอกใจหรือไม่จริงใจต่อกัน และประการที่สามคือ การมีประชาธิปไตยในครอบครัว เช่น การไม่ล่วงเข้าไปในสิทธิของแต่ละฝ่ายมากเกินไป ควรมีความยกย่องนับถือ และความเกรงใจ ไม่ล่วงเกินอีกฝ่ายหนึ่ง

จากการตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับครอบครัว สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีกลุ่มบุคคลอาศัยอยู่ร่วมกัน มีหลายรูปแบบตามองค์ประกอบและจำนวนสมาชิก มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ตั้งแต่การผลิตสมาชิก เลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ให้ความรัก ความผูกพันเกิดเป็นความสัมพันธ์ที่ดี ครอบครัวจึงเป็นสถาบันที่สำคัญที่จะหล่อหลอมให้สมาชิกเป็นบุคคลที่ดีหรือไม่ดีได้

2. ครอบครัวเข้มแข็ง

การตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับครอบครัวเข้มแข็งประกอบด้วย ความหมายของครอบครัวเข้มแข็ง ความหมายของตัวชี้วัด คุณสมบัติที่ดีของตัวชี้วัด ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง และพระพุทธศาสนากับครอบครัว มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ความหมายครอบครัวเข้มแข็ง

ครอบครัวเข้มแข็ง หมายถึง บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ดำเนินชีวิตร่วมกันอย่างมีจุดหมาย มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยพึ่งพาตนเอง พร้อมทั้งจะเกื้อกูลสังคมและคนรอบข้าง ปรับตัวอย่างสร้างสรรค์ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง มีแนวทางการจัดการกับปัญหาและอุปสรรคจนสามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2552: 42) เป็นสภาพครอบครัวที่พึงประสงค์อันเกิดจากการรวมตัวใน

รูปแบบที่หลากหลายของบุคคลที่มาดำเนินชีวิตร่วมกันอย่างมีจุดหมาย และสามารถแสดงบทบาทหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม (มนนิภา สังข์ศักดิ์, 2545: 49) เพื่อตอบสนองความต้องการที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของสมาชิกในครอบครัว มีการอบรมบุตรหลานให้เป็นคนดีของสังคม ตลอดจนการดูแลสมาชิกในครอบครัวที่เป็นผู้ด้อยโอกาส หรือช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ (นิตยา กมลวาทิน, 2545: 15) เป็นครอบครัวที่สมาชิกทุกคนมีความรักใคร่กลมเกลียวช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน มีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีสุขภาพดี รู้จักดูแลที่อยู่อาศัยให้สะอาดถูกสุขลักษณะ ตลอดจนมีความรับผิดชอบ ประกอบอาชีพสุจริต รู้จักประหยัด และออมเพื่อสร้างฐานะของครอบครัว นอกจากนี้ บิดา มารดา หรือหัวหน้าครอบครัวต้องทำตนให้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม อบรมดูแลสมาชิกในครอบครัวให้เป็นคนดี ตลอดจนปฏิบัติตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย (กองพัฒนาสตรี เด็ก และเยาวชน, 2543: 31-32)

จากความหมายข้างต้นจึงสรุปได้ว่า ครอบครัวเข้มแข็ง หมายถึง ครอบครัวที่มีความรักความอบอุ่น ความสุขที่เกิดจาก สมาชิกในครอบครัวสามารถทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ พึ่งพาตนเองได้ สามารถปรับตัวได้ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง มีวิธีการจัดการปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับครอบครัว มีการดำเนินชีวิตที่ตอบสนองซึ่งกันและกัน ทั้งด้านการให้ความสุข ปัจจัยการดำเนินชีวิต ช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในครอบครัวและยังสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้ ความเข้มแข็งของครอบครัว เป็นสภาพครอบครัวที่ต้องการของสังคมไทย

2.2 ความหมายของตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด หมายถึง เครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้ในการประเมิน วัดการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ด้าน เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ของสิ่งที่ต้องการวัด (ทักษพล ธรรมรังสี, 2547: 71-74) ซึ่งใช้บ่งบอกคุณลักษณะเชิงนามธรรมหรือรูปธรรม สะท้อนลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545: 82) รวมทั้งปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานอย่างกว้างๆ ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง สามารถสะท้อนหรือวัดได้ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (วรรณิ แกมเกตุ, 2546: 27) นอกจากนี้ตัวชี้วัดยังเป็นสิ่งที่บอกได้ว่าสิ่งที่มีสถานะอย่างไร และสามารถนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ว่าสถานะเช่นนั้นดีหรือไม่ดี และให้คำแนะนำหรือสิ่งที่กำหนดต่อไป (ยุทธนา แซ่เตียว, 2547: 56) Johnstone (1981: 2 อ้างใน ปิติ ศรีสนั่น, 2550: 18) ยังกล่าวไว้ว่าตัวชี้วัดเป็นสิ่งที่บ่งบอกปริมาณเชิงสัมพันธ์หรือสภาวะของสิ่งที่มุ่งวัดในเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยไม่จำเป็นต้องบ่งบอกสภาวะที่เจาะจงหรือชัดเจน แต่บ่งบอกสถานการณ์ที่เข้าไปทดสอบแบบกว้างๆ หรือเชิงสรุป ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ในอนาคต

จากความหมายข้างต้นจึงสรุปได้ว่า ตัวชี้วัด หมายถึงสิ่งที่บ่งบอกคุณลักษณะมีทั้งนามธรรมและรูปธรรมที่สามารถวัดหรือสะท้อนออกมาทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพและบ่งบอกถึงสภาพหรือลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัดหรือประเมินผลในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งโดยอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ในอนาคต

2.2.1 คุณสมบัติของตัวชี้วัดที่ดี มี 3 ประการ ดังที่ ทักษพล ธรรมรังสี (2547: 71-74) ได้สรุปไว้ ดังนี้

ก. มีความตรง สามารถบ่งชี้ได้ตามคุณลักษณะที่ต้องการวัดอย่างถูกต้องแม่นยำ ตรงตามคุณลักษณะที่มุ่งวัด ได้อย่างน่าเชื่อถือ คงเส้นคงวา หรือชี้วัดได้คงที่เมื่อมีการทำการวัดซ้ำในช่วงเวลาเดียวกัน

ข. ความเป็นกลาง ปราศจากความลำเอียง ไม่น้อมเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ชี้นำโดยการเน้นการวัดเฉพาะลักษณะความสำเร็จ หรือความล้มเหลวด้วยความไม่ยุติธรรม

ค. สามารถสื่อสารเข้าใจง่าย คือนำไปใช้ได้ง่าย สามารถเก็บข้อมูลได้จากการตรวจ นับ วัด หรือการสังเกต และการแปลผลได้

ดังนั้นตัวชี้วัดที่ดีจึงสรุปได้ว่า จะต้องมีความแม่นยำแม้จะวัดซ้ำหลายๆ ครั้ง ความเป็นกลาง และสามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่ายเพื่อสะดวกในการนำไปใช้

2.3 ตัวชี้วัดครอบครัวยุคใหม่

จากการตรวจสอบเอกสาร เกี่ยวกับตัวชี้วัดครอบครัวยุคใหม่ พบว่ามีผู้พัฒนาตัวชี้วัดดังกล่าว 3 กลุ่ม ได้แก่ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2550) สถาบันรักลูก (2550) และ Stinnett (1983) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2552) จัดทำมาตรฐานครอบครัวยุคใหม่ ซึ่งพัฒนาจากดัชนีความอยู่ดีมีสุขด้านชีวิตครอบครัว พ.ศ. 2546 ร่วมกับผลการวิจัยครอบครัวใน 5 จังหวัด 5 ภูมิภาค พ.ศ. 2548 ให้เป็นมาตรฐานครอบครัวยุคใหม่เชิงสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมไทย 5 ด้าน คือ สัมพันธภาพ การพึ่งตนเอง ทักษะสังคม การ

ปรับตัวในภาวะยากลำบาก และการหลีกเลี่ยงและ/หรือการจัดการความเสี่ยง ประกอบด้วย มาตรฐาน 7 ด้าน และตัวชี้วัดครอบครัวแข็งแรง 37 ข้อ ดังนี้

ก. ด้านสัมพันธภาพ มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งด้านสัมพันธภาพ

หมายถึง ครอบครัวที่สมาชิกมีความมุ่งมั่นในการสร้างและคงความเป็นครอบครัวร่วมกัน มีความรัก ความผูกพันต่อกัน ซึ่งแสดงออกโดยการสื่อความหมาย ยกย่อง รับฟัง ทำกิจกรรมร่วมกัน มาตรฐานนี้มีตัวชี้วัดดังนี้

- 1) ก่อนมีการสมรสมีการบอกกล่าวการใช้ชีวิตตามประเพณีให้เป็นที่ยอมรับ และยอมรับในหมู่ญาติมิตร
- 2) สมาชิกในครอบครัวมีการแสดงออกถึงความรัก เคารพนับถือ และเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ทางกาย วาจา ใจ
- 3) สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสอยู่พร้อมหน้ากัน และทำกิจกรรมร่วมกันเป็นประจำอย่างน้อย 1 ครั้ง/สัปดาห์
- 4) สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ และตัดสินใจเรื่องสำคัญต่างๆ ของครอบครัว และลงมือทำร่วมกัน
- 5) ครอบครัวที่มีสมาชิกร่วมกันรับผิดชอบภาระการทำงานของครอบครัว
- 6) สมาชิกในครอบครัวแก้ปัญหาข้อขัดแย้งด้วยเหตุผล ไม่ใช้ความรุนแรง ด้านร่างกาย วาจา จิตใจ
- 7) คู่สามีภรรยารักใคร่ปรองดอง
- 8) สมาชิกในครอบครัวได้รับการยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว

ข. ด้านการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งด้าน

การพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ หมายถึง ครอบครัวสามารถบริหารจัดการรายรับรายจ่าย ให้เกิดความมั่นคงในความเป็นอยู่และอาชีพ มาตรฐานนี้มีตัวชี้วัดดังนี้

- 1) ครอบครัวมีรายได้และทรัพย์สินเพียงพอสำหรับรายจ่ายที่จำเป็นใน

การดำรงชีวิตครอบครัว ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

- 2) ครอบครัวมีเงินออมสำหรับนำมาใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน หรือจำเป็น
- 3) ครอบครัวปราศจากหนี้สินหรือหากมีหนี้ก็มีความสามารถปลดหนี้
- 4) ครอบครัวมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง โดยไม่ต้องกังวลว่าจะไร้ที่อยู่

ค. ด้านการพึ่งพาตนเองทางสุขภาพ มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งด้านการพึ่งพาตนเองทางสุขภาพ หมายถึง ครอบครัว สามารถส่งเสริม และดูแลสุขภาพของสมาชิกได้ มาตรฐานนี้มีตัวชี้วัดดังนี้

- 1) ครอบครัวดูแลสุขภาพการกินการอยู่อย่างถูกสุขลักษณะ
- 2) ครอบครัวที่สามารถดูแลรักษาสุขภาพของสมาชิกเบื้องต้น
- 3) ครอบครัวที่มีการออกกำลังกาย อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน
- 4) ครอบครัวที่มีการป้องกันอุบัติเหตุในบ้าน และในการเดินทาง
- 5) สมาชิกครอบครัวได้รับการตรวจสุขภาพ และสร้างภูมิคุ้มกันด้วย

วัคซีนตามกำหนด

ง. ด้านการพึ่งพาตนเองทางข้อมูลข่าวสารและโอกาสในการเรียนรู้ มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งด้านการพึ่งพาตนเองทางข้อมูลข่าวสารและโอกาสในการเรียนรู้ หมายถึง ครอบครัวสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และมีโอกาสเรียนรู้เพื่อพัฒนาครอบครัว มาตรฐานนี้มีตัวชี้วัดดังนี้

- 1) สมาชิกในครอบครัวได้รับความรู้ และทักษะด้านชีวิตครอบครัว อาชีพ การงาน โดยการศึกษาต่อเนื่อง ตามอัธยาศัย
- 2) ครอบครัวที่มีเด็กต่ำกว่า 15 ปี ได้รับการศึกษาอย่างเป็นระบบ

3) ครอบครัวได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และนำมาพูดคุยกันอย่างสร้างสรรค์

4) สมาชิกในครอบครัวร่วมกันศึกษา และปฏิบัติเพื่อพัฒนาจิตใจและคุณธรรมจริยธรรมในตัวเอง

จ. ด้านทุนทางสังคม มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งด้านทุนทางสังคม หมายถึง ครอบครัวมีความไว้วางใจ รู้สึกปลอดภัย ภาคภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน สังคม มาตรฐานนี้มีตัวชี้วัดดังนี้

- 1) สมาชิกมีความรู้สึกปลอดภัย และไว้วางใจบุคคลในครอบครัว
- 2) สมาชิกมีความรู้สึกปลอดภัย และไว้วางใจต่อบุคคลในชุมชน
- 3) เมื่อมีปัญหาสมาชิกในครอบครัวได้รับความช่วยเหลือจากภายในครอบครัว เพื่อน คนรู้จัก หรือญาติ
- 4) ครอบครัวมีผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน เช่น กลุ่มอาชีพ การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเพื่อนบ้าน ชุมชน
- 5) ครอบครัวสร้างคุณค่าความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยการทำกิจกรรมทางศาสนา
- 6) เมื่อประสบปัญหายากลำบาก สมาชิกเชื่อมั่นว่าครอบครัวจะรับฟัง และช่วยเหลือ

ฉ. ด้านการปรับตัวได้ในภาวะยากลำบาก มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งด้านการปรับตัวได้ในภาวะยากลำบาก หมายถึง ครอบครัวมีการติดตามรู้ทันสถานการณ์ สามารถปรับตัวได้อย่างสร้างสรรค์ และฟื้นตัวได้เมื่อเผชิญกับภาวะยากลำบากต่างๆ ที่เกิดขึ้น มาตรฐานนี้มีตัวชี้วัดดังนี้

- 1) ครอบครัวมีการติดตามสถานการณ์ และวางแผนเตรียมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

2) ครอบครัวมีการทำประกันชีวิต ประกันภัย ประกันอุบัติเหตุ

3) ครอบครัวมีประสบการณ์แก้ไขปัญหา มีความสำเร็จปรับตัวได้

ข. ด้านการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งด้านการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง หมายถึง ครอบครัว สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหา มาตรฐานนี้มีตัวชี้วัดดังนี้

1) คู่สมรสที่ได้เตรียมความพร้อมชีวิตครอบครัว การเป็นบิดามารดา

2) เตรียมสู้อย่างดี

3) ครอบครัวที่ไม่มีสมาชิกหนีออกจากบ้าน ฆ่าตัวตาย

4) ครอบครัวที่ไม่มีสมาชิกเสียชีวิต หรือพิการจากอุบัติเหตุ

5) สมาชิกในครอบครัวไม่เล่นการพนันและไม่ใช้สิ่งเสพติด ได้แก่ สุรา บุหรี่ สารเสพติดต่างๆ

6) ครอบครัวสามารถจัดการความเสี่ยงได้ เช่น ย้ายของก่อนน้ำท่วม

7) ครอบครัวที่สมาชิกไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ

8) ครอบครัวดำรงชีวิตโดยไม่ประมาท รู้จักเฝ้าระวัง อุบัติภัย อุบัติเหตุ สิ่งเสพติด ความรุนแรง การพนัน และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

2.3.2 สถาบันรักลูก ได้สำรวจครอบครัวเพื่อหาตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง ไว้เมื่อ พ.ศ. 2550 ซึ่งสามารถสรุปได้ 6 ประการดังนี้

ก. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเหนียวแน่น มีความเป็นปึกแผ่น ความสัมพันธ์ภายในเหนียวแน่นจะทำให้สมาชิกในครอบครัวมีความรู้สึกรักใคร่ ผูกพันทางจิตใจต่อกัน ต่างคนต่างมีคุณค่าในใจของกันและกัน เข้าใจ ห่วงใย ร่วมทุกข์ร่วมสุข ไม่ทอดทิ้งกัน ให้ความอบอุ่นต่อกัน ครอบครัวที่เป็นปึกแผ่น หมายถึงการมีเวลาอยู่พร้อมหน้ากัน

ข. การเรียนรู้เพื่อเท่าทันการเปลี่ยนแปลง ครอบครัวเข้มแข็ง ควรมีความสามารถในการทำความเข้าใจกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในสังคมที่เข้ามากระทบตน และสามารถจัดการกับสิ่งต่างๆ ที่เข้ามาได้

ค. การพึ่งตนเองได้ ครอบครัวเข้มแข็ง ควรมีความสามารถที่จะพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่งทั้งในด้านที่อยู่อาศัย การครองชีพและดำรงชีวิตอยู่ได้ตามสมควร

ง. การมีความสามารถเลี้ยงดูบุตรได้ดี ครอบครัวมีบุตรที่มีพัฒนาการดีในแต่ละช่วงวัย ทั้งสุขภาพร่างกายแข็งแรง สุขภาพจิตแจ่มใส เข้ากับคนอื่นได้ดี ใฝ่เรียนรู้ ใฝ่รู้ ย่อมเป็นเครื่องบ่งชี้ของความเข้มแข็งของครอบครัว

จ. การยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรม สมาชิกในครอบครัวมีชีวิตที่มีเป้าหมาย ตระหนักในสำคัญของชีวิต ครอบครัว สังคม มีหลักธรรมประจำใจ มีความชัดเจนในเรื่องผิด ชอบ ชั่ว ดี รู้ว่าอะไรคืออบายมุข หลบเลี่ยงหลีกเลี่ยงได้ สามารถอบรมสั่งสอนบุตรหรือสมาชิกครอบครัวไปในทางที่ดี เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและชุมชน

ฉ. เกื้อกูลต่อสังคมรอบข้างตน ครอบครัวเข้มแข็ง นอกจากจะช่วยตนเองได้แล้ว ควรมีความสามารถที่จะเข้าใจคนอื่น และเห็นประโยชน์ของความเกื้อกูลที่มีต่อกันในชุมชน ดูแลคนอื่นได้ตามสมควร

2.3.3 Stinnett (1983, อ้างใน กิตติพัฒน์ นนทบุรีมะตุลย์, 2546: 130-134) เสนอว่าครอบครัวเข้มแข็งมีตัวชี้วัด 6 ประการ สรุปได้ดังนี้

ก. การชื่นชมคุณค่าของคนในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวที่มีการชื่นชม และเห็นคุณค่าของกันและกัน ความรู้สึกแสดงการกระทำที่พึงพอใจในคนอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมครอบครัวเดียวกัน แม้ครอบครัวจะเผชิญปัญหาใดก็มีพื้นฐานที่ดีในการจัดการกับปัญหา และเป็นพื้นฐานของความอบอุ่นและความมั่นคงในครอบครัว

ข. การมีพันธกิจต่อความสุขและสวัสดิการของครอบครัวร่วมกัน ครอบครัวที่เข้มแข็ง สมาชิกมักจะมีความรู้สึกต่อการสร้างความสุขให้คนในครอบครัว และสร้างสวัสดิภาพให้แก่สมาชิกครอบครัวอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ คนในครอบครัวส่งเสริมให้สมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวได้มีความสุขและมีความเป็นอยู่ที่ดี เป็นการแสดงออกซึ่งความห่วงใยกัน

ค. การมีเวลาอยู่ด้วยกัน การที่ทุกคนในครอบครัวได้มีเวลาร่วมกัน ทำกิจกรรมร่วมกันและยังต้องกิจกรรมที่ทุกคนพอใจที่จะทำร่วมกัน มิใช่เพราะการบังคับ

ง. การติดต่อสื่อสารระหว่างกันเป็นอย่างดี ครอบครัวที่เข้มแข็งจะมีเวลาในการสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอและมีการติดต่อสื่อสารกันโดยตรงเป็นส่วนใหญ่

จ. การมีศรัทธาต่อศาสนา ครอบครัวที่เข้มแข็ง ไม่ว่าจะเป็นศาสนาใด สมาชิกในครอบครัวจะศรัทธาต่อศาสนานั้นและมีกิจกรรมทางศาสนาร่วมกัน ทำให้มีสติ มีความอดทนต่อกันได้สูง มีความอ่อนน้อมถ่อมตน และมีความเมตตากรุณาช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม

ฉ. การมีสมรรถนะในการจัดการวิกฤตการณ์ในสังคมได้อย่างดี ครอบครัวเข้มแข็งสามารถป้องกันปัญหาสังคมได้เป็นอย่างดี มีวิธีการจัดการแก้ไขปัญหา แม้ในยามลำบาก สมาชิกในครอบครัวที่เข้มแข็งจะให้กำลังใจซึ่งกันและกันและร่วมกันคลี่คลายปัญหา

หากพิจารณาตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งข้างต้นจะเห็นได้ว่า สามารถแยกออกเป็นด้านๆ ได้แก่ ด้านสัมพันธภาพ ที่ต้องมีการพูดคุยสื่อสาร ปรึกษาหารือกัน ด้านเศรษฐกิจ สามารถมีรายได้จุนเจือครอบครัวอย่างเพียงพอสำหรับรายจ่ายในการดำเนินชีวิต ด้านการเรียนรู้ สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสที่จะได้เรียนรู้ที่เหมาะสม ทั้งการได้รับการศึกษา และการเรียนรู้และเข้าใจสังคม ด้านการจัดการกับปัญหา ภาวะเสี่ยงและปรับตัวในภาวะยากลำบากที่เข้ามากระทบครอบครัว คืออยู่ในสถานการณ์ที่ครอบครัวต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ สามารถช่วยกันแก้ไข และหลีกเลี่ยงจากอบายมุขต่างๆ ได้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม คือการรู้ ฝึก ชอบ ชั่ว ดี และมีความศรัทธาต่อศาสนา ด้านการอบรมเลี้ยงดู คือมีความสามารถในการเลี้ยงดูบุตรให้มีพัฒนาการที่ดีแต่ละช่วงวัย สุขภาพจิตแจ่มใส ด้านสุขภาพ ที่จะต้องมีเวลาออกกำลังกาย ดูแลการกินอย่างถูกสุขลักษณะ ด้านทุนทางสังคม คือมีความไว้วางใจและรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัว อยู่ในชุมชน ตัวชี้วัดในแต่ละด้านเหล่านี้ผู้วิจัยจะใช้เป็นกรอบในการพัฒนาตัวชี้วัด โดยจัดทำเป็นข้อคำถามในกรอบการพัฒนาตัวชี้วัดดังกล่าวตามกระบวนการของเทคนิคเดลฟาย

2.4 พระพุทธศาสนากับครอบครัว

พระพรหมคุณาภรณ์ (2543) กล่าวว่าบิณฑบาตทำหน้าที่ 3 ประการ ได้แก่ เป็นพระพรหม เป็นอาจารย์คนแรก และเป็นพระอรหันต์ของบุตร โดยแสดงออกทางพรหมวิหารธรรม คือเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เพื่อเกื้อหนุนพัฒนาการของเด็กโดยใช้ปัญญามาประสานกับความรู้สึกรู้สึกที่สั่งมาส่งเสริมความเจริญเติบโตอย่างสมดุล คือให้ชีวิตมีความอ่อนโยน มีความสุข มี

ความเข้มแข็ง มีความสามารถ มีปัญญา และรับผิดชอบตนเองได้ การอบรมเลี้ยงดูบุตรจึงต้องควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนรู้ผ่านการฝึกพฤติกรรม ฝึกจิตใจและฝึกปัญญา เมื่อได้เรียนรู้ก็จะเกิดการใฝ่รู้และใฝ่รู้ และจะเกิดความสุขที่ได้รู้ บิดามารดาควรเป็นผู้เสริมสร้างคุณธรรมให้บุตร ฝึกให้บุตรเป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่ดี ใฝ่สร้างสรรค์ ช่วยเกื้อหนุนสังคมให้มีความร่มเย็นเป็นสุข ให้บุตรได้พัฒนาตนเองทั้งทางกาย ทางสังคม ทางจิตใจและทางสติปัญญา สำหรับการส่งเสริมคุณธรรมในครอบครัว ควรใช้ปัญญาในการสื่อสารบนฐานแห่งเมตตา เพื่อประสานสัมพันธ์ มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน คือ ให้สมาชิกมีจิตใจดีงาม มีความสุข สามารถดำรงอยู่ได้ด้วย ความไม่ประมาท สามารถเข้าใจความเป็นจริงของธรรมชาติ มีความซาบซึ้งในคุณธรรมของบิดามารดา และนำมาสร้างเป้าหมายในการดำเนินชีวิตที่ดีงาม สมาชิกมีความสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และที่สำคัญ ควรปลูกฝังให้บุตรพึ่งตนเองได้

3. เทคนิคเดลฟาย

การพิจารณาหรือตัดสินเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีความจำเป็นจะต้องอาศัยข้อมูลที่ผ่านมาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ยิ่งหากเป็นการตัดสินใจเกี่ยวข้องกับการวางแผนหรือนโยบาย ข้อมูลที่ได้มายังจำเป็นที่จะต้องเป็นข้อพิจารณาจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ การระดมความคิดเพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างเป็นระบบจะช่วยให้ทราบข้อมูลอันน่าเชื่อถือ การวิจัยดังกล่าวมีหลายวิธี แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ เทคนิคเดลฟาย

3.1 ประวัติเทคนิคเดลฟาย

เดลฟีหรือเดลฟาย (Delphi) เป็นชื่อวิหารศักดิ์สิทธิ์สมัยกรีกโบราณ ซึ่งประชาชนนิยมไปขอคำทำนายอนาคต หรือเหตุการณ์สำคัญอื่นๆ การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟายจึงเป็นเทคนิคการทำนายเหตุการณ์ หรือความเป็นไปได้ในอนาคตโดยอาศัยความคิดที่สอดคล้องเป็นหนึ่งเดียวกัน ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปอันน่าเชื่อถือในเรื่องใดเรื่องหนึ่งไม่ว่าจะเป็นแนวคิดหรือการทำนายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นหรือเป็นไปในอนาคต ข้อสรุปของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนี้จะสามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจด้านต่างๆ เริ่มมีการใช้อย่างเป็นระบบใน พ.ศ. 2495 แต่ได้ปิดเป็นความลับ เนื่องจากกองทัพอากาศอเมิกาใช้เทคนิคนี้ในการศึกษาและวิจัยสิ่งต่างๆ ต่อมาได้รับการพัฒนาและเปิดเผยเป็นครั้งแรก เมื่อ Helmer และ Dalkey ซึ่งเป็นนักวิจัยของบริษัทแรนด์ (Rand Corporation) ได้เขียนบทความที่เป็นการเผยแพร่เทคนิคเดลฟายอย่างกว้างขวาง (ชนิตา รัชพลเมือง, 2550: 61)

3.2 ความหมายของเทคนิคเดลฟาย

เทคนิคเดลฟายเป็นโครงการจัดทำรายละเอียด ในการสอบถามบุคคลด้วยแบบสอบถาม ในเรื่องต่างๆ เพื่อให้ข้อมูลและความคิดเห็นกลับมา โดยมุ่งที่จะรวบรวมการพิจารณาการตัดสินใจและสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคต (Jensen, 1996 อ้างใน ทองสง่า ผ่องแผ้ว, 2548) การวิจัยโดยเทคนิคเดลฟายเป็นวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งมติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือได้มากที่สุดวิธีหนึ่ง (บุญชม ศรีสะอาด, 2543: 93) เป็นเทคนิคการวิจัยที่ได้รับการยอมรับและเป็นที่ยอมรับแพร่หลายทั้งด้านธุรกิจ การเมือง เศรษฐกิจและการศึกษา เป็นวิธีการวินิจฉัยหรือตัดสินใจปัญหาต่างๆ อย่างเป็นระบบ และไม่มีการเผชิญหน้ากันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (ทองสง่า ผ่องแผ้ว, 2548)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เทคนิคเดลฟาย คือ กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล หรือตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในด้านนั้น โดยให้อิสระผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม ไม่มีการเผชิญหน้า มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ

3.3 กระบวนการของเทคนิคเดลฟาย

เทคนิคเดลฟายมีกระบวนการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหาที่จะศึกษา ปัญหาที่จะศึกษาด้วยเทคนิคเดลฟายควรจะเป็นปัญหาที่จะนำมาสู่การวางนโยบาย หรือคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งกำหนด ทางเลือกต่างๆ หรือมุ่งหาความเห็นสอดคล้อง หรือเพื่อสรุปเป็นหลักการแนวคิดร่วมกัน ปัญหาที่จะศึกษาด้วยวิธีเดลฟายเป็นปัญหาเชิงคุณลักษณะ ไม่อาจหาคำตอบได้โดยอาศัยการศึกษาด้วยวิธีการทางสถิติ (ชนิตา รัชพลเมือง, 2550: 62) ลักษณะปัญหาที่จะใช้เทคนิคเดลฟายมีดังนี้

1. เป็นการคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต
2. เป็นการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางการศึกษา
3. เป็นการคาดคะเนและวางแผน
4. เป็นการสำรวจความต้องการ และกำหนดองค์ประกอบ
5. เป็นการศึกษาบทบาท และสมรรถภาพของบุคคล
6. เป็นการแสวงหาทางเลือกรูปแบบและการตัดสินใจ
7. เป็นการประเมินผล

8. เป็นการกำหนดเกณฑ์คัดเลือกบุคลากรทางกิจการนักศึกษา
9. เป็นการวิเคราะห์เกณฑ์ความเป็นเลิศสำหรับการรับรองวิทยฐานะ
10. เป็นการศึกษาค่านิยมที่สอดคล้องกัน

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ เนื่องจากคุณลักษณะเฉพาะของการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย คือ การอาศัยข้อคิดเห็นจากการตอบของผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้นผลการวิจัยจะน่าเชื่อถือหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรอบรู้ในประเด็นที่จะศึกษาอย่างจริงจัง อาจจะเป็นผู้ที่ศึกษาเรื่องดังกล่าวมาเป็นเวลานาน ผู้ที่มีตำแหน่งรับผิดชอบหรือประสบการณ์โดยตรงกับประเด็นที่จะศึกษาและจะต้องเป็นผู้ที่ยินดีเปิดเผยตน และมีเวลาตอบแบบสอบถามให้ตลอดการวิจัย สำหรับจำนวนของผู้เชี่ยวชาญที่จะใช้ในการวิจัย ไม่ได้กำหนดจำนวนแน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กล่าวคือ ถ้ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเป็นเอกพันธ์ (homogeneous group) ใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 – 15 คน ก็เพียงพอ แต่หากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีคุณลักษณะแตกต่างกันมาก ก็ต้องให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวนมาก ด้วย (ชนิตา รักษ์พลเมือง, 2550: 64-65)

Macmillan (1971, อ้างใน เวชพิสิฐ เอี่ยมมอจ, 2551: 29) ได้เสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมในการทำการวิจัยแบบเดลฟาย พบว่า หากมีจำนวนผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 18 ราย อัตราความคลาดเคลื่อนจะลดน้อยลงไปด้วยและจะคงที่ตลอดไป ที่ 0.02 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนผู้เชี่ยวชาญและค่าความคลาดเคลื่อน

จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ (panel size)	การลดลงของความคลาดเคลื่อน (error reduction)	ความคลาดเคลื่อนลดลง (net change)
1-5	1.20-0.70	0.50
6-9	0.70-0.58	0.12
10-13	0.58-0.54	0.04
14-17	0.54-0.50	0.04
18-21	0.50-0.48	0.02
22-25	0.48-0.46	0.02
26-29	0.46-0.44	0.02

ที่มา: Macmillan (1971 อ้างใน เวชพิสิฐ เอี่ยมมอจ, 2551: 30)

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างแบบสอบถาม กระบวนการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟายนี้ จะให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 รอบ ตามที่ ทองสง่า ผ่องแผ้ว (2548) เสนอไว้ดังนี้

รอบที่ 1 ทำแบบสอบถามฉบับแรก ซึ่งมักเป็นแบบสอบถามปลายเปิด และเป็นการถามแบบกว้าง ๆ ให้ครอบคลุมประเด็นปัญหาที่จะวิจัยนั้น เพื่อระดมความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กำหนดเวลาให้ส่งคำตอบคืนภายใน 2 สัปดาห์ ถ้าผู้เชี่ยวชาญคนใดไม่ส่งคืนควรทวงถาม สำหรับการวิเคราะห์คำตอบแบบสอบถามรอบแรก ผู้วิจัยจะต้องรวบรวมความคิดเห็นและวิเคราะห์โดยละเอียดและนำมาสังเคราะห์เป็นประเด็น โดยตัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออก เพื่อนำไปสร้างแบบสอบถามในรอบต่อไป

รอบที่ 2 นำคำตอบที่วิเคราะห์ได้จากรอบแรกมาสร้างเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า อาจใช้ 5 ระดับเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนให้น้ำหนักความสำคัญของแต่ละข้อ รวมทั้งให้เหตุผลที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยของแต่ละข้อลงในช่องว่างที่เว้นไว้ ตอนท้ายประโยค หรือควรแก้ไขสำนวน ผู้เชี่ยวชาญสามารถให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้ แล้วส่งแบบสอบถามในรอบนี้ให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม สำหรับการวิเคราะห์คำตอบจากแบบสอบถามรอบที่ 2 จะนำคำตอบแต่ละข้อมาหาค่ามัธยฐาน (median) ฐานนิยม (mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (interquartile range)

รอบที่ 3 นำคำตอบแต่ละข้อจากการวิเคราะห์รอบที่ 2 มาพิจารณาจากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ กล่าวคือ ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์แคบแสดงว่า คำตอบที่วิเคราะห์ได้นั้นมีความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่สอดคล้องกัน ซึ่งถ้าผู้วิจัยได้ข้อมูลเพียงพอก็อาจสรุปผลการวิจัยได้รอบนี้เลย แต่ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์กว้าง แสดงว่า คำตอบที่วิเคราะห์ได้นั้นมีความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ไม่สอดคล้องกัน ผู้วิจัยอาจสร้างแบบสอบถามใหม่เป็นแบบสอบถามรอบที่ 3 โดยมีข้อความเดียวกันกับแบบสอบถามรอบที่ 2 แต่เพิ่มตำแหน่งของค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์และเครื่องหมายแสดงตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญรายนั้นๆ ได้ตอบในแบบสอบถามรอบที่ 2 ลงไป แล้วส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญรายนั้นได้ยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่

รอบที่ 4 ทำตามขั้นตอนหรือวิธีการเดียวกันกับรอบที่ 3 ถ้าผลการวิเคราะห์ ครั้งนี้ปรากฏว่าคำตอบที่ได้มีความสอดคล้องกัน นั่นคือ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์แคบ ผู้วิจัยสามารถยุติกระบวนการวิจัยได้ แต่ถ้าคำตอบทั้งหมดยังมีความต่างกัน ผู้วิจัยจะสร้างแบบสอบถามใหม่เป็นแบบสอบถามรอบที่ 4 โดยมีข้อความเดียวกันกับแบบสอบถามรอบที่ 3 ด้วยวิธีการเดิมอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายส่วนใหญ่สามารถได้

ข้อสรุปผลการวิจัยจากแบบสอบถามรอบที่ 3 และหากดำเนินการวิจัยรอบที่ 4 ก็จะได้ข้อสรุปใกล้เคียงกับรอบที่ 3

3.4 ข้อดีและข้อพึงระวังของการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย

การวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟายมีข้อดีและข้อพึงระวัง ดังนี้

3.4.1 ข้อดีของการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย มี 3 ประการ ดังที่ ชนิตา รัชพลเมือง (2550: 60-70) สรุปไว้ดังนี้

ก. การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟายเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้วิจัยไม่ต้องเสียเวลาจัดประชุม ก็สามารถรวบรวมความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว

ข. ลักษณะของการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญสามารถทำได้อย่างอิสระ เท่าเทียมกัน ไม่มีความขัดแย้ง เพราะไม่มีการเผชิญหน้า

ค. ผลของการวิจัยเป็นที่น่าเชื่อถือ เพราะผ่านการพิจารณากลับกรองจากผู้เชี่ยวชาญหลายรอบ จนเป็นฉันทามติร่วมกัน

3.4.2 ข้อพึงระวังของการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย มี 3 ประการ ดังที่ ชนิตา รัชพลเมือง (2550: 60-70) สรุปไว้ดังนี้

ก. ปัญหาการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ที่จะเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีเวลาในการตอบแบบสอบถามเป็นเรื่องยาก

ข. ลักษณะการตอบแบบสอบถามซ้ำหลายรอบเพื่อความน่าเชื่อถือเป็นสิ่งที่ดี แต่อาจจะทำให้ผู้เชี่ยวชาญเกิดความเบื่อหน่าย หรือถูกรบกวนมากเกินไป

ค. ผู้เชี่ยวชาญต้องตอบแบบสอบถามโดยไม่มีอคติ และต้องเข้าใจประเด็นปัญหาโดยส่วนรวม มิฉะนั้น ผลการวิจัยอาจจะไม่น่าเชื่อถือ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการตรวจสอบเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว และศึกษาโดยใช้เทคนิคเดลฟาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงแบ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 2 ส่วน คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว และงานวิจัยเกี่ยวกับเทคนิคเดลฟาย โดยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคเดลฟายผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะขั้นตอนในการทำวิจัยโดยเทคนิคเดลฟาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว

กระบี่ ชลวิทย์ (2543) ศึกษาครอบครัวที่มีคุณภาพในทัศนะของพนักงานธนาคารทหารไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า มีทัศนะอยู่ในระดับสูง ด้านความรักใคร่กลมเกลียว สมานฉันท์ ช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้ออาทร มีการพูดให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน แก้ปัญหาจนสำเร็จลุล่วง มีการให้กำลังใจ เมื่อสมาชิกในครอบครัวมีความขัดแย้งต้องมีการให้อภัยซึ่งกันและกัน บิดามารดาหรือหัวหน้าครอบครัวต้องทำตนเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตการในเรื่องความตั้งใจทำงาน ต้องอุทิศตนเพื่อการทำงานด้วยความซื่อสัตย์ ต้องปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา รู้จักรักษาเกียรติวงศ์ตระกูล สมาชิกในครอบครัวมีความรับผิดชอบ ประหยัดอดออม เสริมสร้างฐานะมั่นคง มีพันธะต่อความสุขและสวัสดิภาพของครอบครัวร่วมกันในเรื่องความห่วงใยซึ่งกันและกัน สมาชิกทุกคนแบ่งเบาภาระต่างๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัว มีความห่วงใยต่อความปลอดภัยของสมาชิกทุกคน และมีทัศนะอยู่ในระดับปานกลาง เกี่ยวกับการมีเวลาทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว

นิตยา คชภักดี (2545) ได้พัฒนาตัวชี้วัดครอบครัวอยู่ดีมีสุข เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดครอบครัวอยู่ดีมีสุขที่ยอมรับร่วมกัน และสร้างตัวชี้วัดภาวะการอยู่ดีมีสุขที่เป็นจริงของครอบครัวไทย ผลการศึกษาประเด็นสัมพันธภาพในครอบครัวพบว่า ร้อยละ 93 เมื่อสมาชิกมีปัญหาได้มีการพูดคุย บอกกล่าวปรึกษาหารือกัน ร้อยละ 79 สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญและเมื่อมีความขัดแย้งขึ้น ร้อยละ 56 จะพูดคุยด้วยเหตุผลและรองลงมาร้อยละ 48 จะหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า มีเพียง 14 ครอบครัว หรือร้อยละ 8 ที่มีการทะเลาะเบาะแว้งทำร้ายร่างกาย

รัตนา จันทรเทาว์ และวิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา (2547) ศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารในครอบครัวเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สมาชิกในครอบครัวภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีช่องว่างระหว่างกันมากกว่าในอดีต เพราะทุกคน

มีบทบาทหน้าที่ของตนเอง แตกต่างจากอดีตที่ทุกคนปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวม เพื่อครอบครัว รูปแบบการสื่อสารทั้งอวัจนภาษา วาจา ในครอบครัวมีความเปลี่ยนแปลงไป แต่ความเปลี่ยนแปลงนั้นก็สร้างกระบวนการปกป้อง ดูแล สมาชิกในครอบครัวให้มีความอบอุ่นและอยู่ร่วมกันอย่างเข้มแข็ง บุคคลที่สมาชิกในครอบครัวเลือกที่จะปรึกษา ขอคำแนะนำ และสนทนา มากที่สุด คือ มารดา โดยเรื่องที่เลือกจะสื่อสารกับมารดามากที่สุด คือเรื่อง การเงิน การประกอบอาชีพ และเรื่องสุขภาพร่างกาย ตามลำดับ ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องที่สนทนานั้น แตกต่างกันตามสถานภาพของบุคคลในครอบครัว ในทำนองเดียวกัน พบว่า ลักษณะการขอคำปรึกษา หรือการสื่อสารกับสมาชิกในครอบครัวมารดาจะเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุด โดยจะดูแลสมาชิกทุกคนในทุกเรื่อง

มัลลย์รัตน์ โอฬารวัต (2548) ศึกษาการพัฒนาความเข้มแข็งของครอบครัว พบว่า ความเข้มแข็งตามการประเมินของบิดา มารดา และของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหัวหินวิทยาคม อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับปานกลางและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และหลังจากที่ให้คำปรึกษาคู่ครอบครัว บิดา มารดา และนักเรียนมีระดับความเข้มแข็งของครอบครัวที่แตกต่างกับก่อนให้คำปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิศนี ยอดสกุล (2548) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะครอบครัวที่พึงประสงค์ และพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาวิทยาลัยดุสิตธานี พบว่า นักศึกษามีคุณลักษณะครอบครัวที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก มีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาอยู่ในระดับมาก คุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างกันมีระดับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ศรีประไพ อินทร์ชัยเทพ และคณะ (2551) ศึกษาครอบครัวอบอุ่นตามการรับรู้ของประชาชนในจังหวัดลำปาง พบว่า ประชาชนในจังหวัดลำปางนิยามครอบครัวอบอุ่นว่าหมายถึง ครอบครัวที่สมาชิกรักใคร่ปรองดองกัน ใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข มีความเป็นอยู่ตามอัตภาพ และได้รับการยกย่องจากสังคม ส่วนองค์ประกอบที่จะทำให้ครอบครัวอบอุ่น ได้แก่ การได้รับการตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐาน สมาชิกอยู่พร้อมหน้าและทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ สมาชิกมีคุณธรรมจริยธรรม สมาชิกรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง แก้ไขปัญหา ร่วมกัน มีการสื่อสารอย่างเหมาะสม ให้เกียรติและยอมรับนับถือกัน มีความรักและปรารถนาดีต่อกัน ครอบครัวอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและได้รับการยอมรับจากชุมชน จุดเด่นของการรับรู้ความหมายของครอบครัวอบอุ่นของประชาชน จังหวัดลำปาง คือ เน้นมิติทางด้านจิตใจและจิตวิญญาณ โดยได้ให้ความสำคัญเรื่องการมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิตให้อยู่ในครรลองคลองธรรม สมาชิกอยู่พร้อมหน้า มีความรัก ความเข้าใจ ให้เกียรติ รับผิดชอบต่อหน้าที่ และแก้ไข

ปัญหาร่วมกัน และมีทิศทางด้านสังคม คือการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล ส่วนมิติด้านกายภาพ เพียงแต่ให้มีกินมีใช้เพียงพอต่อความจำเป็นพื้นฐาน ก็เป็นครอบครัวที่อบอุ่นได้

จากการศึกษางานวิจัยด้านครอบครัวข้างต้น พบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว ครอบครัวกลุ่มปัจจัยที่หลากหลาย ทั้งเรื่อง การพัฒนาความเข้มแข็ง พฤติกรรมการสร้างความเข้มแข็งในครอบครัว ตัวชีวิตครอบครัวอยู่ดีมีสุข ลักษณะครอบครัวที่พึงประสงค์ และการรับรู้ของประชาชนต่อการมีครอบครัวที่ดี มีคุณภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคเดลฟาย

ศิริพร ธรรมเดชะ (2548) ศึกษาการเสริมสร้างคุณธรรม 4 ประการ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้วยรูปแบบข่าวสำหรับเยาวชนของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 กำหนดกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเยาวชนที่มีความเข้าใจในงานด้านสื่อสารมวลชน และการทำงานของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จำนวน 17 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดย แบบสอบถาม ซึ่งส่งให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น 3 รอบ รอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด 1 ฉบับ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นของตนอย่างอิสระในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนที่สามารถนำมาเป็นประเด็นและรูปแบบข่าวเยาวชนของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 รอบที่ 2 รวบรวมความคิดเห็นที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดจากรอบที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับโดยคงภาษาและสำนวนเดิมของผู้เชี่ยวชาญ และรอบที่ 3 นำแบบสอบถามรอบที่ 2 มาคำนวณหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำถามแต่ละข้อ และเพิ่มตำแหน่งของค่ามัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละรายแสดงไว้ในรอบที่ 2 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทบทวนและยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบ หากเปลี่ยนแปลงต้องแสดงเหตุผลประกอบ แล้วนำผลที่ได้มาสรุปเป็นผลการวิจัย

ลัดดา ส่วนล้าย (2549) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรงานทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมี 22 ราย ที่มีประสบการณ์ในงานบริหารในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 11 ราย และเป็นผู้ปฏิบัติงานทะเบียนซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานด้านนี้ ไม่นต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 11 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถาม 3 รอบ คือรอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ตามกรอบ 4 ด้านที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร คือ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณลักษณะเฉพาะตัว รอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ รอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามชุดเดียวกับชุดที่ 2 แต่เพิ่ม

คำมัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ จากนั้นนำคำตอบที่ได้มาสรุปเป็นผลการวิจัย

วัชร แก้วเนตร (2549) ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้มาตรฐานการศึกษาศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ได้ดำเนินการตามขั้นตอนโดยการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ 21 ราย ประกอบไปด้วย กลุ่มคนนอกองค์กร ซึ่งเป็นอาจารย์ระดับมหาวิทยาลัย ที่มีประสบการณ์หรือปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในสาขาวิชาการปฐมวัย อย่างน้อย 3 ปี ขึ้นไป และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป หรืออาจารย์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 5 ปี ขึ้นไป และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ในการนิเทศการศึกษาปฐมวัยและมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 4 ราย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญระดับสูงขององค์กร ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้บริหารและนักวิชาการที่ปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับดูแล การบริหารจัดการศูนย์ก่อนเกณฑ์ในวัดสังกัดกรมการศาสนา และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับดูแลศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อย่างน้อย 3 ปี จำนวน 3 ราย กลุ่มผู้ร่วมงานขององค์กร ได้แก่ผู้บริหารและนักวิชาการ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับดูแลการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด สังกัดกรมการศาสนา และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับดูแลศูนย์อบรมก่อนเกณฑ์ในวัด อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 5 ราย กลุ่มผู้รับผิดชอบโครงการหรือองค์กร ประกอบด้วยผู้บริหาร ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารจัดการดูแล มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป หรือมีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดอย่างน้อย 5 ปี หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในศูนย์ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย และมีประสบการณ์ในการจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 9 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 3 ฉบับ ประกอบด้วย ฉบับที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับตัวบ่งชี้และมาตรฐานการศึกษาของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดอุบลราชธานี 3 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย ฉบับที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตรการประเมิน 5 ระดับ ซึ่งข้อความได้จากคำตอบของแบบสอบถามรอบที่หนึ่ง และฉบับที่ 3 มีลักษณะเช่นเดียวกับฉบับที่ 2 แต่เพิ่มคำมัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด รวมทั้งคำตอบในรอบที่สอง ของผู้เชี่ยวชาญรายนั้นๆ ลงในแบบสอบถาม เมื่อได้รับคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญ นำคำตอบที่ได้มาสรุปเป็นผลการวิจัย

กฤษฎา พูนพัฒน์ (2550) ศึกษาการพัฒนาตัวชี้วัดขีดความสามารถในงานที่ปรึกษา งานบริการของศูนย์บริการถยนต์มิติซูบิชิ ซึ่งประยุกต์เทคนิคเดลฟาย ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 การพัฒนาร่างตัวชี้วัดขีดความสามารถใน

งานที่ปรึกษางานบริการของศูนย์บริการรถยนต์มิตซูบิชิ ซึ่งมาจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวชี้วัดขีดความสามารถในงานที่ปรึกษา ออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะ หลังจากนั้นนำตัวชี้วัดที่ได้สร้าง เป็นเครื่องมือให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบการใช้ภาษาและความครอบคลุมเนื้อหาเพื่อนำมาแก้ไข ปรับปรุงเครื่องมือที่มีคุณภาพตามเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ราย ตอนที่ 2 ศึกษา ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับตัวชี้วัดขีดความสามารถในงานที่ปรึกษางานบริการของ ศูนย์บริการรถยนต์มิตซูบิชิ โดยคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวนทั้งสิ้น 21 ราย ประกอบด้วย ผู้บริหาร ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่ง ผู้อำนวยการฝ่าย ผู้จัดการแผนก เจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรม เจ้าหน้าที่พัฒนาศูนย์บริการของ บริษัท มิตซูบิชิมอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด ที่ทำงาน เกี่ยวข้องในตำแหน่งงานที่ปรึกษางานบริการที่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปจำนวน 11 ราย และผู้แทนจำหน่ายที่ปฏิบัติในตำแหน่งผู้จัดการศูนย์บริการที่ทำงานเกี่ยวข้องในตำแหน่ง งานที่ปรึกษางานบริการ ที่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป จำนวน 10 ราย ให้เป็น ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 รอบ ซึ่งรอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ รอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามชุดเดียวกับรอบที่ 1 แต่เพิ่มตำแหน่งของคำมีchyฐาน และคำพิสัยระหว่างควอ ไทล์ของคำตอบทั้งหมด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าเห็นด้วยหรือไม่ หากไม่เห็นด้วยหรือ ต้องการยืนยันคำตอบเดิมก็ให้แสดงเหตุผลประกอบ และนำข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถามของ ผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาคำมีchyฐาน คำพิสัยระหว่างควอไทล์ และฐานนิยมของคำตอบเพื่อแปล สรุปลผลตัวชี้วัดขีดความสามารถในงานที่ปรึกษางานบริการของศูนย์บริการรถยนต์มิตซูบิชิ

ปิติ ศรีสนั่น (2550) ศึกษาตัวชี้วัดสมรรถนะที่พึงประสงค์ของวิศวกรโยธา กรมทางหลวง ได้ศึกษาจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 25 ราย กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญประเภทนักบริหารภายในองค์กร โดยมีคุณสมบัติคือ เป็น ผู้บริหารระดับ 8-9 ในหน่วยงานวิศวกรรมโยธา กรมทางหลวง มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 18 ราย และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญประเภทนักวิชาการภายในองค์กร เป็นผู้บริหาร ระดับกลางในระดับ 7 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านวิศวกรรมโยธาและมีความเข้าใจเรื่อง สมรรถนะ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานวิศวกรรมโยธา กรมทางหลวง จำนวน 7 ราย กระบวนการดำเนินการโดยการส่งแบบสอบถาม 3 รอบ รอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดที่ สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ โดยกำหนดระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามรอบแรกไว้เบื้องต้น 25 วัน รอบที่ 2 นำคำตอบมาวิเคราะห์ และสร้างเป็นข้อคำถามสำหรับแบบสอบถามรอบที่ 2 ใน ลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยมีการกำหนดระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม รอบ 2 ไว้เบื้องต้น 7 วัน ในรอบที่ 3 นำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 2 มาวิเคราะห์หาคำมีchy ฐาน และคำพิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละข้อคำถาม แล้วแสดงคำมีchyฐานและคำพิสัย ระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ลงในแบบสอบถาม พร้อมแสดงเครื่องหมายคำตอบของ

ผู้เชี่ยวชาญ ในแต่ละรายลงในแบบสอบถามรอบที่ 3 นำกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันคำตอบเดิม หรืออาจจะเปลี่ยนคำตอบใหม่ หากมีการเปลี่ยนแปลงคำตอบผู้เชี่ยวชาญจะต้องเขียนเหตุผลอธิบาย จากนั้นนำคำตอบที่ได้มาสรุปเป็นผลการวิจัย

พลิชฐา จันทรวงศ์ (2551) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเลขานุการระดับกอง โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โดยมีกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 30 ราย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิงานบริหารโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกอง หัวหน้าศูนย์ หัวหน้าภาควิชา หัวหน้าห้องปฏิบัติการหรือหัวหน้าหน่วยงาน มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอย่างน้อย 5 ปี และมีบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานโรงพยาบาล จำนวน 15 ราย และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิงานเลขานุการ ที่เป็นสมาชิกชมรมเลขานุการแห่งประเทศไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีประสบการณ์ในการสอนหรือการปฏิบัติงานเลขานุการอย่างน้อย 5 ปี เป็นนักจิตวิทยาหรือมีความรู้และเชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา ขั้นตอนการศึกษาใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าเอกสาร เพื่อกำหนดกรอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเลขานุการ 3 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านการปฏิบัติหน้าที่ ด้านบุคลิกภาพ จากนั้นสร้างแบบสอบถามชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดตามกรอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเลขานุการระดับกอง โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าทั้ง 3 ด้าน แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1 เมื่อได้ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1 นำความคิดเห็นเรียบเรียงและสร้างเป็นแบบสอบถามชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ ในรอบที่ 2 และนำคำตอบรอบที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ ฐานนิยม ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จัดทำแบบสอบถามชุดที่ 3 ที่มีข้อคำถามเหมือนชุดที่ 2 แต่มีการแสดงค่าสถิติเพิ่มลงไปด้วย ส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 3 หลังจากที่ได้คำตอบในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ที่สอดคล้องกันก็นำมาวิเคราะห์สรุป เป็นผลการวิจัย

เวชพิสิฐ เอี่ยมมอองอาจ (2551) ศึกษาแนวทางการจัดการขยะคอมพิวเตอร์ในอนาคตโดยใช้เทคนิคเดลฟาย มีวิธีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบโควตาจำนวน 17 ราย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการทางด้านฮาร์ดแวร์คอมพิวเตอร์ 6 ราย ได้แก่ กระทรวงอุตสาหกรรม 2 ราย กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 1 ราย และนักวิชาการในสถาบันการศึกษา 3 ราย กลุ่มนักวิชาการองค์กรทางด้านสิ่งแวดล้อม 7 ราย ได้แก่ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2 ราย นักวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา 3 ราย และองค์กรทางด้านสิ่งแวดล้อม 2 ราย และกลุ่มผู้แทนจากบริษัทจำหน่ายอุปกรณ์ด้านคอมพิวเตอร์ในประเทศไทยจำนวน 4 ราย แล้วเสนอชื่อผู้เชี่ยวชาญให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นดำเนินการสร้างแบบสอบถาม 3 ชุด ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 รอบ ได้แก่ แบบสอบถามรอบที่ 1 เป็นแบบสอบถาม

ปลายเปิดมีข้อคำถามเกี่ยวกับ แนวทางการจัดการขยะคอมพิวเตอร์ในอนาคต จากกรอบด้านต่าง ๆ และเพิ่มข้อแสดงความคิดเห็นอื่นๆ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ แบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่รวบรวมข้อคำถามมาจากรอบที่ 1 แต่จัดให้เป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามรอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามชุดเดียวกับรอบที่ 2 แต่มีการเพิ่มคำถามพื้นฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญรายนั้นๆ ตอบในรอบที่ 2 หลังจากนั้นนำมาสรุปเป็นผลการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคเดลฟายข้างต้น ส่วนใหญ่เป็นการคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ตามคุณสมบัติที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ และดำเนินการส่งแบบสอบถาม 3 รอบ ได้แก่ รอบที่ 1 เป็นคำถามปลายเปิด มีการตั้งกรอบไว้เป็นด้านๆ ตามการตรวจสอบเอกสาร รอบที่ 2 เป็นการนำแบบสอบถามรอบที่ 1 มาวิเคราะห์เพื่อทำเป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ รอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามชุดเดียวกับรอบที่ 2 แต่มีการแสดงค่าสถิติเพิ่มลงไปด้วย เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนคำตอบ แต่หากเปลี่ยนคำตอบต้องเขียนเหตุผลประกอบ จากนั้นผู้วิจัยจะนำผลที่ได้มาสรุปเป็นผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะพัฒนาตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็ง โดยใช้กรอบตัวชี้วัด ทั้งหมด 8 ด้าน ได้แก่ ด้านสัมพันธภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเรียนรู้ ด้านการจัดการกับปัญหา ภาวะเสี่ยง และปรับตัวในภาวะยากลำบาก ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านสุขภาพ และด้านทุนทางสังคม จากนั้นจะคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านครอบคลุมจำนวน 21 ราย เพื่อตอบแบบสอบถาม 3 ชุด ซึ่งประกอบด้วย ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดตามกรอบตัวชี้วัดดังกล่าว ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ และชุดที่ 3 ที่มีข้อคำถามเหมือนชุดที่ 2 แต่มีการแสดงตำแหน่งค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าฐานนิยม หลังจากนั้นจึงนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญมาสรุปเป็นผลการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของครอบครัว จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านครอบครัวที่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับครอบครัวเป็นอย่างดี ผู้วิจัยได้กำหนด กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

การกำหนดจำนวนกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในการวิจัยครั้งนี้ สืบเนื่องจากการตรวจเอกสารซึ่งพบว่า การคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 18 ราย ขึ้นไปจะมีอัตราความคลาดเคลื่อนน้อยลง (Macmillan, 1971 อ้างใน เวชพิสิฐ เอี่ยมมออาจ, 2551: 29) ทั้งนี้หากจำนวนผู้เชี่ยวชาญลดลงเหลือ 18 ราย อัตราความคลาดเคลื่อนจะไม่เปลี่ยนแปลง

ผู้วิจัยจึงคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จากผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ด้านครอบครัว 3 กลุ่มๆ ละ 7 ราย รวมทั้งสิ้น 21 ราย กลุ่มแรกประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญประเภทข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่หรือเคยปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข กลุ่มที่ 2 คือผู้เชี่ยวชาญประเภทนักวิชาการและอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาซึ่งมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปในสาขาที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว หรือสอนในวิชาที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว ไม่น้อยกว่า 10 ปีขึ้นไป และกลุ่มที่ 3 เป็นผู้เชี่ยวชาญประเภทนักพัฒนาในองค์กรเอกชนและธุรกิจเอกชนที่เกี่ยวข้องกับงานด้านครอบครัว ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานด้านครอบครัว อย่างน้อย 10 ปี ขึ้นไป ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงาน มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว สถาบันรักลูกและนิตยสาร Mother & Care ผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวต้องเป็นผู้ที่เต็มใจให้ข้อมูลตลอดงานวิจัย และสามารถเปิดเผยตนเองได้ เพื่อนำข้อมูลมาดำเนินการตามรูปแบบการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟายได้ครบถ้วน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้เชี่ยวชาญทั้ง 21 ราย เพื่อให้ข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคเดลฟายว่าจะมีการตอบแบบสอบถาม

จำนวน 3 รอบ จึงจะเสร็จสิ้นการศึกษาและนำมาประเมินผลได้ หากมีผู้เชี่ยวชาญบางรายไม่สะดวกในการทำแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามเพิ่มเติมจนครบ 21 ราย หลังจากได้รับการตอบรับจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยจะส่งแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญทั้ง 21 ราย ทางช่องทางการสื่อสารต่างๆ เช่น ส่งด้วยตนเอง ทางโทรสาร ทางไปรษณีย์ หรือทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ตามความประสงค์ของผู้เชี่ยวชาญ

รอบที่ 1 ผู้วิจัยออกแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับตัวชี้วัดครอบครัวยุคใหม่พร้อมคำอธิบายความหมายต่างๆ ในหัวข้อคำถามอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจัย

รอบที่ 2 จัดทำแบบสอบถามโดยการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามรอบที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

รอบที่ 3 นำผลของการแสดงความคิดเห็นรอบที่ 2 มาคำนวณและวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่ 3 และที่ 1 พร้อมใส่ตำแหน่งของมัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของทุกหัวข้อ

หากผู้เชี่ยวชาญไม่ส่งแบบสอบถามกลับตามเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยจะโทรศัพท์ทวงถามและขอให้ผู้เชี่ยวชาญส่งแบบสอบถามให้ผู้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการศึกษานี้คือ แบบสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านครอบครัวรวม 3 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและแยกออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่ ด้านสัมพันธภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเรียนรู้ ด้านการจัดการกับปัญหา ภาวะเสี่ยงและการปรับตัวในภาวะยากลำบาก ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านสุขภาพ และด้านทุนทางสังคม ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นว่าในแต่ละด้านควรมีตัวชี้วัดใดบ้าง โดยใช้เวลา 20 วัน

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยให้นำแบบสอบถามรอบที่ 1 มาประมวลผลและสร้างเป็นแบบสอบถามชุดที่ 2 และส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 2 โดย

ให้เวลา 7 วัน

ชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่มีข้อความเหมือนชุดที่ 2 แต่เพิ่มค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญรายนั้นๆ ตอบในรอบที่ 2 ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญทบทวนหรือยืนยันคำตอบในรอบที่ 3 โดยให้เวลา 7 วัน

สถิติที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้จะมีการคำนวณค่าสถิติ 2 ค่า ดังนี้

1. มัธยฐาน หมายถึง ค่าสังเกตที่อยู่ตรงกลางของข้อมูลชุดนั้น เมื่อนำค่าสังเกตมาเรียงลำดับจากมากไปน้อย นั่นคือจะมีค่าสังเกตครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 50 มีค่ามากกว่าค่ามัธยฐานของข้อมูลชุดดังกล่าว และมีค่าสังเกตอีกครึ่งหนึ่งหรืออีกร้อยละ 50 ที่มีค่าน้อยกว่าค่ามัธยฐาน ดังนั้น มัธยฐาน จึงเป็นค่าที่ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 หรือควอไทล์ที่ 2 (พิศิษฐ์ ตันทวนิช, 2547: 63)
2. พิสัยระหว่างควอไทล์ คือ ค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 (Q3) หรือเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 กับควอไทล์ที่ 1 (Q1) หรือเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2543: 60)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดชุดที่ 1 นำมาวิเคราะห์โดยจำแนกเป็นรายข้อ และสร้างแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ในชุดที่ 2
2. ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ชุดที่ 2 และชุดที่ 3 ทำการวิเคราะห์หาค่าสถิติ ได้แก่ มัธยฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

2.1 การแปลความหมายค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ คำนวณได้จากค่าความต่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 โดยแปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541: 85) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีค่าไม่เกิน 1.50 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีค่าสูงกว่า 1.50 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน

2.2 การแปลความหมายมัธยฐาน

จากแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยนำมาหาค่ามัธยฐานเป็นรายข้อและแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ตามแนวคิดของ จุมพล พูลภัทรชีวิน (2530: 14) ดังนี้

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยว่า ประเด็นนั้นเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดมากที่สุด

ค่ามัธยฐานระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยว่า ประเด็นนั้นเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดมาก

ค่ามัธยฐานระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยว่า ประเด็นนั้นเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดปานกลาง

ค่ามัธยฐานระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยว่า ประเด็นนั้นเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดน้อย

ค่ามัธยฐานที่ต่ำกว่า 1.50 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยว่า ประเด็นนั้นเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดน้อยที่สุดหรือไม่เหมาะสม

การสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยนำคำตอบที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป และค่าความสอดคล้องที่มีพิสัยควอไทล์ไม่เกิน 1.50 มาสรุปเป็นตัวชี้วัดครอบคลุมครบถ้วนเข้มแข็ง

จากระเบียบวิธีการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟายที่ผู้วิจัยได้กล่าวข้างต้น สามารถสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการทำวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย

บทที่ 4

ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง

ผลการวิจัย

ข้อมูลจากการวิจัย เรื่องการพัฒนาตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ครอบคลุมการให้ผู้เชี่ยวชาญด้านครอบครัวเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม 3 รอบ โดยรอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ในรอบนี้ได้รับคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญ 19 ราย จาก 21 ราย รอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ในรอบนี้ได้รับคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 18 รายจากรอบแรก 19 ราย ในรอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่มีข้อคำถามเดียวกับรอบที่ 2 แต่ได้แสดงตำแหน่งมีฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญรายนั้นๆ ได้ตอบในรอบที่ 2 แล้วส่งกลับให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและทบทวนคำตอบเดิมของตนเองอีกครั้ง หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำมาวิเคราะห์โดยแบ่งรายละเอียดเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1

ผู้วิจัยนำคำตอบจากแบบสอบถามปลายเปิด (ภาคผนวก ก 1) ที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 19 ราย ตอบในแบบสอบถามรอบที่ 1 มาวิเคราะห์โดยตัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออก ได้เป็นประเด็น ได้แก่ ด้านสัมพันธภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเรียนรู้ ด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการปรับตัวในภาวะยากลำบาก ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านสุขภาพ ด้านทุนทางสังคม

1.1 ด้านสัมพันธภาพ สรุปได้ 14 ประเด็น ประกอบด้วย

- 1.1.1 คู่สมรส จดทะเบียนหรือแต่งงานถูกต้องตามกฎหมายนิยมประเพณี
- 1.1.2 สมาชิกในครอบครัวมีเวลาอยู่ร่วมกัน
- 1.1.3 สมาชิกทำกิจกรรมร่วมกันอย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์
- 1.1.4 กิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวทำร่วมกันเกิดจากความสมัครใจของสมาชิก
- 1.1.5 สมาชิกในครอบครัวเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 1.1.6 สมาชิกในครอบครัวมีการสื่อสารแลกเปลี่ยน (ทั้งด้านกาย ใจ คำพูด) เป็นการสื่อสารเชิงบวก เช่น การแสดงความรัก โอบกอด ชื่นชม ให้กำลังใจ และเฝ้าถามทุกข์สุขกัน
- 1.1.7 ในกรณีที่สมาชิกในครอบครัวไม่ได้อยู่ร่วมกันต้องติดต่อสื่อสารในช่องทาง

ต่างๆ อย่างน้อย 3 ครั้งต่อสัปดาห์ เพื่อรับรู้ความอยู่ดีมีสุข

1.1.8 การลด ละ เลิก การนอกใจคู่ครอง

1.1.9 สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน

1.1.10 สมาชิกในครอบครัวไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน

1.1.11 สมาชิกในครอบครัวไม่ใช้ความรุนแรงทำร้ายร่างกาย หรือจิตใจกันและกัน

1.1.12 สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจกัน รู้จักธรรมชาติและอุปนิสัยใจคอของกันและกัน

1.1.13 สมาชิกในครอบครัวทุกคนได้รับการดูแลเอาใจใส่ไม่รู้สึกถูกละเลยหรือทอดทิ้ง
เพิกเฉย โดยเฉพาะเด็กและผู้สูงอายุ

1.1.14 สมาชิกในครอบครัวรับรู้การเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงของสมาชิก
คนอื่นๆ เช่นออกไปธุระนอกบ้านหรือเจ็บป่วย

1.2 ด้านเศรษฐกิจ สรุปได้ 12 ประเด็น ประกอบด้วย

1.2.1 หัวหน้าครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวมีอาชีพที่สุจริตมั่นคง

1.2.2 สัดส่วนจำนวนผู้มีอาชีพในครอบครัวสมดุลกับจำนวนสมาชิก

1.2.3 ครอบครัวมีรายได้เพียงพอในการดูแลสมาชิกให้ดำรงชีพได้

1.2.4 ครอบครัวมีเงินออมไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน

1.2.5 ครอบครัวไม่มีหนี้สินหรือหากมีหนี้สินก็มีความสามารถในการชำระคืนได้
ตามกำหนดเวลา

1.2.6 ครอบครัวมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือสามารถอยู่อาศัยได้อย่างมั่นคงใน
ระยะยาว

1.2.7 ครอบครัวมีการลงทุนในรูปแบบต่างๆ เช่น การเล่นหุ้น สหกรณ์ หรือ
กองทุนต่างๆ

1.2.8 ครอบครัวมีการทำบัญชีครัวเรือนรายรับรายจ่าย

1.2.9 ครอบครัวมีบุคคลหรือแหล่งเงินทุนที่สามารถช่วยเหลือได้เมื่อมีความจำเป็น

1.2.10 บิดาและ/หรือมารดามีเงื่อนไขของอาชีพที่เกื้อกูล ให้สามารถไปรับส่งบุตร
หรือทำกิจกรรมกับบุตรได้

1.2.11 สมาชิกในครอบครัวรู้สถานะทางการเงินของครอบครัวเพื่อดำเนินชีวิตให้
สอดคล้องกับรายได้

1.2.12 ครอบครัวรู้จักใช้อุปกรณ์อำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็นและรู้จักการดูแล
รักษาเพื่อให้ใช้ได้ยาวนาน

1.3 ด้านการเรียนรู้ สรุปลได้ 10 ประเด็น ประกอบด้วย

- 1.3.1 ครอบครัวต้องมีสมาชิกที่ผ่านการศึกษาขั้นบังคับเป็นอย่างน้อย
- 1.3.2 สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้รับการศึกษา
- 1.3.3 สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้เรียนรู้ เช่น เข้าร่วมการอบรมสัมมนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการเสริมความรู้ในรูปแบบต่างๆ ตามต้องการ
- 1.3.4 บิดาและ/หรือมารดาสนับสนุนให้บุตรทำกิจกรรมต่างๆ เช่นการเข้าค่าย การเป็นนักเรียนแลกเปลี่ยนหรือการทำงานพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพตนเอง
- 1.3.5 ครอบครัวมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เช่น บุคคล องค์กร หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเรียนรู้เรื่องสำคัญเกี่ยวกับครอบครัว รวมถึงการได้ลงไปศึกษาด้วยตัวเอง
- 1.3.6 สมาชิกในครอบครัวรู้จักนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
- 1.3.7 บิดาและ/หรือมารดาต้องเป็นต้นแบบในการใฝ่เรียนรู้
- 1.3.8 บิดาและ/หรือมารดาสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับแก่บุตรได้
- 1.3.9 สมาชิกในครอบครัวมีการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา พัฒนาอาชีพ หรือความสามารถพิเศษ
- 1.3.10 บิดาและ/หรือมารดามีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของบุตรมากพอสมควร

1.4 ด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการปรับตัวในภาวะยากลำบาก สรุปลได้ 15 ประเด็น ประกอบด้วย

- 1.4.1 สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการรับรู้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว
- 1.4.2 สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถแก้ไขปัญหาโดยใช้สติ พิจารณา ไตร่ตรอง คติวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล
- 1.4.3 สมาชิกในครอบครัวมีการเตรียมความพร้อมในการป้องกัน ปัญหาและสภาวะยากลำบากต่างๆที่จะเกิดขึ้นในครอบครัว
- 1.4.4 สมาชิกในครอบครัวมีการบริหารจัดการความเสี่ยง เช่น การทำประกันชีวิต ประกันทรัพย์สิน และประกันภัยพิบัติ

1.4.5 สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการจัดการอารมณ์เมื่อเกิดปัญหาหรือภาวะเครียด

1.4.6 สมาชิกในครอบครัวมีความอดทนอดกลั้นเมื่อเผชิญสภาวะยากลำบาก

1.4.7 สมาชิกในครอบครัวให้กำลังใจซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งร่วมฝ่าฟันอุปสรรค

1.4.8 สมาชิกในครอบครัวมีบุคคลหรือองค์กรที่สามารถเข้าถึงเพื่อปรึกษาปัญหาหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้

1.4.9 สมาชิกในครอบครัวไม่ติดเกม

1.4.10 สมาชิกในครอบครัวไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข เช่น สุรา บุหรี่ ยาเสพติด การพนัน หรือเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบุคคล สถานที่ หรือสิ่งที่จะนำไปในทางเสื่อม

1.4.11 ครอบครัวสามารถเข้าถึงข่าวสารด้านภัยธรรมชาติอย่างทันเหตุการณ์

1.4.12 บิดาและ/หรือมารดาปกป้องบุตรให้ปลอดภัยโดยการดูแลอย่างใกล้ชิด

1.4.13 ครอบครัวมีการวางแผนช่วงชีวิตของสมาชิกครอบครัวในแต่ละระยะร่วมกันเพื่อป้องกันความเสี่ยงอันอาจเกิดขึ้น

1.4.14 ครอบครัวมีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนสิ่งต่างๆ เพื่อให้ครอบครัวดำรงอยู่ได้ และฟื้นตัวได้เมื่อจัดการปัญหาแล้วเสร็จ

1.4.15 สมาชิกในครอบครัวมีอารมณ์ขันหรือมองโลกในแง่ดียามที่ครอบครัวมีความขัดแย้งหรือมีปัญหาต่างๆ

1.5 ด้านคุณธรรมจริยธรรม สรุปได้ 10 ประเด็น ประกอบด้วย

1.5.1 สมาชิกในครอบครัวมีความเชื่อ ความศรัทธาต่อหลักธรรมของศาสนา

1.5.2 สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมศาสนกิจต่างๆ ร่วมกัน

1.5.3 สมาชิกในครอบครัวมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต เช่น มีความซื่อสัตย์ มีวินัย และถ่ายทอดให้สมาชิกในครอบครัว

1.5.4 บิดาและ/หรือมารดาประพฤติตนเป็นคนดีและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตร

1.5.5 สมาชิกในครอบครัวมีจิตสาธารณะ ทำคุณประโยชน์ให้ส่วนรวม

1.5.6 สมาชิกในครอบครัวรักษาและสืบทอดขนบธรรมเนียมปฏิบัติที่ดีงามของครอบครัว

1.5.7 สมาชิกในครอบครัวเคารพกฎกติกาของสังคม

1.5.8 สมาชิกในครอบครัวพร้อมให้อภัยสมาชิกที่ทำผิด

1.5.9 สมาชิกในครอบครัวยินดีกับสมาชิกที่ก้าวหน้าในด้านต่างๆ

1.5.10 สมาชิกในครอบครัวมีความตระหนักถึงความสำคัญของครอบครัวมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

1.6 ด้านการอบรมเลี้ยงดู สรุปได้ 8 ประเด็น ประกอบด้วย

- 1.6.1 ครอบครัวมีบิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรด้วยตัวเองหากไม่ใช่บิดามารดาก็ต้องเป็นญาติสนิท
- 1.6.2 สมาชิกในครอบครัวแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบตามศักยภาพของช่วงวัย
- 1.6.3 สมาชิกในครอบครัวทุกรุ่นได้รับความรัก ความอบอุ่น การเอาใจใส่
- 1.6.4 บุตรได้รับการปลูกฝังให้ช่วยเหลือตนเองได้ตามศักยภาพของช่วงวัย
- 1.6.5 บิดาและ/หรือมารดาพูดคุย แนะนำ เรื่องเพศ แก่บุตรเพื่อสร้างความเข้าใจตั้งแต่เด็ก
- 1.6.6 บิดาและ/หรือมารดา มีการวางกฎกติกาข้อตกลงกับบุตรเพื่อเสริมสร้างควมมีวินัย
- 1.6.7 บิดาและ/หรือมารดา เป็นที่ปรึกษาที่ดีหากบุตรประสบปัญหาด้านต่างๆ
- 1.6.8 บิดาและ/หรือมารดาให้บุตรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญของครอบครัว

1.7 ด้านสุขภาพ สรุปได้ 12 ประเด็น ประกอบด้วย

- 1.7.1 สมาชิกในครอบครัวมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ
- 1.7.2 สมาชิกในครอบครัวมีการดูแลสุขภาพของตน เช่น ออกกำลังกาย ตรวจสุขภาพประจำปี การทำอาหารรับประทานเอง
- 1.7.3 บิดาและ/หรือมารดาสร้างนิสัยที่ดีให้บุตร
- 1.7.4 สมาชิกในครอบครัวรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ
- 1.7.5 สมาชิกในครอบครัวรับประทานอาหารครบ 5 หมู่
- 1.7.6 สมาชิกในครอบครัวมีน้ำสะอาดบริโภค
- 1.7.7 สมาชิกในครอบครัวมีการพักผ่อนอย่างเพียงพอ
- 1.7.8 สมาชิกในครอบครัวมีหลักประกันสุขภาพ และเข้าถึงสวัสดิการในการรักษาพยาบาล
- 1.7.9 สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการดูแลสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย

1.7.10 สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ยาเสพติด พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม

1.7.11 สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่ป่วยร้ายแรง เรื้อรัง หากมีต้องมีความสามารถที่จะดูแลรักษาได้

1.7.12 สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่น้ำหนักเกินเกณฑ์จนกระทั่งเป็นโรคอ้วน

1.8 ด้านทุนทางสังคม สรุปได้ 12 ประเด็น ประกอบด้วย

1.8.1 ครอบครัวมีการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างเครือญาติ

1.8.2 สมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน

1.8.3 สมาชิกในครอบครัวได้รับการยอมรับจากเพื่อนบ้าน

1.8.4 สมาชิกในครอบครัวมีเพื่อนบ้านที่สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้

1.8.5 ครอบครัวอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ดี ปลอดภัย

1.8.6 ครอบครัวมีความสามารถในการเป็นที่พึ่งให้ญาติและ/หรือเพื่อนบ้านเมื่อประสบปัญหาต่างๆ

1.8.7 ครอบครัวมีโอกาสในการได้ใช้พื้นที่สาธารณะ สาธารณูปโภค และบริการต่างๆ จากภาครัฐ

1.8.8 บิดามารดาหรือผู้นำครอบครัวมาจากครอบครัวที่มีพื้นฐานที่ดีมาก่อน คือ ครอบครัวเดิมเป็นครอบครัวที่อบอุ่น

1.8.9 สมาชิกในครอบครัวเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม องค์กร มูลนิธิ

1.8.10 สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม

1.8.11 ในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้นในชุมชน สมาชิกรวมตัวกันเพื่อแก้ไขจัดการ

1.8.12 สมาชิกในครอบครัวมีความภูมิใจที่เป็นสมาชิกของครอบครัวและชุมชน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูลในรอบนี้เป็นการวิเคราะห์คำตอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 18 ราย จากรอบแรก 19 ราย เพื่อหาค่าความเหมาะสมของตัวชี้วัดในด้านต่างๆ ตามประเด็นคำถาม และหาค่าความสอดคล้องของคำตอบ คำตอบในรอบนี้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ที่ได้จากการสอบถามรอบที่ 2 (ภาคผนวก ข 1) มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์คือ ตัวชี้วัดใดมีค่ามัธยฐาน 4.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.50 จะสามารถใช้เป็นตัวชี้วัดได้ แต่ต้องรอการยืนยันจาก

ผู้เชี่ยวชาญ ตัวชี้วัดที่มีค่ามาตรฐาน 4.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เกิน 1.50 อาจใช้เป็นตัวชี้วัดได้แต่รอการทบทวนจากผู้เชี่ยวชาญ ตัวชี้วัดใดที่มีค่ามาตรฐานต่ำกว่า 4.50 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.50 จะใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้และรอการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มสุดท้ายคือตัวชี้วัดที่มีค่ามาตรฐานต่ำกว่า 4.50 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เกิน 1.50 จะใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้ และรอการทบทวนจากผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ในรอบที่ 2 จำแนกตามรายด้านมีดังนี้

2.1 ด้านสัมพันธภาพ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านสัมพันธภาพแยกได้เป็น 14 ตัวชี้วัด ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตารางที่ 2 และตารางภาคผนวกที่ ข 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านสัมพันธภาพ

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ผลการวิเคราะห์	การดำเนินการขั้นต่อไป
1.	คู่สมรส จดทะเบียนหรือแต่งงาน ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณี	2.94	3.00	2.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวนคำตอบ
2.	สมาชิกในครอบครัวมีเวลาอยู่ร่วมกัน	4.61	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
3.	สมาชิกทำกิจกรรมร่วมกันอย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์	4.22	5.00	2.00	อาจใช้ได้	ทบทวนคำตอบ
4.	กิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวทำร่วมกันเกิดจากความสมัครใจของสมาชิก	3.78	4.00	2.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวนคำตอบ
5.	สมาชิกในครอบครัวเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.67	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
6.	สื่อสารแลกเปลี่ยน (ทั้งด้านกาย ใจ คำพูด) เป็นการสื่อสารเชิงบวก เช่น การแสดงความรัก โอบกอด ชื่นชม ให้กำลังใจ และไต่ถามทุกข์สุขกันสม่ำเสมอ	4.89	5.00	0.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ผลการวิเคราะห์	การดำเนินการขั้นต่อไป
7.	ในกรณีที่สมาชิกในครอบครัวไม่ได้อยู่ร่วมกันต้องติดต่อสื่อสารในช่องทางต่างๆ อย่างน้อย 3 ครั้งต่อสัปดาห์เพื่อรับรู้ความอยู่ดีมีสุข	3.78	4.00	1.00	ใช้ไม่ได้	ยืนยันคำตอบ
8.	การลด ละ เลิก การนอกใจ คู่ครอง	4.56	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
9.	สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน	3.78	4.00	2.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวนคำตอบ
10.	สมาชิกในครอบครัวไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน	4.17	4.50	2.00	อาจใช้ได้	ทบทวนคำตอบ
11.	สมาชิกในครอบครัวไม่ใช้ความรุนแรงทำร้ายร่างกาย หรือจิตใจกันและกัน	4.83	5.00	0.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
12.	สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจกัน รู้จักธรรมชาติและอุปนิสัยใจคอของกันและกัน	4.50	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
13.	สมาชิกในครอบครัวทุกคนได้รับการดูแลเอาใจใส่ไม่รู้สึกถูกละเลยทอดทิ้งเพิกเฉย โดยเฉพาะเด็กและผู้สูงอายุ	4.67	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
14.	สมาชิกในครอบครัวรับรู้การเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงของสมาชิกคนอื่นๆ เช่นออกไปธุระนอกบ้านหรือเจ็บป่วย	4.28	4.50	1.25	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นว่า ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านสัมพันธภาพ มีดังนี้

2.1.1 ตัวชี้วัดที่สามารถใช้เป็นตัวชี้วัดได้ และรอการยืนยันคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญ มีทั้งสิ้น 8 ตัวชี้วัด ได้แก่ ข้อที่ 2 สมาชิกในครอบครัวมีเวลาอยู่ร่วมกัน ข้อที่ 5

สมาชิกในครอบครัวเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ข้อที่ 6 สมาชิกในครอบครัวมีการสื่อสารแลกเปลี่ยน (ทั้งด้านกาย ใจ คำพูด) เป็นการสื่อสารเชิงบวก เช่น การแสดงความรัก โอบกอด ชื่นชม ให้กำลังใจ และไถ่ถามทุกข์สุขกันสม่ำเสมอ ข้อที่ 8 การลด ละ เลิก การนอกใจคู่ครอง ข้อที่ 11 สมาชิกในครอบครัวไม่ใช้ความรุนแรงทำร้ายร่างกาย หรือจิตใจกันและกัน ข้อที่ 12 สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจกัน รู้จักธรรมชาติและอุปนิสัยใจคอของกันและกัน ข้อที่ 13 สมาชิกในครอบครัวทุกคนได้รับการดูแลเอาใจใส่ไม่รู้สึกรำคาญทอดทิ้งเพิกเฉย โดยเฉพาะเด็ก และผู้สูงอายุ และข้อที่ 14 ตัวชี้สมาชิกในครอบครัวรับรู้การเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงของสมาชิกคนอื่นๆ เช่นออกไปธุระนอกบ้านหรือเจ็บป่วย

นอกจากตัวชี้วัดข้างต้นที่ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติว่าสามารถใช้เป็นตัวชี้วัดแล้ว จากผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีตัวชี้วัดอีกส่วนหนึ่งที่ยังต้องรอการยืนยันคำตอบ และทบทวนคำตอบ ดังนี้

2.1.2 ตัวชี้วัดที่อาจใช้เป็นตัวชี้วัดได้ และต้องรอทบทวนคำตอบ 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ ข้อที่ 3 สมาชิกทำกิจกรรมร่วมกันอย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ และข้อที่ 10 สมาชิกในครอบครัวไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน

2.1.3 ตัวชี้วัดที่ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้และต้องรอการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3 มีเพียง 1 ตัวชี้วัดคือ ข้อที่ 7 ในกรณีที่สมาชิกในครอบครัวไม่ได้อยู่ร่วมกันต้องติดต่อสื่อสารในช่องทางต่างๆ อย่างน้อย 3 ครั้งต่อสัปดาห์ เพื่อรับรู้ความอยู่ดีมีสุข

2.1.4 ตัวชี้วัดที่อาจใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้ และต้องรอให้ผู้เชี่ยวชาญทบทวนคำตอบ มี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ข้อที่ 1 คู่สมรส จดทะเบียนหรือแต่งงานถูกต้องตามกฎหมาย ประเพณี ข้อที่ 4 กิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวทำร่วมกันเกิดจากความสมัครใจของสมาชิก และข้อที่ 9 สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ผู้เชี่ยวชาญที่ตอบต่ำกว่าค่ามัธยฐานทบทวนคำตอบตัวชี้วัดที่อาจจะใช้เป็นตัวชี้วัดได้ และให้ผู้เชี่ยวชาญที่ตอบสูงกว่าค่ามัธยฐานทบทวนคำตอบที่อาจจะใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้

หากพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน พบว่า ตัวชี้วัดด้านสัมพันธภาพมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ค่ามัธยฐานรวมรายด้าน เท่ากับ 5 ผู้วิจัยคาดว่าในรอบที่สาม ผู้เชี่ยวชาญจะเปลี่ยนแปลงคำตอบ สำหรับ 5 ตัวชี้วัด (ข้อ 1 ข้อ 3 ข้อ 4 ข้อ 9 และข้อ 10) เนื่องจากค่าพิสัยระหว่าง

ควอไทล์มีระยะห่างจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่มากนัก

2.2 ด้านเศรษฐกิจ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ แยกได้เป็น 12 ตัวชี้วัด ปรากฏผลดังแสดงไว้ใน ตารางที่ 3 และตารางภาคผนวกที่ ข 2

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ผลการวิเคราะห์	การดำเนินการขั้นต่อไป
1.	หัวหน้าครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวมีอาชีพที่สุจริตมั่นคง	4.67	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
2.	สัดส่วนจำนวนผู้มีอาชีพในครอบครัวสมดุลกับสมาชิก					
3.	ครอบครัวมีรายได้เพียงพอในการดูแลสมาชิกให้ดำรงชีพได้	3.83	4.00	1.25	ใช้ไม่ได้	ยืนยันคำตอบ
4.	ครอบครัวมีเงินออมยามฉุกเฉิน	4.61	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
5.	ครอบครัวไม่มีหนี้สินหรือหากมีหนี้สินก็มีความสามารถในการชำระคืนได้ตามกำหนดเวลา	4.67	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
6.	ครอบครัวมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือสามารถอยู่อาศัยได้อย่างมั่นคงในระยะยาว	4.50	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
7.	ครอบครัวมีการลงทุนในรูปแบบต่างๆ เช่น การเล่นหุ้น สหกรณ์ หรือกองทุนต่างๆ	4.28	4.00	1.00	ใช้ไม่ได้	ยืนยันคำตอบ
8.	ครอบครัวมีการทำบัญชีครัวเรือนรายรับรายจ่าย	3.17	3.00	0.25	ใช้ไม่ได้	ยืนยันคำตอบ
9.	ครอบครัวมีบุคคลหรือแหล่งเงินทุนที่สามารถช่วยเหลือได้เมื่อมีความจำเป็นฉุกเฉิน	3.83	4.00	2.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวนคำตอบ
10.	บิดาและ/หรือมารดามีเงื่อนไขของอาชีพที่เกื้อกูลให้สามารถไปรับส่งบุตรหรือทำกิจกรรมกับบุตรได้	3.50	4.00	1.50	ใช้ไม่ได้	ยืนยันคำตอบ
		3.50	4.00	1.50	ใช้ไม่ได้	ยืนยันคำตอบ

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ผลการ วิเคราะห์	การ ดำเนินการ ขั้นต่อไป
11.	สมาชิกในครอบครัวรัฐสภาะ ทางการเงินของครอบครัวเพื่อ ดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับ รายได้	4.44	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
12.	ครอบครัวรู้จักใช้อุปกรณ์อำนวยความสะดวก ความสะดวกเท่าที่จำเป็นและ รู้จักการดูแลรักษาเพื่อให้ใช้ได้ นาน	3.22	3.50	2.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวน คำตอบ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นว่า ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง ด้านเศรษฐกิจ มีดังนี้

2.2.1 ตัวชี้วัดที่สามารถใช้เป็นตัวชี้วัดได้ และรอการยืนยันคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญ มีทั้งสิ้น 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ ข้อที่ 1 หัวหน้าครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวมีอาชีพที่สุจริตมั่นคง ข้อที่ 3 ครอบครัวมีรายได้เพียงพอในการดูแลสมาชิกให้ดำรงชีพได้ ข้อที่ 4 ครอบครัวมีเงินออมไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน ข้อที่ 5 ครอบครัวไม่มีหนี้สินหรือหากมีหนี้สินก็มีความสามารถในการชำระคืนได้ตามกำหนดเวลา และข้อที่ 11 สมาชิกในครอบครัวรัฐสภาะทางการเงินของครอบครัวเพื่อดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับรายได้

นอกจากตัวชี้วัดข้างต้นที่ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติว่าสามารถใช้เป็นตัวชี้วัดแล้ว จากผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีตัวชี้วัดอีกส่วนหนึ่งที่ยังต้องรอการยืนยันคำตอบและทบทวนคำตอบ ดังนี้

2.2.2 ตัวชี้วัดที่ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้และต้องรอการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3 มีทั้งสิ้น 5 ตัวชี้วัดคือ ข้อที่ 2 สัดส่วนจำนวนผู้มีอาชีพในครอบครัวสอดคล้องกับจำนวนสมาชิก ข้อที่ 6 ครอบครัวมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือสามารถอยู่อาศัยได้อย่างมั่นคงในระยะยาว ข้อที่ 7 ครอบครัวมีการลงทุนในรูปแบบต่างๆ เช่น การเล่นหุ้น สหกรณ์ หรือกองทุนต่างๆ ข้อที่ 9 ครอบครัวมีบุคคลหรือแหล่งเงินทุนที่สามารถช่วยเหลือได้เมื่อมีความจำเป็น

ฉุกเฉิน และข้อที่ 10 บิดาและ/หรือมารดามีเงื่อนไขของอาชีพที่เกื้อกูล ให้สามารถไปรับส่งบุตร หรือทำกิจกรรมกับบุตรได้

2.2.3 ตัวชี้วัดที่อาจใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้ และต้องรอให้ผู้เชี่ยวชาญทบทวน คำตอบ มี 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ ข้อที่ 8 ครอบครัวมีการทำบัญชีครัวเรือนรายรับรายจ่าย และข้อที่ 12 ครอบครัวรู้จักใช้อุปกรณ์อำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็นและรู้จักการดูแลรักษาให้ใช้ได้ยาวนาน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ผู้เชี่ยวชาญที่ตอบสูงกว่าค่ามัธยฐานทบทวนคำตอบที่อาจใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้

หากพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน พบว่า ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ค่ามัธยฐานรวมรายด้าน เท่ากับ 4 ผู้วิจัยคาดว่าในรอบที่สาม ผู้เชี่ยวชาญจะเปลี่ยนแปลงคำตอบ สำหรับ 2 ตัวชี้วัด (ข้อ 8 และข้อ 12) เนื่องจากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีระยะห่างจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่มากนัก

2.3 ด้านการเรียนรู้ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านการเรียนรู้ แยกได้ เป็น 10 ตัวชี้วัด ปรากฏผลดังแสดงไว้ใน ตารางที่ 4 และตารางภาคผนวกที่ ข 2

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านการเรียนรู้

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ผลการวิเคราะห์	การดำเนินการขั้นต่อไป
1.	ครอบครัวต้องมีสมาชิกที่ผ่านการศึกษาขั้นบังคับเป็นอย่างน้อย	4.06	4.00	2.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวนคำตอบ
2.	สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้รับการศึกษา	4.22	5.00	2.00	อาจใช้ได้	
3.	สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้เรียนรู้ เข้าร่วมการอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการเสริมความรู้ในรูปแบบต่างๆ ตามต้องการ	3.94	4.00	2.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวนคำตอบ

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ผลการ วิเคราะห์	การ ดำเนินการ ขั้นต่อไป
4.	บิดาและ/หรือมารดสนับสนุน ให้บุตรทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเข้าค่าย การเป็นนักเรียน แลกเปลี่ยนหรือการทำงาน พิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพ	4.22	4.00	1.00	ใช้ไม่ได้	ยืนยันคำตอบ
5.	ครอบครัวมีโอกาสเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เช่น บุคคล องค์กร หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเรียนรู้เรื่องสำคัญที่ เกี่ยวกับครอบครัว รวมถึงการ ได้ลงไปศึกษาด้วยตัวเอง	4.33	4.00	1.00	ใช้ไม่ได้	ยืนยันคำตอบ
6.	สมาชิกในครอบครัวรู้จักนำ ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไปใช้ ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	4.44	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
7.	บิดาและ/หรือมารดาต้องเป็น ต้นแบบในการใฝ่เรียนรู้	4.06	4.50	1.25	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
8.	บิดาและ/หรือมารดาสามารถ ถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับแก่บุตร ได้	4.17	4.50	1.25	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
9.	สมาชิกในครอบครัวมีการ พัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มวุฒิ การศึกษา พัฒนาอาชีพ หรือ ความสามารถพิเศษ	4.00	4.00	2.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวน คำตอบ
10.	บิดาและ/หรือมารดามีความรู้ พื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของ บุตรมากพอสมควร	3.89	4.50	2.00	อาจใช้ได้	ทบทวน คำตอบ

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นว่า ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง
ด้านการเรียนรู้มีดังนี้

2.3.1 ตัวชี้วัดที่สามารถใช้เป็นตัวชี้วัดได้ และรอการยืนยันคำตอบจาก

ผู้เชี่ยวชาญ มีทั้งสิ้น 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ข้อที่ 6 สมาชิกในครอบครัวรู้จักนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ข้อที่ 7 บิดาและ/หรือมารดาต้องเป็นต้นแบบในการใฝ่เรียนรู้ และข้อที่ 8 บิดาและ/หรือมารดาสามารถ ถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับแก่บุตรได้

นอกจากตัวชี้วัดข้างต้นที่ผู้เชี่ยวชาญมีมติเห็นว่าสามารถใช้เป็นตัวชี้วัดแล้ว จากผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีตัวชี้วัดอีกส่วนหนึ่งที่ยังต้องรอการยืนยันคำตอบและทบทวนคำตอบ ดังนี้

2.3.2 ตัวชี้วัดที่อาจใช้เป็นตัวชี้วัดได้ และต้องรอทบทวนคำตอบ 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ ข้อที่ 2 สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้รับการศึกษา และข้อที่ 10 บิดาและ/หรือมารดามีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของบุตรมากพอสมควร

2.3.3 ตัวชี้วัดที่ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้และต้องรอการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญ มีเพียง 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ ข้อที่ 4 บิดาและ/หรือมารดสนับสนุน ให้บุตรทำกิจกรรมต่างๆ เช่นการเข้าค่าย การเป็นนักเรียนแลกเปลี่ยนหรือการทำงานพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพตนเอง และ ข้อที่ 5 ครอบครัวมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เช่น บุคคล องค์กรหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเรียน รู้เรื่องสำคัญที่เกี่ยวกับครอบครัว

2.3.4 ตัวชี้วัดที่อาจใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้ และต้องรอให้ผู้เชี่ยวชาญทบทวนคำตอบ มี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ข้อที่ 1 ครอบครัวต้องมีสมาชิกที่ผ่านการศึกษาขั้นบังคับเป็นอย่างน้อย ข้อที่ 3 สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้เรียนรู้ เข้าร่วมการอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการเสริมความรู้ในรูปแบบต่างๆ ตามต้องการ และข้อที่ 9 สมาชิกในครอบครัวมีการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา พัฒนาอาชีพ หรือความสามารถพิเศษ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ผู้เชี่ยวชาญที่ตอบต่ำกว่าค่ามัธยฐานทบทวนคำตอบตัวชี้วัดที่อาจจะใช้เป็นตัวชี้วัดได้ และให้ผู้เชี่ยวชาญที่ตอบสูงกว่าค่ามัธยฐานทบทวนคำตอบที่อาจจะใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้

หากพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน พบว่า ตัวชี้วัดด้านการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ค่ามัธยฐานรวมรายด้าน เท่ากับ 4.25 ผู้วิจัยคาดว่าในรอบที่สาม ผู้เชี่ยวชาญจะเปลี่ยนแปลงคำตอบ สำหรับ 5 ตัวชี้วัด (ข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 ข้อ 9 และข้อ 10) เนื่องจากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีระยะห่างจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่มากนัก

2.4 ด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการจัดการในภาวะยากลำบาก การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็งด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการจัดการในภาวะยากลำบาก แยกได้เป็น 15 ตัวชี้วัด ปรากฏผลดังแสดงไว้ใน ตารางที่ 5 และตารางภาคผนวกที่ ข 2

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็งด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการจัดการในภาวะยากลำบาก

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ผลการวิเคราะห์	การดำเนินการขั้นต่อไป
1.	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการรับรู้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว	4.22	4.50	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
2.	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถแก้ไขปัญหาโดยใช้สติ พิจารณาไตร่ตรอง คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล	4.78	5.00	0.25	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
3.	สมาชิกในครอบครัวมีการเตรียมความพร้อมในการป้องกัน ปัญหาและสภาวะยากลำบากต่างๆที่จะเกิดขึ้นในครอบครัว	4.56	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
4.	สมาชิกในครอบครัวมีการบริหารจัดการความเสี่ยง เช่น การทำประกันชีวิต ประกันทรัพย์สิน และประกันภัยพิบัติ	3.89	4.00	2.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวนคำตอบ
5.	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการจัดการอารมณ์เมื่อเกิดปัญหาหรือภาวะเครียด	4.50	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
6.	สมาชิกในครอบครัวมีความอดทนอดกลั้นเมื่อเผชิญสภาวะยากลำบาก	4.39	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
7.	สมาชิกในครอบครัวให้กำลังใจซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งร่วมฝ่าฟันอุปสรรค	4.89	5.00	0.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ผลการ วิเคราะห์	การ ดำเนินการ ขั้นต่อไป
8.	สมาชิกในครอบครัวมีบุคคลหรือองค์กรที่สามารถเข้าถึงเพื่อปรึกษาปัญหาหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้	4.17	4.00	1.00	ใช้ไม่ได้	ยืนยันคำตอบ
9.	สมาชิกในครอบครัวไม่ติดเกม	3.44	4.00	3.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวนคำตอบ
10.	สมาชิกในครอบครัวไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข เช่น สุรา บุหรี่ ยาเสพติด การพนัน หรือเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบุคคล สถานที่ หรือสิ่งที่จะนำไปในทางเสื่อม	4.44	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
11.	ครอบครัวสามารถเข้าถึงข่าวสารด้านภัยธรรมชาติอย่างทันเหตุการณ์	3.89	4.00	2.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวนคำตอบ
12.	บิดาและ/หรือมารดาปกป้องบุตรให้ปลอดภัยโดยการดูแลอย่างใกล้ชิด	3.67	4.00	3.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวนคำตอบ
13.	ครอบครัวมีการวางแผนช่วงชีวิตของสมาชิกครอบครัวในแต่ละระยะร่วมกันเพื่อป้องกันความเสี่ยงอันอาจเกิดขึ้น	3.67	4.00	3.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวนคำตอบ
14.	ครอบครัวมีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนสิ่งต่างๆ เพื่อให้ครอบครัวดำรงอยู่ได้ และพื้นที่ตัวได้เมื่อจัดการปัญหาแล้วเสร็จ	4.50	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
15.	สมาชิกในครอบครัวมีอารมณ์ขันหรือมองโลกในแง่ดียามที่ครอบครัวมีความขัดแย้งหรือมีปัญหาต่างๆ	4.17	4.50	1.25	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นว่า ตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็งด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการจัดการในภาวะยากลำบาก มีดังนี้

2.4.1 ตัวชี้วัดที่สามารถใช้เป็นตัวชี้วัดได้ และรอการยืนยันคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญ มีทั้งสิ้น 9 ตัวชี้วัด ได้แก่ ข้อที่ 1 สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการรับรู้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว ข้อที่ 2 สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถแก้ไขปัญหาโดยใช้สติ พิจารณาไตร่ตรอง คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ข้อที่ 3 สมาชิกในครอบครัวมีการเตรียมความพร้อมในการป้องกัน ปัญหาและสภาวะยากลำบากต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในครอบครัว ข้อที่ 5 สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการจัดการอารมณ์เมื่อเกิดปัญหาหรือภาวะเครียด ข้อที่ 6 สมาชิกในครอบครัวมีความอดทนอดกลั้นเมื่อเผชิญสภาวะยากลำบาก ข้อที่ 7 สมาชิกในครอบครัวให้กำลังใจซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งร่วมฝ่าฟันอุปสรรค ข้อที่ 10 สมาชิกในครอบครัวไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข เช่น สุรา บุหรี่ ยาเสพติด การพนัน หรือเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบุคคล สถานที่ หรือสิ่งที่จะนำไปในทางเสื่อม ข้อที่ 14 ครอบครัวมีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนสิ่งต่างๆ เพื่อให้ครอบครัวดำรงอยู่ได้ และฟื้นตัวได้เมื่อจัดการปัญหาแล้วเสร็จ และข้อที่ 15 สมาชิกในครอบครัวมีอารมณ์ขันหรือมองโลกในแง่ดียามที่ครอบครัวมีความขัดแย้งหรือมีปัญหาต่างๆ

นอกจากตัวชี้วัดข้างต้นที่ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติว่าสามารถใช้เป็นตัวชี้วัดแล้ว จากผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีตัวชี้วัดอีกส่วนหนึ่งที่ยังต้องรอการยืนยันคำตอบและทบทวนคำตอบ ดังนี้

2.4.2 ตัวชี้วัดที่ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้และต้องรอการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญ มีเพียง 1 ตัวชี้วัดคือ ข้อที่ 8 สมาชิกในครอบครัวมีบุคคลหรือองค์กรที่สามารถเข้าถึงเพื่อปรึกษาปัญหาหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้

2.4.3 ตัวชี้วัดที่อาจใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้ และต้องรอให้ผู้เชี่ยวชาญทบทวนคำตอบ มีทั้งสิ้น 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ ข้อที่ 4 สมาชิกในครอบครัวมีการบริหารจัดการความเสี่ยง เช่น การทำประกันชีวิต ประกันทรัพย์สิน และประกันภัยพิบัติ ข้อที่ 9 สมาชิกในครอบครัวไม่ติดเกม ข้อที่ 11 ครอบครัวสามารถเข้าถึงข่าวสารด้านภัยธรรมชาติอย่างทันเหตุการณ์ ข้อที่ 12 บิดาและ/หรือมารดาปกป้องบุตรให้ปลอดภัยโดยการดูแลอย่างใกล้ชิด และข้อที่ 13 ครอบครัวมีการวางแผนช่วงชีวิตของสมาชิกครอบครัวในแต่ละระยะร่วมกันเพื่อป้องกันความเสี่ยงอันอาจเกิดขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ผู้เชี่ยวชาญที่ตอบสูงกว่าค่ามัธยฐานทบทวนคำตอบที่อาจจะใช้เป็น ตัวชี้วัดไม่ได้

หากพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน พบว่า ตัวชี้วัดด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและ การจัดการในภาวะยากลำบากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ค่ามัธยฐานรวมรายด้าน เท่ากับ 4.50 ผู้วิจัยคาดว่าในรอบที่สาม ผู้เชี่ยวชาญจะเปลี่ยนแปลงคำตอบ สำหรับ 2 ตัวชี้วัด (ข้อ 4 และข้อ 11) เนื่องจากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีระยะห่างจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่มากนัก และไม่เปลี่ยนแปลงคำตอบ สำหรับ 3 ตัวชี้วัด (ข้อ 9 ข้อ 12 และข้อ 13) เนื่องจากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ห่างจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้มาก

2.5 ด้านคุณธรรมจริยธรรม การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็งด้านคุณธรรม จริยธรรม แยกได้เป็น 10 ตัวชี้วัด ปรากฏผลดังแสดงไว้ใน ตารางที่ 6 และตารางภาคผนวกที่ ข 2

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็งด้านคุณธรรมจริยธรรม

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ผลการ วิเคราะห์	การ ดำเนินการ ขั้นต่อไป
1.	สมาชิกในครอบครัวมีความเชื่อ ความศรัทธาต่อหลักธรรม ของศาสนาที่นับถือ	4.39	4.50	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
2.	สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วม ศาสนกิจต่างๆร่วมกัน	4.17	4.50	2.00	อาจใช้ได้	ทบทวน คำตอบ
3.	สมาชิกในครอบครัวมีคุณธรรม ในการดำเนินชีวิต เช่น มีความ ซื่อสัตย์ มีวินัย และถ่ายทอดให้ สมาชิกในครอบครัว	4.83	5.00	0.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
4.	บิดาและ/หรือมารดาประพฤติ ตนเป็นคนดีและเป็นแบบอย่าง ที่ดีแก่บุตร	4.78	5.00	0.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
5.	สมาชิกในครอบครัวมีจิต สาธารณะ ทำคุณประโยชน์ ให้ ส่วนรวม	4.28	4.00	1.00	ใช้ไม่ได้	ยืนยันคำตอบ

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ผลการ วิเคราะห์	การ ดำเนินการ ขั้นต่อไป
6.	สมาชิกในครอบครัวรักษาและ สืบทอดขนบธรรมเนียมปฏิบัติที่ ดั้งเดิมของครอบครัว	4.22	4.00	1.00	ใช้ไม่ได้	ยืนยันคำตอบ
7.	สมาชิกในครอบครัวเคารพกฎ กติกาของสังคม	4.11	4.00	1.25	ใช้ไม่ได้	ยืนยันคำตอบ
8.	สมาชิกในครอบครัวพร้อมให้ อภัยสมาชิกที่ทำผิด	4.11	5.00	2.00	อาจใช้ได้	ทบทวน คำตอบ
9.	สมาชิกในครอบครัวยินดีกับ สมาชิกที่ก้าวหน้าในด้าน ต่างๆ	3.44	3.00	3.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวน คำตอบ
10.	สมาชิกในครอบครัวมีความ ตระหนักถึงความสำคัญของ ครอบครัวมากกว่าประโยชน์ ส่วนตน	4.33	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นว่า ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง
ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีดังนี้

2.5.1 ตัวชี้วัดที่สามารถใช้เป็นตัวชี้วัดได้ และรอการยืนยันคำตอบจาก
ผู้เชี่ยวชาญ มีทั้งสิ้น 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ ข้อที่ 1 สมาชิกในครอบครัวมีความ เชื่อความศรัทธาต่อ
หลักธรรมของศาสนาที่นับถือ ข้อที่ 3 สมาชิกในครอบครัวมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต เช่น มี
ความซื่อสัตย์ มีวินัย และถ่ายทอดให้ สมาชิกในครอบครัว ข้อที่ 4 บิดาและ/หรือมารดา
ประพฤติตนเป็นคนดีและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตร และข้อที่ 10 สมาชิกในครอบครัวมีความ
ตระหนักถึงความสำคัญของ ครอบครัวมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

นอกจากตัวชี้วัดข้างต้นที่ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติว่าสามารถใช้เป็นตัวชี้วัดแล้ว จากผล
การวิเคราะห์ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีตัวชี้วัดอีกส่วนหนึ่งที่ยังต้องรอการยืนยันคำตอบ
และทบทวนคำตอบ ดังนี้

2.5.2 ตัวชี้วัดที่อาจใช้เป็นตัวชี้วัดได้และต้องรอให้ผู้เชี่ยวชาญทบทวนคำตอบ

มีทั้งสิ้น 2 ตัวชี้วัดได้แก่ ข้อที่ 2 สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมศาสนกิจต่างๆ ร่วมกัน และข้อที่ 8 สมาชิกในครอบครัวพร้อมให้อภัยสมาชิกที่ทำผิด

2.5.3 ตัวชี้วัดที่ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้และต้องรอการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญ

มีทั้งสิ้น 3 ตัวชี้วัดได้แก่ ข้อที่ 5 สมาชิกในครอบครัวมีจิตสาธารณะ ทำคุณประโยชน์ให้ส่วนรวม ข้อที่ 6 สมาชิกในครอบครัวรักษาและสืบทอดขนบธรรมเนียมปฏิบัติที่ดีงามของครอบครัว และข้อที่ 7 สมาชิกในครอบครัวเคารพกฎกติกาของสังคม

2.5.4 ตัวชี้วัดที่อาจใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้ และต้องรอให้ผู้เชี่ยวชาญทบทวน

คำตอบ มีเพียง 1 ตัวชี้วัดคือ ข้อที่ 9 สมาชิกในครอบครัวยินดีกับสมาชิกที่ก้าวหน้าในด้านต่างๆ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ผู้เชี่ยวชาญที่ตอบต่ำกว่าค่ามาตรฐานทบทวนคำตอบตัวชี้วัดที่อาจจะใช้เป็นตัวชี้วัดได้ และให้ผู้เชี่ยวชาญที่ตอบสูงกว่าค่ามาตรฐานทบทวนคำตอบที่อาจจะใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้

หากพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน พบว่า ตัวชี้วัดด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการจัดการในภาวะยากลำบากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ค่ามาตรฐานรวมรายด้าน เท่ากับ 4.50 ผู้วิจัยคาดว่าในรอบที่สาม ผู้เชี่ยวชาญจะเปลี่ยนแปลงคำตอบ สำหรับ 2 ตัวชี้วัด (ข้อ 2 และข้อ 8) เนื่องจากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีระยะห่างจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่มากนัก และไม่เปลี่ยนแปลงคำตอบ สำหรับ 1 ตัวชี้วัด (ข้อ 9) เนื่องจากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ห่างจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้มาก

2.6 ด้านการอบรมเลี้ยงดู การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านการอบรมเลี้ยงดูแยกได้เป็น 8 ตัวชี้วัด ปรากฏผลดังแสดงไว้ใน ตารางที่ 7 และตารางภาคผนวกที่ ข 2

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านการอบรมเลี้ยงดู

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ผลการวิเคราะห์	การดำเนินการขั้นต่อไป
1.	ครอบครัวมีบิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรด้วยตัวเองหากไม่ใช่บิดามารดาก็ต้องเป็นญาติสนิท	3.83	4.00	2.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวนคำตอบ

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ผลการวิเคราะห์	การดำเนินการขั้นต่อไป
2.	สมาชิกในครอบครัวแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบตามศักยภาพของช่วงวัย	4.56	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
3.	สมาชิกในครอบครัวทุกรุ่นได้รับความรัก ความอบอุ่น การเอาใจใส่	4.61	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
4.	บุตรได้รับการปลูกฝังให้ช่วยเหลือตนเองได้ตามศักยภาพของช่วงวัย	4.56	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
5.	บิดาและ/หรือมารดาพูดคุยแนะนำ เรื่องเพศ แก่บุตรเพื่อสร้างความเข้าใจตั้งแต่เด็ก	4.06	4.00	2.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวนคำตอบ
6.	บิดาและ/หรือมารดามีการวางกฎกติกาข้อตกลงกับบุตรเพื่อเสริมสร้างความมีวินัย	4.56	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
7.	บิดาและ/หรือมารดา เป็นที่ปรึกษาที่ดีหากบุตรประสบปัญหาด้านต่าง ๆ	4.83	5.00	0.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
8.	บิดาและ/หรือมารดาให้บุตรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญของครอบครัว	4.61	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นว่า ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านการอบรมเลี้ยงดู มีดังนี้

2.6.1 ตัวชี้วัดที่สามารถใช้เป็นตัวชี้วัดได้ และรอการยืนยันคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญ มีทั้งสิ้น 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ ข้อที่ 2 สมาชิกในครอบครัวแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบตามศักยภาพของช่วงวัย ข้อที่ 3 สมาชิกในครอบครัวทุกรุ่นได้รับความรักความอบอุ่นการเอาใจใส่ ข้อที่ 4 บุตรได้รับการปลูกฝังให้ช่วยเหลือตนเองได้ตามศักยภาพของช่วงวัย ข้อที่ 6 บิดาและ/หรือมารดามีการวางกฎกติกาข้อตกลงกับบุตรเพื่อเสริมสร้างความมีวินัย ข้อที่

7 บิดาและ/หรือมารดา เป็นที่ปรึกษาที่ดีหากบุตรประสบปัญหาต่าง ๆ และข้อที่ 8 บิดาและ/หรือมารดาให้บุตรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญของครอบครัว

นอกจากตัวชี้วัดข้างต้นที่ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติว่าสามารถใช้เป็นตัวชี้วัดแล้ว จากผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีตัวชี้วัดที่ยังต้องรอการทบทวนคำตอบ ดังนี้

2.6.2 ตัวชี้วัดที่อาจใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้ และต้องรอให้ผู้เชี่ยวชาญทบทวนคำตอบ มี 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ ข้อที่ 1 ครอบครัวมีบิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรด้วยตัวเองหากไม่ใช่บิดามารดาก็ต้องเป็นญาติสนิท และข้อที่ 5 บิดาและ/หรือมารดาพูดคุย แนะนำ เรื่องเพศ แก่บุตรเพื่อสร้างความเข้าใจตั้งแต่เด็ก

ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ผู้เชี่ยวชาญที่ตอบสูงกว่าค่ามาตรฐานทบทวนคำตอบที่อาจจะใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้

หากพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน พบว่า ตัวชี้วัดด้านสัมพันธภาพมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ค่ามาตรฐานรวมรายด้าน เท่ากับ 5 ผู้วิจัยคาดว่าในรอบที่สาม ผู้เชี่ยวชาญจะเปลี่ยนแปลงคำตอบ สำหรับ 2 ตัวชี้วัด (ข้อ 1 และข้อ 5) เนื่องจากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีระยะห่างจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่มากนัก

2.7 ด้านสุขภาพ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านสุขภาพ แยกได้เป็น 12 ตัวชี้วัด ปรากฏผลดังแสดงไว้ใน ตารางที่ 8 และตารางภาคผนวกที่ ข 2

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านสุขภาพ

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ผลการวิเคราะห์	การดำเนินการขั้นต่อไป
1.	สมาชิกในครอบครัวมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ	4.61	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
2.	สมาชิกในครอบครัวมีการดูแลรักษาสุขภาพตน เช่น ออกกำลังกาย ตรวจสุขภาพประจำปี การทำอาหารรับประทานเอง	4.50	4.50	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ผลการ วิเคราะห์	การ ดำเนินการ ขั้นต่อไป
3.	บิดาและ/หรือมารดาสร้างสุข นิสัยที่ดีให้บุตร	4.39	5.00	1.25	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
4.	สมาชิกในครอบครัวรับประทาน อาหารที่ถูกสุขลักษณะ	4.39	5.00	1.25	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
5.	สมาชิกในครอบครัวรับประทาน อาหารครบ 5 หมู่	4.00	4.00	2.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวน คำตอบ
6.	สมาชิกในครอบครัวมีน้ำ สะอาดบริโภค	4.22	4.50	1.25	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
7.	สมาชิกในครอบครัวมีการ พักผ่อนอย่างเพียงพอ	4.11	4.00	1.25	อาจใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
8.	สมาชิกในครอบครัวมี หลักประกันสุขภาพ และ เข้าถึงสวัสดิการในการ รักษาพยาบาล	4.78	5.00	0.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
9.	สมาชิกในครอบครัวมี ความสามารถในการดูแล สมาชิกเมื่อเจ็บป่วย	4.44	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
10.	สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคล ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ พฤติกรรมทางเพศที่ไม่ เหมาะสม	4.50	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
11.	สมาชิกในครอบครัวไม่มี บุคคล ที่ป่วยร้ายแรง เรื้อรัง หากมี ต้องมีความสามารถที่จะดูแล รักษาได้	4.00	4.00	2.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวน คำตอบ
12.	สมาชิกในครอบครัวไม่มี บุคคลที่น้ำหนักเกินเกณฑ์ จนกระทั่งเป็นโรคอ้วน	3.61	4.00	1.25	ใช้ไม่ได้	ยืนยันคำตอบ

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นว่า ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง
ด้านสุขภาพ มีดังนี้

2.7.1 ตัวชีวิตที่สามารถใช้เป็นตัวชีวิตได้ และรอการยืนยันคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญ มีทั้งสิ้น 8 ตัวชีวิต ได้แก่ ข้อที่ 1 สมาชิกในครอบครัวมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ ข้อที่ 2 สมาชิกในครอบครัวมีการดูแลรักษาสุขภาพตน เช่น ออกกำลังกาย ตรวจสอบสุขภาพประจำปี การทำอาหารรับประทานเอง ข้อที่ 3 บิดาและ/หรือมารดาสร้างสุขนิสัยที่ดีให้บุตร ข้อที่ 4 สมาชิกในครอบครัวรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ข้อที่ 6 สมาชิกในครอบครัวมีน้ำสะอาดบริโภค ข้อที่ 8 สมาชิกในครอบครัวมีหลักประกันสุขภาพ และเข้าถึงสวัสดิการในการรักษาพยาบาล ข้อที่ 9 สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการดูแลสมาชิกเมื่อเจ็บป่วย และข้อที่ 10 สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ยาเสพติด พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม

นอกจากตัวชีวิตข้างต้นที่ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติว่าสามารถใช้เป็นตัวชีวิตแล้ว จากผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีตัวชีวิตอีกส่วนหนึ่งที่ยังต้องรอการยืนยันคำตอบและทบทวนคำตอบ ดังนี้

2.7.2 ตัวชีวิตที่อาจใช้เป็นตัวชีวิตได้ และต้องรอทบทวนคำตอบ 2 ตัวชีวิต ได้แก่ ข้อที่ 7 สมาชิกในครอบครัวมีการพักผ่อนอย่างเพียงพอ และข้อที่ 12 สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่น้ำหนักเกินเกณฑ์จนกระทั่งเป็นโรคอ้วน

2.7.3 ตัวชีวิตที่อาจใช้เป็นตัวชีวิตไม่ได้ และต้องรอให้ผู้เชี่ยวชาญทบทวนคำตอบ มี 2 ตัวชีวิต ได้แก่ ข้อที่ 5 สมาชิกในครอบครัวรับประทานอาหารเช้า 5 หมู่ ข้อที่ 11 สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่ป่วยร้ายแรง เรื้อรัง หากมีต้องมีความสามารถที่จะดูแลรักษาได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ผู้เชี่ยวชาญที่ตอบต่ำกว่าค่ามัธยฐานทบทวนคำตอบตัวชีวิตที่อาจจะใช้เป็นตัวชีวิตได้ และให้ผู้เชี่ยวชาญที่ตอบสูงกว่าค่ามัธยฐานทบทวนคำตอบที่อาจจะใช้เป็นตัวชีวิตไม่ได้

หากพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน พบว่า ตัวชีวิตด้านสัมพันธภาพมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ค่ามัธยฐานรวมรายด้าน เท่ากับ 4.75 ผู้วิจัยคาดว่าในรอบที่สาม ผู้เชี่ยวชาญจะเปลี่ยนแปลงคำตอบ สำหรับ 4 ตัวชีวิต (ข้อ 5 ข้อ 7 ข้อ 11 และข้อ 12) เนื่องจากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีระยะห่างจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่มากนัก

2.8 ด้านทุนทางสังคม การวิเคราะห์ตัวชีวิตครอบครัวเข้มแข็งด้านทุนทางสังคม แยกได้เป็น 10 ตัวชีวิต ปรากฏผลดังแสดงไว้ใน ตารางที่ 9 และตารางภาคผนวกที่ ข 2

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านทุนทางสังคม

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ผลการ วิเคราะห์	การ ดำเนินการ ขั้นต่อไป
1.	ครอบครัวมีการช่วยเหลือ เกื้อกูลระหว่างเครือญาติ	4.50	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
2	สมาชิกในครอบครัวมี ความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน บ้าน	4.44	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
3.	สมาชิกในครอบครัวได้รับการ ยอมรับจากเพื่อนบ้าน	4.00	4.00	2.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวน คำตอบ
4	สมาชิกในครอบครัวมีเพื่อน บ้านที่สามารถช่วยเหลือซึ่ง กันและกันได้	4.33	4.50	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
5.	ครอบครัวอยู่อาศัยใน สภาพแวดล้อมที่ดี ปลอดภัย	4.28	5.00	1.25	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
6.	ครอบครัวมีความสามารถในการ เป็นที่พึ่งให้ญาติและ/หรือ เพื่อนบ้านเมื่อประสบปัญหา ต่างๆ	4.06	4.00	1.25	ใช้ไม่ได้	ยืนยันคำตอบ
7.	ครอบครัวมีโอกาสในการได้ใช้ พื้นที่สาธารณะ สาธารณูปโภค และบริการต่างๆ จากภาครัฐ	4.33	5.00	1.00	ใช้ได้	ยืนยันคำตอบ
8.	บิดามารดาหรือผู้นำครอบครัว มาจากครอบครัวที่มีพื้นฐานที่ดี มาก่อน คือ ครอบครัวเดิมเป็น ครอบครัวที่อบอุ่น	3.17	3.00	2.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวน คำตอบ
9.	สมาชิกในครอบครัวเป็น สมาชิกกลุ่มทางสังคม องค์กร มูลนิธิ	3.50	3.00	1.00	ใช้ไม่ได้	ยืนยันคำตอบ
10.	สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วม กิจกรรมทางสังคม	4.11	4.00	1.00	ใช้ไม่ได้	ยืนยันคำตอบ
11.	ในกรณีที่มีปัญหาในชุมชน สมาชิกรวมตัวกันแก้ไขจัดการ	4.22	4.00	1.00	ใช้ไม่ได้	ยืนยันคำตอบ

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ผลการวิเคราะห์	การดำเนินการขั้นต่อไป
12.	สมาชิกในครอบครัวมีความภูมิใจที่เป็นสมาชิกของครอบครัวและชุมชน	3.94	4.00	2.00	อาจใช้ไม่ได้	ทบทวนคำตอบ

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นว่า ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านทุนทางสังคม มีดังนี้

2.8.1 ตัวชี้วัดที่สามารถใช้เป็นตัวชี้วัดได้ และรอการยืนยันคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญ มีทั้งสิ้น 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ ข้อที่ 1 ครอบครัวมีการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างเครือญาติ ข้อที่ 2 สมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน ข้อที่ 4 สมาชิกในครอบครัวมีเพื่อนบ้านที่สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ข้อที่ 5 ครอบครัวอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ดีปลอดภัย ข้อที่ 7 ครอบครัวมีโอกาสในการได้ใช้พื้นที่สาธารณะ สาธารณูปโภค และบริการต่างๆ จากภาครัฐ

นอกจากตัวชี้วัดข้างต้นที่ผู้เชี่ยวชาญมีมติเห็นว่าสามารถใช้เป็นตัวชี้วัดแล้ว จากผลการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีตัวชี้วัดอีกส่วนหนึ่งที่ยังต้องรอการยืนยันคำตอบและทบทวนคำตอบ ดังนี้

2.8.2 ตัวชี้วัดที่ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้และต้องรอการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3 มีทั้งสิ้น 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ข้อที่ 6 ครอบครัวมีความสามารถในการเป็นที่พึ่งให้ญาติและ/หรือเพื่อนบ้านเมื่อประสบปัญหาต่างๆ ข้อที่ 9 สมาชิกในครอบครัวเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมองค์กร มูลนิธิ ข้อที่ 10 สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม และข้อที่ 11 ในกรณีที่ปัญหาเกิดขึ้นในชุมชน สมาชิกรวมตัวกันเพื่อแก้ไขจัดการ

2.8.3 ตัวชี้วัดที่อาจใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้ และต้องรอให้ผู้เชี่ยวชาญทบทวนคำตอบ มี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ข้อที่ 3 สมาชิกในครอบครัวได้รับการยอมรับจากเพื่อนบ้าน ข้อที่ 8 บิดามารดาหรือผู้นำครอบครัวมาจากครอบครัวที่มีพื้นฐานที่ดี คือ ครอบครัวเดิมเป็นครอบครัว

ที่อบอุ่น และข้อที่ 12 สมาชิกในครอบครัวมีความภูมิใจที่เป็นสมาชิกของครอบครัวและชุมชน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ผู้เชี่ยวชาญที่ตอบสูงกว่าค่ามัธยฐานทบทวนคำตอบที่อาจจะใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้

หากพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน พบว่า ตัวชี้วัดด้านสัมพันธภาพมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ค่ามัธยฐานรวมรายด้าน เท่ากับ 4 ผู้วิจัยคาดว่าในรอบที่สาม ผู้เชี่ยวชาญจะเปลี่ยนแปลงคำตอบ สำหรับ 3 ตัวชี้วัด (ข้อ 3 ข้อ 8 และข้อ 12) เนื่องจากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีระยะห่างจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่มากนัก

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 3 เป็นข้อมูลจากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ 18 ราย เท่ากับ จำนวนผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 2 แบบสอบถามรอบที่ 3 (ภาคผนวก ค 1) เป็นแบบสอบถามรอบสุดท้าย ซึ่งแสดงให้เห็นคำตอบของกลุ่มและคำตอบของผู้เชี่ยวชาญรายนั้นๆ เอง เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาทบทวนคำตอบอีกครั้งหนึ่ง ว่าควรเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร ผลการวิเคราะห์ปรากฏในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 การตัดสินใจจากคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง

ข้อที่	ประเด็นรายด้าน	จำนวน ตัวชี้วัด	การตัดสินใจ	
			ใช้เป็น ตัวชี้วัดได้	ใช้เป็น ตัวชี้วัดไม่ได้
1.	ด้านสัมพันธภาพ	14	9	5
2.	ด้านเศรษฐกิจ	12	5	7
3.	ด้านการเรียนรู้	10	5	5
4.	ด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการปรับตัวในภาวะยากลำบาก	15	10	5
5.	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	10	5	5
6.	ด้านการอบรมเลี้ยงดู	8	6	2
7.	ด้านสุขภาพ	12	8	4
8.	ด้านทุนทางสังคม	12	6	6
	รวม	93	54	39

จากตารางที่ 10 พบว่า ตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็งตามการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญที่สามารถนำมาเป็นตัวชี้วัดได้ มีทั้งสิ้น 54 ตัวชี้วัด และไม่สามารถนำมาเป็นตัวชี้วัดได้ 39 ตัวชี้วัด

เมื่อพิจารณาเป็นรายได้พบว่า ตัวชี้วัดด้านสัมพันธภาพที่ผู้เชี่ยวชาญตัดสินใจว่าสามารถนำมาใช้เป็นตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็งได้นั้นมีทั้งสิ้น 9 ตัวชี้วัด จาก 14 ตัวชี้วัด ด้านเศรษฐกิจ 5 ตัวชี้วัด จาก 12 ตัวชี้วัด ด้านการเรียนรู้มี 5 ตัวชี้วัด จาก 10 ตัวชี้วัด ด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการปรับตัวในภาวะยากลำบากมี 8 ตัวชี้วัด จาก 15 ตัวชี้วัด ด้านคุณธรรมจริยธรรมมี 5 ตัวชี้วัด จาก 10 ตัวชี้วัด ด้านการอบรมเลี้ยงดูมี 6 ตัวชี้วัด จาก 8 ตัวชี้วัด ด้านสุขภาพมี 8 ตัวชี้วัด จาก 12 ตัวชี้วัด และด้านทุนทางสังคมมี 6 ตัวชี้วัด จาก 12 ตัวชี้วัด ซึ่งสามารถจำแนกเป็นรายด้านได้ ดังนี้

3.1 ด้านสัมพันธภาพ การตัดสินใจจากคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็งด้านสัมพันธภาพ 14 ตัวชี้วัด ปรากฏผลดังแสดงใน ตารางที่ 11 และตารางภาคผนวกที่ ค 2

ตาราง 11 การตัดสินใจจากคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็งด้านสัมพันธภาพ

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	การตัดสินใจ
1.	กลุ่มมรส จดทะเบียนหรือแต่งงานถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณี	2.94	3.00	2.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
2.	สมาชิกในครอบครัวมีเวลาอยู่ ร่วมกัน	4.61	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
3.	สมาชิกทำกิจกรรมร่วมกันอย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์	4.28	5.00	2.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
4.	กิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวทำร่วมกันเกิดจากความสมัครใจของ สมาชิก	3.89	4.00	2.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
5.	สมาชิกในครอบครัวเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.72	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
6.	สมาชิกในครอบครัวมีการสื่อสาร แลกเปลี่ยน(ทั้งด้านกาย ใจ คำพูด) เป็น การสื่อสารเชิงบวก เช่น การแสดงความ รัก โอบกอด ชื่นชม ให้กำลังใจ และได้ถามทุกข์สุขกันสม่ำเสมอ	4.94	5.00	0.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	การตัดสินใจ
7.	ในกรณีที่สมาชิกในครอบครัวไม่ได้ อยู่ร่วมกันต้องติดต่อสื่อสารใน ช่องทางต่างๆ อย่างน้อย 3 ครั้งต่อ สัปดาห์ เพื่อรับรู้ความอยู่ดีมีสุข	3.72	4.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
8.	การลด ละ เลิก การนอกใจคู่ครอง	4.61	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
9.	สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นหนึ่ง เดียวกัน	3.89	4.00	2.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
10.	สมาชิกในครอบครัวไม่ทะเลาะเบาะ แว้ง	4.28	4.50	1.25	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
11.	สมาชิกในครอบครัวไม่ใช้ความรุนแรง ทำร้ายร่างกาย หรือจิตใจกันและกัน	4.94	5.00	0.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
12.	สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจกัน รู้จักธรรมชาติและอุปนิสัยใจคอของ กันและกัน	4.67	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
13.	สมาชิกในครอบครัวทุกคนได้รับการ ดูแลเอาใจใส่ไม่รู้สึกถูกทอดทิ้ง เพิกเฉย โดยเฉพาะเด็กและผู้สูงอายุ	4.72	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
14.	สมาชิกในครอบครัวรับรู้การ เคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงของ สมาชิกคนอื่นๆ เช่นออกไปธุระนอก บ้านหรือเจ็บป่วย	4.50	4.50	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้

จากตารางที่ 11 พบว่า ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านสัมพันธภาพ ที่ผู้เชี่ยวชาญมี
ความเห็นสอดคล้องกันว่าสามารถนำมาใช้เป็นตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งได้นั้นมี 9 ตัวชี้วัด ดังนี้

ข้อที่ 2 สมาชิกในครอบครัวมีเวลาอยู่ร่วมกัน

ข้อที่ 5 สมาชิกในครอบครัวเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ข้อที่ 6 สมาชิกในครอบครัวมีการสื่อสารแลกเปลี่ยน (ทั้งด้านกาย ใจ คำพูด)

เป็นการสื่อสารเชิงบวก เช่น การแสดงความรัก โอบกอด ชื่นชม ให้กำลังใจ และไต่ถามทุกข์สุข
กันสม่ำเสมอ

ข้อที่ 8 การลด ละ เลิก การนอกใจคู่ครอง

ข้อที่ 10 สมาชิกในครอบครัวไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน

ข้อที่ 11 สมาชิกในครอบครัวไม่ใช้ความรุนแรงทำร้ายร่างกาย หรือจิตใจกันและกัน

ข้อที่ 12 สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจกัน รู้จักธรรมชาติและอุปนิสัยใจคอของกันและกัน

ข้อที่ 13 สมาชิกในครอบครัวทุกคนได้รับการดูแลเอาใจใส่ไม่รู้สึกถูกละเลยทอดทิ้งเพิกเฉย โดยเฉพาะเด็กและผู้สูงอายุ

ข้อที่ 14 สมาชิกในครอบครัวรับรู้การเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงของสมาชิกคนอื่นๆ เช่นออกไปธุระนอกบ้านหรือเจ็บป่วย

จากผลการการวิเคราะห์พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านสัมพันธภาพ ครอบครัวที่สมาชิกในครอบครัวจะต้องมีเวลาอยู่ร่วมกัน ดูแลเอาใจใส่ซึ่งกัน รู้จักธรรมชาติอุปนิสัยใจคอและรับรู้การเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง มีการสื่อสาร แลกเปลี่ยนในเชิงบวก และไม่มีนอกใจกัน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งของสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2552) ที่พบว่า ความเข้มแข็งด้านสัมพันธภาพ ประกอบด้วยสมาชิกในครอบครัวจะต้องมุ่งมั่นในการสร้างและคงความเป็นครอบครัวร่วมกัน มีความรัก ความผูกพันต่อกัน ซึ่งแสดงออกโดยการสื่อสาร ทำกิจกรรมร่วมกัน คู่สามีภรรยา มีความรักใคร่ปรองดอง เช่นเดียวกับสถาบันรักลูก (2550) ที่กล่าวว่า ความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นของสมาชิกในครอบครัวนั้น สมาชิกต้องมีความรู้สึกผูกพันทางจิตใจต่อกัน เห็นคุณค่าของกันและกัน เข้าใจ ห่วงใย ไม่ทอดทิ้งกัน ครอบครัวที่จะเป็นปึกแผ่นได้นั้นจำเป็นต้องมีเวลาอยู่พร้อมหน้ากันเพื่อให้มีเวลาได้ทำกิจกรรมร่วมกันตามความต้องการ

เมื่อพิจารณาข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าไม่ควรใช้เป็นตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง มีทั้งสิ้น 5 ข้อคำถาม ได้แก่ ข้อที่ 1 คู่สมรส จดทะเบียนหรือแต่งงานถูกต้องตามกฎหมาย ประเพณี ข้อที่ 3 สมาชิกทำกิจกรรมร่วมกันอย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ข้อที่ 4 กิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวทำร่วมกันเกิดจากความสมัครใจของสมาชิก ข้อที่ 7 ในกรณีที่สมาชิกในครอบครัวไม่ได้ และข้อที่ 9 สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าข้อคำถามดังกล่าวไม่สามารถวัดความเข้มแข็งของครอบครัวได้จริง สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่ให้ความเห็นว่า ครอบครัวบางครอบครัวไม่ได้แต่งงานกันถูกต้องตามกฎหมายหรือประเพณี แต่ก็สามารถอยู่ด้วยกันอย่างรักใคร่กลมเกลียว ปราศจากปัญหาในครอบครัวและร่วมทุกข์ร่วมสุขกันเป็นอย่างดี สำหรับการทำกิจกรรมตามความสมัครใจและมีการติดต่อสื่อสารกันนั้นเป็นเรื่องที่ดีที่ควรทำ แต่ก็ไม่ได้เป็นตัวชี้ว่าครอบครัวนั้นจะเข้มแข็งหรือไม่ เช่นเดียวกับความเป็นหนึ่งใจเดียวกันของคนในครอบครัว ที่สามารถตีความหมายได้อย่างคลุมเครือ เนื่องจากหากความเป็นหนึ่งใจเดียวกัน คือ การที่สมาชิกในครอบครัวต้องทำอะไร

เหมือนกัน คิดเหมือนกัน มีเป้าหมายเหมือนกัน สิ่งเหล่านั้นก็ไม่าจะทำให้เกิดความเข้มแข็งในครอบครัวได้

3.2 ด้านเศรษฐกิจ การตัดสินใจจากคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ 12 ตัวชี้วัด ปรากฏผลดังแสดงใน ตารางที่ 12 และตารางภาคผนวกที่ ค 2

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	การตัดสินใจ
1.	หัวหน้าครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวมีอาชีพที่สุจริตมั่นคง	4.67	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
2.	สัดส่วนจำนวนผู้มีอาชีพในครอบครัวสมดุลกับจำนวนสมาชิก	3.89	4.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
3.	ครอบครัวมีรายได้เพียงพอในการดูแลสมาชิกให้ดำรงชีพได้	4.67	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
4.	ครอบครัวมีเงินออมไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน	4.72	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
5.	ครอบครัวไม่มีหนี้สินหรือหากมีหนี้สินก็มีความสามารถในการชำระคืนได้ตามกำหนดเวลา	4.61	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
6.	ครอบครัวมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือสามารถอยู่อาศัยได้อย่างมั่นคงในระยะยาว	4.28	4.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
7.	ครอบครัวมีการลงทุนในรูปแบบต่างๆ เช่น การเล่นหุ้น สหกรณ์ หรือกองทุน	3.11	3.00	0.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
8.	ครอบครัวมีการทำบัญชีครัวเรือนรายรับรายจ่าย	4.22	4.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
9.	ครอบครัวมีบุคคลหรือแหล่งเงินทุนที่สามารถช่วยเหลือได้เมื่อมีความจำเป็นฉุกเฉิน	3.89	4.00	2.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
10.	บิดาและ/หรือมารดามีเงื่อนไขของอาชีพที่เกื้อกูลให้สามารถไปรับส่งบุตรหรือทำกิจกรรมกับบุตรได้	2.83	3.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	การตัดสินใจ
11.	สมาชิกในครอบครัวรู้สถานะทางการเงินของครอบครัวเพื่อดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับรายได้	4.78	5.00	0.25	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
12.	ครอบครัวรู้จักใช้อุปกรณ์อำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็นและรู้จักการดูแลสุขภาพเพื่อให้ใช้ได้นาน	3.44	4.00	1.25	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้

จากตารางที่ 12 พบว่า ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจได้รับการตัดสินใจที่สอดคล้องกันว่าสามารถนำมาใช้เป็นตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งได้ จำนวน 5 ตัวชี้วัด ดังนี้

ข้อที่ 1 หัวหน้าครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวมีอาชีพที่สุจริตมั่นคง

ข้อที่ 3 ครอบครัวมีรายได้เพียงพอในการดูแลสมาชิกให้ดำรงชีพได้

ข้อที่ 4 ครอบครัวมีเงินออมไว้ใช้ยามฉุกเฉิน

ข้อที่ 5 ครอบครัวไม่มีหนี้สินหรือหากมีหนี้สินก็มีความสามารถในการชำระคืนได้

ตามกำหนดเวลา

ข้อที่ 11 สมาชิกในครอบครัวรู้สถานะทางการเงินของครอบครัวเพื่อดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับรายได้

จากผลการการวิเคราะห์พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ ครอบคลุมการที่ครอบครัวมีสมาชิกที่มีอาชีพที่สุจริตสามารถเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวในครอบครัวได้ ไม่มีหนี้สินและยังมีเงินออมไว้ใช้ยามฉุกเฉิน นอกจากนั้นแล้วสมาชิกในครอบครัวจำเป็นจะต้องรู้สถานะทางการเงินของครอบครัว สอดคล้องกับ มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งของสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2552) ที่พบว่าครอบครัวที่มีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ จะต้องสามารถบริหารจัดการรายรับรายจ่ายให้เกิดความมั่นคงในความเป็นอยู่และอาชีพ มีเงินออมและปราศจากหนี้สินหรือหากมีก็มีความสามารถในการที่จะปลดหนี้ได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สถาบันรักลูก (2550) ที่กล่าวว่า ครอบครัวเข้มแข็งต้องสามารถพึ่งตนเอง มีการครองชีพและดำรงชีพอยู่ได้ตามสมควร

เมื่อพิจารณาข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าไม่ควรใช้เป็นตัวชี้วัดครอบครัวยุคใหม่ มีทั้งสิ้น 7 ข้อคำถาม ได้แก่ ข้อ 2 สัดส่วนจำนวนผู้มีอาชีพในครอบครัวสอดคล้องกับจำนวนสมาชิก ข้อที่ 6 ครอบครัวมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือสามารถอยู่อาศัยได้อย่างมั่นคงในระยะยาว ข้อที่ 7 ครอบครัวมีการลงทุนในรูปแบบต่างๆ เช่น การเล่นหุ้น สหกรณ์ หรือกองทุน ข้อที่ 8 ครอบครัวมีการทำบัญชีครัวเรือนรายรับรายจ่าย ข้อที่ 9 ครอบครัวมีบุคคลหรือแหล่งเงินทุนที่สามารถช่วยเหลือได้เมื่อมีความจำเป็นฉุกเฉิน ข้อที่ 10 บิดาและ/หรือมารดามีเงื่อนไขของอาชีพที่เกื้อกูล ให้สามารถไปรับส่งบุตรหรือทำกิจกรรมกับบุตรได้ และข้อที่ 12 ครอบครัวรู้จักใช้อุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่จำเป็นและรู้จักการดูแลรักษาเพื่อให้ใช้ได้ยาวนาน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ข้อคำถามดังกล่าว บางข้อน่าจะใช้เป็นตัวชี้วัดได้ เช่น การมีสัดส่วนจำนวนผู้มีอาชีพในครอบครัวสอดคล้องกับจำนวนสมาชิก เพราะหากไม่สอดคล้องกันอาจจะทำผู้ที่มีอาชีพเพียงไม่กี่คนต้องรับภาระหนักจนเกินไป หรือไม่สามารถเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวได้ แต่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ไม่ควรใช้เป็นตัวชี้วัดเนื่องจากความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้ที่ได้รับเพียงอย่างเดียวแต่ขึ้นอยู่กับบริหารจัดการให้เหมาะสมและเพียงพอต่อการดำรงชีพของสมาชิก สำหรับข้อคำถามอื่นๆ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญว่าเป็นข้อคำถามที่ไม่สามารถวัดความเข้มแข็งของครอบครัวเนื่องจากข้อคำถามบางข้อน่าจะเป็นตัวชี้วัดเชิงสังคมที่จะต้องทำให้สังคมเข้าใจ เช่น การมีเงื่อนไขของของอาชีพที่เกื้อกูล ที่ต้องสร้างความเข้าใจให้กับสังคมจนมีระบบเกื้อกูลครอบครัวให้สามารถมีเวลาทำกิจกรรมกับบุตรได้

3.3 ด้านการเรียนรู้ การตัดสินใจจากคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อตัวชี้วัดครอบครัวยุคใหม่ด้านการเรียนรู้ 10 ตัวชี้วัด ปรากฏผลดังแสดงใน ตารางที่ 13 และ ตารางภาคผนวกที่ ค 2

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบครัวยุคใหม่ด้านการเรียนรู้

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	การตัดสินใจ
1.	ครอบครัวต้องมีสมาชิกที่ผ่านการศึกษาขั้นบังคับเป็นอย่างน้อย	4.11	4.00	2.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
2.	สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้รับการศึกษา	4.50	5.00	2.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	การตัดสินใจ
3.	สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้ เรียนรู้ เข้าร่วมการอบรมสัมมนา แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและการเสริมความรู้ใน รูปแบบต่างๆ ตามต้องการ	3.94	4.00	1.25	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
4.	บิดาและ/หรือมารดาสนับสนุน ให้บุตร ทำกิจกรรมต่างๆ เช่นการเข้าค่าย การเป็นนักเรียนแลกเปลี่ยนหรือการ ทำงานพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพ ตนเอง	4.33	4.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
5.	ครอบครัวมีโอกาสเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เช่น บุคคล องค์กรหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเรียนรู้เรื่อง สำคัญที่เกี่ยวกับครอบครัว รวมถึงการ ได้ลงไปศึกษาด้วยตัวเอง	4.39	4.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
6.	สมาชิกในครอบครัวรู้จักนำข้อมูล ข่าวสารที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ใน ชีวิตประจำวัน	4.67	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
7.	บิดาและ/หรือมารดาต้องเป็นต้นแบบ ในการใฝ่เรียนรู้	4.61	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
8.	บิดาและ/หรือมารดาสามารถถ่ายทอด ความรู้ที่ได้รับแก่บุตรได้	4.50	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
9.	สมาชิกในครอบครัวมีการพัฒนา ความรู้เพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา พัฒนาอาชีพ หรือความสามารถพิเศษ	3.94	4.00	2.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
10.	บิดาและ/หรือมารดามีความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับธรรมชาติของบุตรมาก พอสมควร	4.39	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้

จากตารางที่ 13 พบว่า ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านการเรียนรู้ ได้รับการตัดสินใจที่
สอดคล้องกันว่าสามารถนำมาใช้เป็นตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งได้ จำนวน 5 ตัวชี้วัด ดังนี้

ข้อที่ 2 สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้รับการศึกษา

ข้อที่ 6 สมาชิกในครอบครัวรู้จักนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ข้อที่ 7 บิดาและ/หรือมารดาต้องเป็นต้นแบบในการใฝ่เรียนรู้

ข้อที่ 8 บิดาและ/หรือมารดาสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับแก่บุตรได้

ข้อที่ 10 บิดาและ/หรือมารดามีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของบุตรมากพอสมควร

จากผลการการวิเคราะห์พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านการเรียนรู้ ครอบคลุมถึงการที่สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้รับการศึกษา รู้จักนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน บิดาและ/หรือมารดาจะต้องเป็นต้นแบบในการใฝ่เรียนรู้และสามารถที่จะถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับให้บุตรได้ พร้อมทั้งต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของบุตรด้วย สอดคล้องกับมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งของสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2552) ที่พบว่า สมาชิกในครอบครัวมีความจำเป็นที่จะต้องมีโอกาสมีโอกาสที่จะเรียนรู้ เข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาครอบครัวของตนเองการเรียนรู้ตามมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งนั้น เป็นความรู้ทั้งจากการศึกษาอย่างเป็นระบบ และการเรียนรู้นอกระบบ

เมื่อพิจารณาข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าไม่ควรใช้เป็นตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง มีทั้งสิ้น 5 ข้อคำถาม ได้แก่ ข้อที่ 1 ครอบครัวต้องมีสมาชิกที่ผ่านการศึกษาระดับชั้นบังคับเป็นอย่างน้อย ข้อที่ 3 สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้ เรียนรู้ เข้าร่วมการอบรมสัมมนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการเสริมความรู้ในรูปแบบต่างๆ ตามต้องการ ข้อที่ 4 บิดาและ/หรือมารดาสนับสนุนให้บุตรทำกิจกรรมต่างๆ เช่นการเข้าค่าย การเป็นนักเรียนแลกเปลี่ยนหรือการทำงานพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพตนเอง ข้อที่ 5 ครอบครัวมีโอกาสเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เช่น บุคคล องค์กรหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเรียนรู้เรื่องสำคัญเกี่ยวกับครอบครัว รวมถึงการได้ลงไปศึกษาด้วยตัวเอง และข้อที่ 9 สมาชิกในครอบครัวมีการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา พัฒนาอาชีพ หรือความสามารถพิเศษ ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญว่า ข้อคำถามดังกล่าวไม่สามารถวัดความเห็นเข้มแข็งของครอบครัวได้ โดยเฉพาะข้อที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับชั้นบังคับ หรือการเพิ่มวุฒิการศึกษาอาจจะเป็นเรื่องที่มีความสำคัญแต่ก็ไม่สามารถใช้วัดความเข้มแข็งของครอบครัว เนื่องจากความเข้มแข็งของครอบครัวด้านการเรียนรู้จะเป็นการเรียนรู้ทักษะในการดำเนินชีวิตมากกว่าการศึกษาเฉพาะในห้องเรียน

3.4 ด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการจัดการในภาวะยากลำบาก การตัดสินใจจากคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านการ

จัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการจัดการในภาวะยากลำบาก 15 ตัวชี้วัด ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 14 และตารางภาคภาคผนวกที่ ค 2

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบคลุมเข้มแข็งด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการจัดการในภาวะยากลำบาก

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	การตัดสินใจ
1.	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการรับรู้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว	4.33	4.50	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
2.	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถแก้ไขปัญหาโดยใช้สติพิจารณาไตร่ตรอง คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล	4.94	5.00	0.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
3.	สมาชิกในครอบครัวมีการเตรียมความพร้อมในการป้องกันปัญหา และสภาวะยากลำบากต่างๆที่จะเกิดขึ้นในครอบครัว	4.67	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
4.	สมาชิกในครอบครัวมีการบริหารจัดการความเสี่ยง เช่น การทำประกันชีวิต ประกันทรัพย์สิน และประกันภัยพิบัติ	3.89	4.00	2.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
5.	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการจัดการอารมณ์เมื่อเกิดปัญหาหรือภาวะเครียด	4.56	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
6.	สมาชิกในครอบครัวมีความอดทนอดกลั้นเมื่อเผชิญสภาวะยากลำบาก	4.56	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
7.	สมาชิกในครอบครัวให้กำลังใจซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งร่วมฝ่าฟันอุปสรรค	5.00	5.00	0.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
8.	สมาชิกในครอบครัวมีบุคคลหรือองค์กรที่สามารถเข้าถึงเพื่อปรึกษาปัญหาหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์	4.56	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
9.	สมาชิกในครอบครัวไม่ติดเกม	3.83	4.00	2.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	การตัดสินใจ
10.	สมาชิกในครอบครัวไม่ยุ่งเกี่ยวกับ อบายมุข เช่น สุรา บุหรี่ ยาเสพติด การพนัน หรือเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ บุคคล สถานที่ หรือสิ่งที่จะนำไป ในทางเสื่อม	4.78	5.00	0.25	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
11.	ครอบครัวสามารถเข้าถึงข่าวสาร ด้านภัยธรรมชาติอย่างทันเหตุการณ์	4.17	4.00	2.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
12.	บิดาและ/หรือมารดาปกป้องบุตรให้ ปลอดภัยโดยการดูแลอย่างใกล้ชิด	3.78	4.00	2.25	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
13.	ครอบครัวมีการวางแผนช่วงชีวิต ของสมาชิกครอบครัวในแต่ละระยะ ร่วมกันเพื่อป้องกันความเสี่ยงอันอาจ เกิดขึ้น	4.22	4.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
14.	ครอบครัวมีความพร้อมที่จะ ปรับเปลี่ยนสิ่งต่างๆ เพื่อให้ครอบครัว ดำรงอยู่ได้ และฟื้นตัวได้เมื่อจัดการ ปัญหาแล้วเสร็จ	4.67	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
15.	สมาชิกในครอบครัวมีอารมณ์ขันหรือ มองโลกในแง่ดียามที่ครอบครัวมี ความขัดแย้งหรือมีปัญหาต่างๆ	4.50	4.50	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้

จากตารางที่ 14 พบว่า ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและ
การจัดการในภาวะยากลำบาก ที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าสามารถนำมาใช้เป็น
ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งได้นั้นมี 10 ตัวชี้วัด ดังนี้

ข้อที่ 1 สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการรับรู้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นใน
ครอบครัว

ข้อที่ 2 สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถแก้ไขปัญหาโดยการใช้สติ พิจารณา
ไตร่ตรอง คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล

ข้อที่ 3 สมาชิกในครอบครัวมีการเตรียมความพร้อมในการป้องกัน ปัญหาและสภาวะ

ยากลำบากต่างๆที่จะเกิดขึ้นในครอบครัว

ข้อที่ 5 สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการจัดการอารมณ์เมื่อเกิดปัญหาหรือภาวะเครียด

ข้อที่ 6 สมาชิกในครอบครัวมีความอดทนอดกลั้นเมื่อเผชิญสภาวะยากลำบาก

ข้อที่ 7 สมาชิกในครอบครัวให้กำลังใจซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งร่วมฝ่าฟันอุปสรรค

ข้อที่ 8 สมาชิกในครอบครัวมีบุคคลหรือองค์กรที่สามารถเข้าถึงเพื่อปรึกษาปัญหาหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้

ข้อที่ 10 สมาชิกในครอบครัวไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข เช่น สุรา บุหรี่ ยาเสพติด การพนัน หรือเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบุคคล สถานที่ หรือสิ่งที่จะนำไปในทางเสื่อม

ข้อที่ 14 ครอบครัวมีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนสิ่งต่างๆ เพื่อให้ครอบครัวดำรงอยู่ได้ และฟื้นตัวได้เมื่อจัดการปัญหาแล้วเสร็จ

ข้อที่ 15 สมาชิกในครอบครัวมีอารมณ์ขันหรือมองโลกในแง่ดียามที่ครอบครัวมีความขัดแย้งหรือมีปัญหาต่างๆ

จากผลการการวิเคราะห์พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการจัดการในภาวะยากลำบาก ครอบคลุมการที่สมาชิกในครอบครัวจะต้องรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว มีการเตรียมความพร้อมที่จะแก้ไขและหากเกิดปัญหาขึ้นจริงๆ ก็ต้องมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีสติ ใช้ความอดทนอดกลั้นให้กำลังใจซึ่งกันและกันและร่วมทุกข์ร่วมสุขฝ่าฟันไปด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Stinnett (1983, อ้างใน กิตติพัฒน์ นนทบุรีมธุละ, 2546: 134) ที่กล่าวว่า ครอบครัวเข้มแข็งจะต้องสามารถป้องกันปัญหาต่างๆที่จะเข้ามาได้เป็นอย่างดีและมีวิธีการจัดการแก้ไขปัญหาได้แม้จะอยู่ในยามที่ยากลำบาก สมาชิกในครอบครัวจะต้องให้กำลังใจซึ่งกันและกันและร่วมกันคลี่คลายปัญหา นอกจากนี้แล้วการที่จะเป็นครอบครัวเข้มแข็งด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการจัดการในภาวะยากลำบากได้นั้น สมาชิกในครอบครัวต้องไม่เข้าไปยุ่งกับสิ่งอบายมุขหรือสถานที่ที่จะอาจจะนำตนไปสู่ทางเสื่อม สอดคล้องกับมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งของสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2552) ที่พบว่า ครอบครัวเข้มแข็งจะต้องไม่มีสมาชิกที่เล่นการพนันและไม่ใช้สิ่งเสพติด ได้แก่ สุรา บุหรี่ สารเสพติดต่างๆและดำรงชีวิตโดยไม่ประมาท รู้จักเฝ้าระวัง อุบัติเหตุ อุบัติภัยต่างๆ

เมื่อพิจารณาข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าไม่ควรใช้เป็นตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง มีทั้งสิ้น 5 ข้อคำถาม ได้แก่ ข้อที่ 4 สมาชิกในครอบครัวมีการบริหารจัดการความเสี่ยง เช่น การทำประกันชีวิต ประกันทรัพย์สิน และประกันภัยพิบัติ ข้อที่ 9 สมาชิกในครอบครัวไม่ติดเกม

ข้อที่ 11 ครอบครัวสามารถเข้าถึงข่าวสารด้านภัยธรรมชาติอย่างทันเหตุการณ์ ข้อที่ 12 บิดาและ/หรือมารดาปกป้องบุตรให้ปลอดภัยโดยการดูแลอย่างใกล้ชิด และข้อที่ 13 ครอบครัวมีการวางแผนช่วงชีวิตของสมาชิกครอบครัวในแต่ละระยะร่วมกันเพื่อป้องกันความเสี่ยงอันอาจเกิดขึ้น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญที่เห็นว่า บางข้อคำถามไม่สามารถใช้วัดความเข้มแข็งของครอบครัวได้ และบางข้อคำถามมีความหมายคล้ายคลึงกัน อาจทำให้เกิดความซ้ำซ้อน เช่นการเข้าเป็นยุ่งเกี่ยวกับสิ่งอบายมุข สถานที่ หรือสิ่งที่จะนำไปในทางเสื่อม น่าจะมีความหมายครอบคลุมถึงการที่สมาชิกในครอบครัวไม่ติดเกม จึงไม่ควรแยกข้อกัน

3.4 ด้านคุณธรรมจริยธรรม การตัดสินใจจากคะแนนความคิดเห็นของกลุ่ม

ผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านคุณธรรมจริยธรรม 10 ตัวชี้วัด ปรากฏผลดังแสดงใน ตารางที่ 15 และตารางภาคผนวกที่ ค 2

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านคุณธรรมจริยธรรม

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	การตัดสินใจ
1.	สมาชิกในครอบครัวมีความเชื่อความศรัทธาต่อหลักธรรมของศาสนาที่นับถือ	4.50	4.50	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
2.	สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมศาสนกิจต่างๆร่วมกัน	4.22	4.50	2.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
3.	สมาชิกในครอบครัวมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต เช่น มีความซื่อสัตย์ มีวินัย และถ่ายทอดให้สมาชิกในครอบครัว	4.94	5.00	0.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
4.	บิดาและ/หรือมารดาประพฤติตนเป็นคนดีและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตร	5.00	5.00	0.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
5.	สมาชิกในครอบครัวมีจิตสาธารณะทำคุณประโยชน์ให้ส่วนรวม	4.44	4.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
6.	สมาชิกในครอบครัวรักษาและสืบทอดขนบธรรมเนียมปฏิบัติที่ดีงามของครอบครัว	4.44	4.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
7.	สมาชิกในครอบครัวเคารพกฎกติกาของสังคม	4.39	4.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	การตัดสินใจ
8.	สมาชิกในครอบครัวพร้อมให้อภัย สมาชิกที่ทำผิด	4.50	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
9.	สมาชิกในครอบครัวยินดีกับสมาชิกที่ ก้าวหน้าในด้านต่างๆ	3.72	4.00	2.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
10.	สมาชิกในครอบครัวมีความ ตระหนักถึงความสำคัญของครอบครัว มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว	4.56	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้

จากตารางที่ 15 พบว่า ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าสามารถนำมาใช้เป็นตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งได้นั้นมี 5 ตัวชี้วัด ดังนี้

- ข้อที่ 1 สมาชิกในครอบครัวมีความ เชื่อความศรัทธาต่อหลักธรรมของศาสนาที่นับถือ
ข้อที่ 3 สมาชิกในครอบครัวมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต เช่น มีความซื่อสัตย์ มีวินัย และถ่ายทอดให้ สมาชิกในครอบครัว
ข้อที่ 4 บิดาและ/หรือมารดาประพฤติกรรมเป็นคนดีและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตร
ข้อที่ 8 สมาชิกในครอบครัวพร้อมให้อภัยสมาชิกที่ทำผิด
ข้อที่ 10 สมาชิกในครอบครัวมีความตระหนักถึงความสำคัญของครอบครัวมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

จากผลการการวิเคราะห์พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านด้านคุณธรรมจริยธรรม ครอบคลุมการที่สมาชิกในครอบครัวจะต้องมีความเชื่อความศรัทธาต่อหลักธรรมของศาสนาที่นับถือ พร้อมทั้งมีคุณธรรมที่ดีในการดำเนินชีวิต พร้อมจะให้อภัยกับสมาชิกที่ทำผิด โดยบิดามารดาจะต้องเป็นแบบอย่างในการประพฤติกรรมให้บุตร และทุกคนจะต้องให้ความสำคัญต่อครอบครัวมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับ สถาบันรักลูก (2550) ที่พบว่า การจะเป็นครอบครัวเข้มแข็งในด้านคุณธรรมจริยธรรมนั้น สมาชิกในครอบครัวจะต้องตระหนักถึงสำคัญของชีวิต ครอบครัว สังคม มีหลักธรรมประจำใจ มีความชัดเจนในเรื่องผิด ชอบ ชั่ว ดี และสามารถอบรมสั่งสอนบุตรหรือสมาชิกในครอบครัวไปในทางที่ดี เช่นเดียวกับ Stinnett (1983, อ้างใน กิตติพัฒน์ นนทบุรีมะดุล, 2546: 133) ที่กล่าวว่า ครอบครัวเข้มแข็งจะต้องมีความศรัทธาต่อศาสนาที่ตนนับถือ มีสติมีความอดทนต่อ

กันได้สูงและมีความเมตตากรุณาช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม

เมื่อพิจารณาข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าไม่ควรใช้เป็นตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง มีทั้งสิ้น 5 ข้อคำถาม ได้แก่ ข้อที่ 2 สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมศาสนกิจต่างๆ ร่วมกัน ข้อที่ 5 สมาชิกในครอบครัวมีจิตสาธารณะ ทำคุณประโยชน์ให้ส่วนรวม ข้อที่ 6 สมาชิกในครอบครัวรักษาและสืบทอดขนบธรรมเนียมปฏิบัติที่ดีงามของครอบครัว ข้อที่ 7 สมาชิกในครอบครัวเคารพกฎกติกาของสังคมและข้อที่ 9 สมาชิกในครอบครัวยินดีกับสมาชิกที่ก้าวหน้าในด้านต่างๆ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญว่า ข้อคำถามดังกล่าวข้างต้นเป็นสิ่งที่ดีหากสมาชิกในครอบครัวปฏิบัติตาม แต่ไม่สามารถใช้วัดความเข้มแข็งของครอบครัวได้

3.6 ด้านการอบรมเลี้ยงดู การตัดสินใจจากคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านการอบรมเลี้ยงดู ตัวชี้วัด ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 16 และตารางภาคผนวกที่ ค 2

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านการอบรมเลี้ยงดู

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	การตัดสินใจ
1.	ครอบครัวมีบิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรด้วยตัวเองหากไม่ใช่บิดามารดาก็ต้องเป็นญาติสนิท	3.89	4.00	2.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
2.	สมาชิกในครอบครัวแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบตามศักยภาพของช่วงวัย	4.67	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
3.	สมาชิกในครอบครัวทุกรุ่นได้รับความรัก ความอบอุ่น การเอาใจใส่	4.72	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
4.	บุตรได้รับการปลูกฝังให้ช่วยเหลือตนเองได้ตามศักยภาพของช่วงวัย	4.67	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
5.	บิดาและ/หรือมารดาพูดคุย แนะนำเรื่องเพศ แก่บุตรเพื่อสร้างความเข้าใจตั้งแต่เด็ก	4.06	4.00	2.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าพิสัย	การตัดสินใจ
				ระหว่าง ควอไทล์	
6.	บิดาและ/หรือมารดา มีการวางแผน การศึกษาข้อตกลงกับบุตรเพื่อเสริมสร้าง ความมีวินัย	4.72	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
7.	บิดาและ/หรือมารดา เป็นที่ปรึกษาที่ดี หากบุตรประสบปัญหาต่างๆ	5.00	5.00	0.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
8.	บิดาและ/หรือมารดา ให้บุตรมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญของ ครอบครัว	4.67	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้

จากตารางที่ 16 พบว่า ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านการอบรมเลี้ยงดู ที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าสามารถนำมาใช้เป็นตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งได้นั้นมี 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

ข้อที่ 2 สมาชิกในครอบครัวแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบตาม
ศักยภาพของช่วงวัย

ข้อที่ 3 สมาชิกในครอบครัวทุกคนได้รับความรัก ความอบอุ่นการเอาใจใส่

ข้อที่ 4 บุตรได้รับการปลูกฝังให้ช่วยเหลือตนเองได้ตามศักยภาพของช่วงวัย

ข้อที่ 6 บิดาและ/หรือมารดา มีการวางแผนการศึกษาข้อตกลงกับบุตรเพื่อเสริมสร้าง
ความมีวินัย

ข้อที่ 7 บิดาและ/หรือมารดา เป็นที่ปรึกษาที่ดีหากบุตรประสบปัญหาต่างๆ

ข้อที่ 8 บิดาและ/หรือมารดา ให้บุตรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญของ
ครอบครัว

จากผลการการวิเคราะห์พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าตัวชี้วัด
ครอบครัวเข้มแข็งด้านการอบรมเลี้ยงดู ครอบคลุมการที่สมาชิกในครอบครัวได้รับความรัก
ความอบอุ่นการเอาใจใส่ และแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบตามศักยภาพของ
ช่วงวัย โดยบุตรได้รับการปลูกฝังให้ช่วยเหลือตนเองได้ตามศักยภาพของตนและบิดาและ/หรือ
มารดา มีการวางแผนการศึกษาข้อตกลงกับบุตรเพื่อเสริมสร้างวินัยพร้อมทั้งเป็นที่ปรึกษาที่ดี
หากบุตรประสบปัญหาต่างๆ พร้อมทั้งให้บุตรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญของ
ครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับ สถาบันรักลูก (2550) ที่พบว่า ครอบครัวที่เข้มแข็งจะต้องมี

ความสามารถในการเลี้ยงดูบุตรได้ดี มีบุตรที่มีพัฒนาการแต่ละช่วงวัย ทั้งสุขภาพร่างกายแข็งแรง สุขภาพจิตแจ่มใสเข้ากับคนอื่นได้ดี

เมื่อพิจารณาข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าไม่ควรใช้เป็นตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง มีทั้งสิ้น 2 ข้อคำถาม ได้แก่ ข้อที่ 1 ครอบครัวมีบิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรด้วยตัวเองหากไม่ใช่บิดามารดาก็ต้องเป็นญาติสนิท และข้อที่ 5 บิดาและ/หรือมารดาพูดคุย แนะนำ เรื่องเพศ แก่บุตรเพื่อสร้างความเข้าใจตั้งแต่เด็ก ผู้วิจัยมีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญว่า 2 ข้อคำถามดังกล่าว เป็นเรื่องที่ดีหากบิดามารดาหรือญาติสนิทเป็นคนเลี้ยงดูบุตรในครอบครัวพร้อมทั้งแนะนำเรื่องเพศเพื่อสร้างความเข้าใจตั้งแต่เด็ก แต่ก็ไม่สามารถนำไปเป็นตัวชี้วัดความเข้มแข็งของครอบครัวได้ หลายครอบครัว โดยเฉพาะครอบครัวในเมืองที่บิดามารดาไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ด้วยตนเองและไม่มีญาติสนิทที่คอยดูแลเลี้ยงดูบุตรให้ จึงจำเป็นที่จะต้องหาพี่เลี้ยงให้บุตรหรือพาลูก ก็อาจจะมีความเข้มแข็งได้หากบิดามารดาพยายามใช้เวลาว่างหลังจากเลิกงาน หรือหมดภารกิจให้บุตรมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในการให้ความรัก ความอบอุ่นและอบรมสั่งสอนด้วยตนเอง

3.7 ด้านสุขภาพ การตัดสินใจจากคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านสุขภาพ 12 ตัวชี้วัด ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 17 และตารางภาคผนวกที่ ค 2

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านสุขภาพ

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	การตัดสินใจ
1.	สมาชิกในครอบครัวมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ	4.67	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
2.	สมาชิกในครอบครัวมีการดูแลรักษาสุขภาพตน เช่น ออกกำลังกาย ตรวจสุขภาพประจำปี การทำอาหารรับประทานเอง	4.50	4.50	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
3.	บิดาและ/หรือมารดาสร้างสุขนิสัยที่ดีให้บุตร	4.56	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
4.	สมาชิกในครอบครัวรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ	4.56	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	การตัดสินใจ
5.	สมาชิกในครอบครัวรับประทาน อาหารครบ 5 หมู่	4.11	4.00	2.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
6.	สมาชิกในครอบครัวมีน้ำสะอาด บริโภค	4.44	4.50	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
7.	สมาชิกในครอบครัวมีการพักผ่อน อย่างเพียงพอ	4.28	4.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
8.	สมาชิกในครอบครัวมีหลักประกัน สุขภาพ และเข้าถึงสวัสดิการในการ รักษาพยาบาล	4.94	5.00	0.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
9.	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการ ดูแลสมาชิกเมื่อเจ็บป่วย	4.61	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
10.	สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่มี พฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ เช่น ดื่ม สุรา สูบบุหรี่ พฤติกรรมทางเพศที่ไม่ เหมาะสม	4.67	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
11.	สมาชิกในครอบครัวไม่มี บุคคลที่ป่วย ร้ายแรง เรื้อรัง หากมีต้องมี ความสามารถที่จะดูแล รักษาได้	4.11	4.00	1.25	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
12.	สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่ น้ำหนักเกินเกณฑ์จนกระทั่งเป็นโรค อ้วน	3.67	3.50	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้

จากตารางที่ 17 พบว่า ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านการอบรมเลี้ยงดู ที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าสามารถนำมาใช้เป็นตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งได้นั้นมี 8 ตัวชี้วัด ดังนี้

ข้อที่ 1 สมาชิกในครอบครัวมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ

ข้อที่ 2 สมาชิกในครอบครัวมีการดูแลรักษาสุขภาพตน เช่น ออกกำลังกาย ตรวจสุขภาพประจำปี การทำอาหารรับประทานเอง

ข้อที่ 3 บิดาและ/หรือมารดาสร้างสุขนิสัยที่ดีให้บุตร

ข้อที่ 4 สมาชิกในครอบครัวรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ

ข้อที่ 6 สมาชิกในครอบครัวมีน้ำสะอาดบริโภค

ข้อที่ 8 สมาชิกในครอบครัวมีหลักประกันสุขภาพ และเข้าถึงสวัสดิการในการรักษาพยาบาล

ข้อที่ 9 สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการดูแลสมาชิกเมื่อเจ็บป่วย

ข้อที่ 10 สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ยาเสพติด พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม

จากผลการการวิเคราะห์พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านสุขภาพ ครอบครัวการที่สมาชิกในครอบครัวต้องมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจมีการดูแลสุขภาพสุขภาพตน เช่น ออกกำลังกาย ตรวจสุขภาพประจำปี มีการรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะและมีน้ำสะอาดบริโภค โดยบิดาและ/หรือมารดาต้องเป็นคนสร้างสุขนิสัยที่ดีให้บุตร นอกจากนี้ครอบครัวยังต้องมีความสามารถในการดูแลสมาชิกเมื่อเจ็บป่วยหรือเข้าถึงสวัสดิการในการรักษาพยาบาล และต้องไม่มีบุคคลครอบครัวที่มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ยาเสพติด พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งของสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2552) ที่พบว่า ครอบครัวเข้มแข็งจะต้องมีความสามารถในการพึ่งพาตนเองทางสุขภาพ จะต้องสามารถส่งเสริมและดูแลสุขภาพของสมาชิก ทั้งด้านการดูแลสุขภาพกายอย่างสุขลักษณะ การดูแลสุขภาพสุขภาพเบื้องต้น มีการออกกำลังกายและได้รับการตรวจสุขภาพและสร้างภูมิคุ้มกันด้วยวัคซีนตามกำหนด

เมื่อพิจารณาข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าไม่ควรใช้เป็นตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง มีทั้งสิ้น 4 ข้อคำถาม ได้แก่ ข้อที่ 5 สมาชิกในครอบครัวรับประทานอาหารครบ 5 หมู่ ข้อที่ 7 สมาชิกในครอบครัวมีการพักผ่อนอย่างเพียงพอ ข้อที่ 11 สมาชิกในครอบครัวไม่มี บุคคลที่ป่วยร้ายแรง เรื้อรัง หากมีต้องมีความสามารถที่จะดูแล รักษาได้ และข้อที่ 12 สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่น้ำหนักเกินเกณฑ์จนกระทั่งเป็นโรคอ้วน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าข้อคำถามข้อที่สมาชิกในครอบครัวรับประทานอาหารครบ 5 หมู่ ควรใช้เป็นตัวชี้วัดเนื่องจากอาหารที่รับประทานมีผลโดยตรงกับสุขภาพร่างกาย หากรับประทานอาหารครบ 5 หมู่ ก็อาจจะเป็นส่วนช่วยเสริมให้ร่างกายแข็งแรง และมีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญในบางข้อคำถามว่าไม่ควรใช้เป็นตัวชี้วัด เนื่องจากไม่สามารถนำมาใช้วัดได้

3.8 ด้านทุนทางสังคม การตัดสินใจจากคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านทุนทางสังคม 10 ตัวชี้วัด ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 18 และตารางภาคผนวกที่ ค 2

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านทุนทางสังคม

ข้อที่	ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	การตัดสินใจ
1.	ครอบครัวมีการช่วยเหลือเกื้อกูล ระหว่างเครือญาติ	4.67	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
2.	สมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ ที่ดีกับเพื่อนบ้าน	4.56	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
3.	สมาชิกในครอบครัวได้รับการ ยอมรับจากเพื่อนบ้าน	4.06	4.00	2.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
4.	สมาชิกในครอบครัวมีเพื่อนบ้าน ที่สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้	4.50	4.50	0.50	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
5.	ครอบครัวอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อม ที่ดี ปลอดภัย	4.39	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
6.	ครอบครัวมีความสามารถในการเป็นที่ พึ่งให้ญาติและ/หรือเพื่อนบ้านเมื่อ ประสบปัญหาต่างๆ	4.61	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
7.	ครอบครัวมีโอกาสในการได้ใช้พื้นที่ สาธารณะ สาธารณูปโภคและบริการ ต่างๆ จากภาครัฐ	4.33	5.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดได้
8.	บิดามารดาหรือผู้นำครอบครัวมาจาก ครอบครัวที่มีพื้นฐานที่ดีมาก่อน คือ ครอบครัวเดิมเป็นครอบครัวที่อบอุ่น	3.56	3.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
9.	สมาชิกในครอบครัวเป็นสมาชิกกลุ่ม ทางสังคม องค์กร มูลนิธิ	3.56	3.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
10.	สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรม ทางสังคม	4.17	4.00	0.75	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
11.	ในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้นในชุมชน สมาชิกรวมตัวกันเพื่อแก้ไขจัดการ	4.39	4.00	1.00	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้
12.	สมาชิกในครอบครัวมีความภูมิใจที่ เป็นสมาชิกของครอบครัวและชุมชน	4.11	4.00	1.25	ใช้เป็นตัวชี้วัดไม่ได้

จากตารางที่ 18 พบว่า ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านทุนทางสังคม ที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าสามารถนำมาใช้เป็นตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งได้นั้นมี 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

ข้อที่ 1 ครอบครัวมีการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างเครือญาติ

ข้อที่ 2 สมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน

ข้อที่ 4 สมาชิกในครอบครัวมีเพื่อนบ้านที่สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้

ข้อที่ 5 ครอบครัวอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ดี ปลอดภัย

ข้อที่ 6 ครอบครัวมีความสามารถในการเป็นที่พึ่งให้ญาติและ/หรือเพื่อนบ้านเมื่อประสบ

ปัญหาต่าง ๆ

ข้อที่ 7 ครอบครัวมีโอกาสในการได้ใช้พื้นที่สาธารณะ สาธารณูปโภค และบริการต่าง ๆ จากภาครัฐ

จากผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดข้างต้นพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านทุนทางสังคม ครอบคลุมถึงการที่ครอบครัวได้รับการช่วยเหลือเกื้อกูลจากเครือญาติ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน เพื่อนบ้านพร้อมให้การช่วยเหลือ และยังมีความสามารถในการเป็นที่พึ่งให้กับญาติและเพื่อนบ้านได้ นอกจากนี้ยังต้องเป็นครอบครัวที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และมีโอกาสในการได้ใช้พื้นที่สาธารณะ สาธารณูปโภค และบริการต่าง ๆ จากภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งของสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2552) ที่พบว่า ครอบครัวเข้มแข็งด้านทุนทางสังคม จะต้องเป็นครอบครัวที่ได้รับความช่วยเหลือจากภายในครอบครัว เพื่อน คนรู้จัก หรือญาติ เมื่อประสบปัญหาและยังสอดคล้องกับ สถาบันรักลูก (2550) ที่กล่าวว่า ครอบครัวเข้มแข็งจะต้องสามารถเกื้อกูลสังคมรอบข้างตน คือนอกจากจะช่วยเหลือตนเองได้แล้ว ควรมีความสามารถที่จะช่วยเหลือและเข้าใจผู้อื่นได้ตามสมควร

เมื่อพิจารณาข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าไม่ควรใช้เป็นตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง มีทั้งสิ้น 6 ข้อคำถาม ได้แก่ ข้อที่ 3 สมาชิกในครอบครัวได้รับการยอมรับจากเพื่อนบ้าน ข้อที่ 8 บิดามารดาหรือผู้นำครอบครัวมาจากครอบครัวที่มีพื้นฐานที่ดีมาก่อน คือ ครอบครัวเดิมเป็นครอบครัวที่อบอุ่น ข้อที่ 9 สมาชิกในครอบครัวเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม องค์กร มูลนิธิ ข้อที่ 10 สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ข้อที่ 11 ในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้นในชุมชน สมาชิกรวมตัวกันเพื่อแก้ไขจัดการ และข้อที่ 12 สมาชิกในครอบครัวมีความภูมิใจที่เป็นสมาชิกของครอบครัวและชุมชน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญ ว่าไม่สามารถใช้เป็นตัวชี้วัดได้ บางข้อมีความหมายครอบคลุมไปในทางเดียวกัน และผู้เชี่ยวชาญยังมีความคิดเห็นอีกว่า ตัวชี้วัดที่ดีไม่ควรมีหลายข้อ เพราะจะวัดได้ยาก

จากตัวชี้วัดที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอไว้ในรอบที่ 1 จนถึงรอบที่ 3 มีตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจที่ใช้ได้เพียง 5 ตัวชี้วัด จาก 12 ตัวชี้วัด เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อคำถามบางข้อไม่สามารถวัดความเข้มแข็งของครอบครัวได้ เช่น การจัดทำบัญชีครัวเรือนรายรับรายจ่าย เพราะหากเป็นการทำบัญชีแต่ไม่มีการออมหรือการบริหารจัดการเงินที่ดี ก็ไม่อาจจะทำให้ครอบครัวมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจได้ แม้กระทั่งการลงทุนในรูปแบบต่างๆ เช่น การเล่นหุ้น สหกรณ์ หรือ กองทุน ก็ยังทำให้ครอบครัวเกิดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น ตัวชี้วัดด้านการเรียนรู้ที่ใช้ได้เพียง 5 ตัวชี้วัด จาก 10 ตัวชี้วัด อาจเนื่องจากผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ครอบครัวเข้มแข็งไม่จำเป็นต้องวัดจากการที่สมาชิกต้องผ่านการศึกษาขั้นบังคับหรือมีโอกาสได้รับการศึกษา แต่สิ่งที่สำคัญมากกว่าคือการได้เรียนรู้นอกระบบที่จะสามารถนำมาพัฒนาครอบครัวของตนเองได้ ส่วนตัวชี้วัดด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ใช้ได้เพียง 5 ตัวชี้วัด จาก 10 ตัวชี้วัด นั้นอาจเนื่องมาจากผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อคำถามบางข้อไม่สามารถวัดความเข้มแข็งได้ เช่น สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมศาสนกิจต่างๆ ร่วมกัน เพราะการเข้าร่วมศาสนกิจต่างๆ หากไม่ได้เกิดจากความสมัครใจของสมาชิก อาจจะทำให้สมาชิกรู้สึกอึดอัดใจ และการกระทำใดที่ทำโดยการบังคับฝืนใจก็อาจจะส่งผลด้านลบต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวได้อีกด้วย และตัวชี้วัดด้านสุขภาพที่ใช้ได้เพียง 6 ตัวชี้วัด จาก 12 ตัวชี้วัด เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อคำถามบางข้อไม่สามารถวัดความเข้มแข็งของครอบครัวได้ เช่น สมาชิกในครอบครัวรับประทานอาหารครบ 5 หมู่ เพราะในชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่อาจจะรับประทานอาหารได้ครบ 5 หมู่ได้ทุกคนหรือทุกครอบครัว ทั้งการรับประทานอาหารครบทั้ง 5 หมู่ มิใช่เป็นการแสดงว่าครอบครัวนั้นๆ มีความเข้มแข็งจริง แต่สิ่งที่มีความสำคัญมากกว่าคือต้องมีอาหารที่สะอาดถูกสุขลักษณะรับประทานอย่างพร้อมหน้าพร้อมตากันทั้งครอบครัว

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) และได้คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านครอบครัวในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 21 ราย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 7 ราย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญประเภทข้าราชการ ผู้เชี่ยวชาญประเภทนักวิชาการและอาจารย์ระดับอุดมศึกษา และผู้เชี่ยวชาญประเภทนักพัฒนาเอกชนและธุรกิจเอกชนด้านครอบครัว ผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวได้รับเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามทั้งหมด 3 รอบ โดยรอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ในรอบนี้ได้รับคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 19 รายจาก 21 ราย แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามและตอบแบบสอบถาม ในรอบนี้ได้รับคำตอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 18 รายจากรอบแรก 19 ราย ในรอบที่ 3 นำแบบสอบถามที่แสดงตำแหน่งมาตรฐานและ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ส่งกลับให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและทบทวนคำตอบเดิมของตนเองอีกครั้ง จากคำตอบในรอบที่ 3 นี้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ตำแหน่งมาตรฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อีกครั้ง แล้วจึงนำมาแปลผล

เกณฑ์ที่ใช้ในการสรุปผลการวิจัย ข้อคำถามใดที่ผู้เชี่ยวชาญตอบแล้วมีค่ามาตรฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่า 1.50 ถือว่าเป็นข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเหมาะสมและมีความสอดคล้องกัน จึงสรุปว่าสามารถใช้เป็นตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง โดยวิธีวิจัยแบบเดลฟาย ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญด้านครอบครัวแสดงความคิดเห็นนั้น ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่าตัวชี้วัดที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งได้ มี 8 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสัมพันธภาพ มี 9 ตัวชี้วัด ดังนี้

- 1.1 สมาชิกในครอบครัวมีเวลาอยู่ร่วมกัน
- 1.2 สมาชิกในครอบครัวเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

1.3 สมาชิกในครอบครัวมีการสื่อสารแลกเปลี่ยน (ทั้งด้านกาย ใจ คำพูด)

เป็นการสื่อสารเชิงบวก เช่น การแสดงความรัก โอบกอด ชื่นชม ให้กำลังใจ และไถ่ถามทุกข์สุขกันสม่ำเสมอ

1.4 การลด ละ เลิก การนอกใจคู่ครอง

1.5 สมาชิกในครอบครัวไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน

1.6 สมาชิกในครอบครัวไม่ใช้ความรุนแรงทำร้ายร่างกาย หรือจิตใจกันและกัน

1.7 สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจกัน รู้จักธรรมชาติและอุปนิสัยใจคอของกันและกัน

1.8 สมาชิกในครอบครัวทุกคนได้รับการดูแลเอาใจใส่ไม่รู้สึกว่าถูกทอดทิ้ง

เพิกเฉยโดยเฉพาะเด็กและผู้สูงอายุ

1.9 สมาชิกในครอบครัวรับรู้การเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงของสมาชิกคนอื่น ๆ เช่นออกไปธุระนอกบ้านหรือเจ็บป่วย

2. ด้านเศรษฐกิจ มี 5 ตัวชี้วัด ดังนี้

2.1 หัวหน้าครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวมีอาชีพที่สุจริตมั่นคง

2.2 ครอบครัวมีรายได้เพียงพอในการดูแลสมาชิกให้ดำรงชีพได้

2.3 ครอบครัวมีเงินออมไว้ใช้ยามฉุกเฉิน

2.4 ครอบครัวไม่มีหนี้สินหรือหากมีหนี้สินก็มีความสามารถในการชำระคืนได้

ตามกำหนดเวลา

2.5 สมาชิกในครอบครัวรู้สถานะทางการเงินของครอบครัวเพื่อดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับรายได้

3. ด้านการเรียนรู้ มี 5 ตัวชี้วัด ดังนี้

3.1 สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้รับการศึกษา

3.2 สมาชิกในครอบครัวรู้จักนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

3.3 บิดาและ/หรือมารดาต้องเป็นต้นแบบในการใฝ่เรียนรู้

3.4 บิดาและ/หรือมารดาสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับแก่บุตรได้

3.5 บิดาและ/หรือมารดามีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของบุตรมากพอสมควร

4. ด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการจัดการในภาวะยากลำบาก มี 10 ตัวชี้วัด ดังนี้

- 4.1 สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการรับรู้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว
- 4.2 สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถแก้ไขปัญหาโดยใช้สติ พิจารณาไตร่ตรอง คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล
- 4.3 สมาชิกในครอบครัวมีการเตรียมความพร้อมในการป้องกัน ปัญหาและสภาวะยากลำบากต่างๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัว
- 4.4 สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการจัดการอารมณ์เมื่อเกิดปัญหาหรือภาวะเครียด
- 4.5 สมาชิกในครอบครัวมีความอดทนอดกลั้นเมื่อเผชิญสภาวะยากลำบาก
- 4.6 สมาชิกในครอบครัวให้กำลังใจซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งร่วมฝ่าฟันอุปสรรค
- 4.7 สมาชิกในครอบครัวมีบุคคลหรือองค์กรที่สามารถเข้าถึงเพื่อปรึกษาปัญหาหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้
- 4.8 สมาชิกในครอบครัวไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข เช่น สุรา บุหรี่ ยาเสพติด การพนัน หรือเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบุคคล สถานที่ หรือสิ่งที่จะนำไปในทางเสื่อม
- 4.9 ครอบครัวมีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนสิ่งต่างๆ เพื่อให้ครอบครัวดำรงอยู่ได้และฟื้นตัวได้เมื่อจัดการปัญหาแล้วเสร็จ
- 4.10 สมาชิกในครอบครัวมีอารมณ์ขันหรือมองโลกในแง่ดียามที่ครอบครัวมีความขัดแย้งหรือมีปัญหาต่างๆ

5. ด้านคุณธรรม มี 5 ตัวชี้วัด ดังนี้

- 5.1 สมาชิกในครอบครัวมีความ เชื่อความศรัทธาต่อหลักธรรมของศาสนาที่นับถือ
- 5.2 สมาชิกในครอบครัวมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต เช่น มีความซื่อสัตย์ มีวินัย และถ่ายทอดให้ สมาชิกในครอบครัว
- 5.3 บิดาและ/หรือมารดาประพฤติตนเป็นคนดีและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตร
- 5.4 สมาชิกในครอบครัวพร้อมให้อภัยสมาชิกที่ทำผิด
 - จ. สมาชิกในครอบครัวมีความตระหนักถึงความสำคัญของครอบครัวมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

6. ด้านการอบรมเลี้ยงดู มี 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

- 6.1 สมาชิกในครอบครัวแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบตามศักยภาพของช่วงวัย
- 6.2 สมาชิกในครอบครัวทุกคนได้รับความรัก ความอบอุ่นการเอาใจใส่
- 6.3 บุตรได้รับการปลูกฝังให้ช่วยเหลือตนเองได้ตามศักยภาพของช่วงวัย
- 6.4 บิดาและ/หรือมารดามีการวางกฎกติกาข้อตกลงกับบุตรเพื่อเสริมสร้างควมมีวินัย
- 6.5 บิดาและ/หรือมารดา เป็นที่ปรึกษาที่ดีหากบุตรประสบปัญหาต่าง ๆ
- 6.6 บิดาและ/หรือมารดาให้บุตรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญของครอบครัว

7. ด้านสุขภาพ มี 8 ตัวชี้วัด ดังนี้

- 7.1 สมาชิกในครอบครัวมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ
- 7.2 สมาชิกในครอบครัวมีการดูแลสุขภาพของตน เช่น ออกกำลังกาย ตรวจสุขภาพประจำปี การทำอาหารรับประทานเอง
- 7.3 บิดาและ/หรือมารดาสร้างนิสัยที่ดีให้บุตร
- 7.4 สมาชิกในครอบครัวรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ
- 7.5 สมาชิกในครอบครัวมีน้ำสะอาดบริโภค
- 7.6 สมาชิกในครอบครัวมีหลักประกันสุขภาพ และเข้าถึงสวัสดิการในการรักษาพยาบาล
- 7.7 สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการดูแลสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย
- 7.8 สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ยาเสพติด พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม

8. ด้านทุนทางสังคม มี 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

- 8.1 ครอบครัวมีการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างเครือญาติ
- 8.2 สมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน
- 8.3 สมาชิกในครอบครัวมีเพื่อนบ้านที่สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้
- 8.4 ครอบครัวอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ดี ปลอดภัย
- 8.5 ครอบครัวมีความสามารถในการเป็นที่พึ่งให้ญาติและ/หรือเพื่อนบ้านเมื่อประสบปัญหาต่าง ๆ

8.6 ครอบครัวมีโอกาสในการได้ใช้พื้นที่สาธารณะ สาธารณูปโภค และบริการต่างๆ จากภาครัฐ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. การเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญควรเลือกบุคคลที่มีความสนใจในการตอบแบบสอบถาม เนื่องจากเป็นวิธีเดลฟายต้องใช้เวลาก่อนข้างยาวนานกว่าการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและต้องทำซ้ำไม่น้อยกว่า 2 รอบ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้เชี่ยวชาญ และขอยุติการตอบในระหว่างการทำวิจัยได้ ผู้วิจัยจึงควรเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญให้เกินจำนวนที่กำหนดเพื่อลดความความคลาดเคลื่อนของผลการวิจัย
2. การศึกษาโดยใช้เทคนิคเดลฟาย ไม่ควรให้เวลาผู้เชี่ยวชาญนานจนเกินไป เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญอาจจะลืมนตอบแบบสอบถามและทำให้การวิจัยล่าช้า แต่สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่ไม่ค่อยมีเวลาว่างในการตอบแบบสอบถามแต่มีความเต็มใจที่จะตอบแบบสอบถาม ควรเข้าไปสัมภาษณ์ในรอบแรกเนื่องจากรอบแรกเป็นการตอบแบบสอบถามปลายเปิดที่สามารถถามตอบกับผู้เชี่ยวชาญได้ เพื่อลดเวลาในการรอให้ผู้เชี่ยวชาญเขียนคำตอบให้ และหมั่นทวงถามในรอบที่ 2 และ 3
3. การศึกษาโดยใช้เทคนิคเดลฟายเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีต้องใช้สถิติเข้ามาช่วย จึงทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ในการทำวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ
4. ผู้วิจัยมีความจำเป็นจะต้องเข้าอบรมเรื่องเทคนิคเดลฟายก่อนที่จะใช้เทคนิคนี้ในการทำวิจัย เพื่อจะได้สามารถซักถามแลกเปลี่ยนจากผู้เชี่ยวชาญด้านนี้โดยตรงจนเข้าใจเป็นอย่างดี เนื่องจากการศึกษาจากหนังสือหรือเอกสารไม่สามารถทำให้ผู้วิจัยเข้าใจโดยปราศจากข้อสงสัยได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป อาจนำตัวชี้วัดจากการศึกษาครั้งนี้ไปทดสอบความเข้มแข็งของครอบครัว เพื่อจะได้ทราบว่าตัวชี้วัดนี้สามารถใช้วัดได้จริงหรือไม่ และควรทดสอบกับกลุ่มครอบครัวหลายๆ กลุ่ม อาทิ กลุ่มครอบครัวในชุมชน กลุ่มผู้ปกครองนักเรียนใน

สถานศึกษา เพราะหากทดสอบกับกลุ่มที่เป็นแกนนำของชุมชนต่างๆ ผลที่ออกมาอาจจะคลาดเคลื่อนได้

2. หากมีการวิจัยโดยวิธีวิจัยเดลฟายอีกครั้ง อาจจะนำประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยว่าควรเป็นตัวชี้วัด มาถามซ้ำอีกครั้งหนึ่งซึ่งอาจถามผู้เชี่ยวชาญได้ทั้งกลุ่มเดิมและกลุ่มใหม่ เนื่องจากหากเป็นกลุ่มเดิมก็จะได้ทราบว่าในช่วงเวลาที่เปลี่ยนแปลงไปความคิดเห็นยังคงเป็นเหมือนเดิมหรือไม่ หากเป็นผู้เชี่ยวชาญกลุ่มใหม่ก็จะทราบว่ามีความคิดเห็นตรงกันหรือต่างกันอย่างไรกับผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมที่เคยแสดงความคิดเห็นในการวิจัยครั้งนี้

3. การวิจัยโดยวิธีวิจัยเดลฟาย อาจเกิดปัญหาเกี่ยวกับความไม่เข้าใจ ขั้นตอนและวิธีวิจัยของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จึงจำเป็นที่จะต้องเข้าพบเพื่ออธิบายและทำความเข้าใจก่อนดำเนินการวิจัย เนื่องจากมีการตอบแบบสอบถาม 3 รอบ จึงควรมีความมั่นใจว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความรู้เกี่ยวกับวิธีวิจัยเพียงพอสำหรับการตอบแบบสอบถาม

4. ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เป็นเทคนิคการวิจัยที่รวมข้อดีของเทคนิค EFR (Ethnographic Futures Research) และเทคนิคเดลฟาย (Delphi) เข้าด้วยกัน ซึ่งจะเป็นวิธีที่มีความยืดหยุ่นมากขึ้นคือสามารถคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ไม่ได้มีความรู้โดยการศึกษารหรือทำงานด้านครอบครัว แต่เป็นกลุ่มครอบครัวโดยตรง และสามารถสร้างแบบสอบถามโดยที่ไม่จำเป็นต้องกำหนดกรอบประเด็นรายด้าน เพราะผู้วิจัยอาจจะละเลยประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยคาดไม่ถึงหรือไม่รู้ไปอย่างน่าเสียดาย ในขณะที่ผู้เชี่ยวชาญจะมีโอกาสเสนอประเด็นได้อย่างเจาะจงมากขึ้น

5. การวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟายนั้น หากจะให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยไม่ควรทำเรื่องที่อ่อนไหวในสังคม เช่น เรื่องการเมือง เพราะผู้เชี่ยวชาญหลายรายอาจจะไม่อยากตอบจึงทำให้หาผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามได้ยาก แต่หากสามารถหาผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามได้ควรจะปิดรายชื่อผู้เชี่ยวชาญเป็นความลับในขณะที่อยู่ในขั้นตอนเก็บข้อมูล เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญอาจจะอยู่คนละฝ่ายกัน ทำให้ข้อมูลที่ได้มีความคลาดเคลื่อนหรือขอยุติการตอบระหว่างการเก็บข้อมูล

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กระบี่ ชลวิทย์. 2543. **ครอบครัวที่มีคุณภาพในทัศนะของพนักงานธนาคารทหารไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กฤษฎา พูนพัฒน์. 2550. **การพัฒนาตัวชี้วัดขีดความสามารถในงานที่ปรึกษาของบริการของศูนย์บริการรถยนต์มิตรูบิซี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- กองพัฒนาสตรี เด็ก และเยาวชน. 2543. **ปัจจัยที่สนับสนุนความเข้มแข็งของครอบครัว**. กรุงเทพมหานคร: กองพัฒนาสตรี เด็ก และเยาวชน.
- กาญจนา ลุศนันท์ และอัจฉรา นวจินดา. 2543. **สุขภาพเพื่อชีวิต: ปัจจัยทางครอบครัวที่มีต่อสุขภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุล. 2546. “การศึกษาความมั่นคงของครอบครัว พรหมแดนแห่งความรู้ เพื่อความมั่นคงของมนุษย์.” วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ 11: 130-134.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. 2530. “เทคนิคการวิจัยอนาคต EDFR.” วารสารวิธีการวิจัยการศึกษา. 10: 23-24.
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์. 2547. **ประมวลสาระชุดวิชาจิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา หน่วยที่ 1-4**. พิมพ์ครั้งที่ 3. บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชนิตา รัชพลเมือง. 2550. “การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย.” ใน ทศพร ศิริสัมพันธ์. (บรรณาธิการ.) **เทคนิควิธีการวิเคราะห์นโยบาย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองสง่า ฝ่องแผ้ว. 2548. **เทคนิคเดลฟาย (Online)**. <http://www.wijai48.com>., 1 สิงหาคม 2553.

ทักษพล ธรรมรังสี. 2547. “ตัวชี้วัด ตัวชี้ปัญหา ตัวชี้ปัญญา ตัวชี้อนาคต.” หมออนามัย 14 (2): 71-74.

ทัศนีย์ ทองสว่าง. 2543. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โอ. เอส.พรินติ้งเฮาส์.

นิตยา กมลวาทนิตา. 2545. “ความอยู่ดีมีสุข: เป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา.” วารสาร เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 39 (1): 15.

นิตยา คชภักดี. 2545. โครงการศึกษาเพื่อพัฒนาตัวชี้วัด ครอบครัวอยู่ดีมีสุข. รายงาน การศึกษาขั้นสุดท้าย, สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล.

บุญชม ศรีสะอาด. 2541 วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 : กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น

_____. 2543. การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2543. สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้ว.

ปิติ ศรีสนั่น. 2550. ตัวชี้วัดสมรรถนะที่พึงประสงค์ของวิศวกรโยธา กรมทางหลวง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาระบบบริหารทรัพยากรมนุษย์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). 2543. ความสุขของครอบครัว คือสันติของสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์สว.ย.

พรณทิพย์ ศิริวรรณบุญย์. 2545. จิตวิทยาครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พิสิษฐา จันทรวงศ์. 2551. **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเลขานุการระดับกอง**
โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขารัฐกิจศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิศิษฐ์ ตันทวนิช. 2547. **สถิติเพื่อการวิจัยทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพมหานคร: บুদ্ধ พอยท์ จำกัด.
- มนนิภา สังข์ศักดิ์. 2545. “ครอบครัวเป้าหมายการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ.” วารสาร
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 39 (1): 49.
- มาลัยรัตน์ โอพารัต. 2548. **การศึกษาพัฒนาความเข้มแข็งของครอบครัว.** วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุทธนา แซ่เตียว. 2547. **การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้:**
สร้างองค์กรอัจฉริยะ. กรุงเทพมหานคร: อินโนกราฟฟิกส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.**
กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด.
- รัตนา จันทรเทวี่ และวิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา. 2547. **การศึกษาพฤติกรรมสื่อสารใน**
ครอบครัว เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวชนบทอีสาน.
รายงานวิจัยคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ลัดดา ส่วนล้าย. 2549. **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรงานทะเบียนและวัดผล**
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขารัฐกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรณิ แกมเกตุ. 2546. **การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินผู้เรียน.** ใน สุวิมล ว่อง
วานิช. (บรรณาธิการ.) **การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่.** กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. 2545. จิตวิทยาการปรับตัว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

วัชรี้ แก้วเนตร. 2549. การพัฒนาตัวบ่งชี้และมาตรฐานการศึกษาศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้เทคนิคเดลฟาย. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

วิศนี ยอดสกุล. 2548. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะครอบครัวที่พึงประสงค์ และพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของนักศึกษาวิทยาลัยดุสิตธานี. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เวชพิสิฐ เอี่ยมมองอาจ. 2551. แนวทางการจัดการขยะคอมพิวเตอร์ในหอพักโดยใช้เทคนิคเดลฟาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

ศรีประไพ อินทร์ชัยเทพ และคณะ. 2551. รายงานการวิจัยเรื่อง ครอบครัวอบอุ่นตามการรับรู้ของประชาชน ในจังหวัดลำปาง. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข.

ศิริชัย กาญจนวาสี. 2545. ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริพร ธรรมเดชะ. 2548. การเสริมสร้างคุณธรรม 4 ประการ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้วยรูปแบบข่าวสำหรับเยาวชน ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศิวพร ปกป้อง. 2552. สุขภาวะครอบครัวในสังคมไทย (Online).
http://www.cf.mahidol.ac.th/autopage/show_all.php?h=58., 10 มิถุนายน 2553.

สถาบันรักลูก. 2550. เส้นทางครอบครัวเข้มแข็ง. กรุงเทพมหานคร: รักแฟมิลีกรุ๊ป.

สนธยา พลศรี. 2545. **หลักสังคมวิทยา**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2544. **สังคมวิทยาครอบครัว**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โสภา ขปิลมันน์. 2543. **ถนอมรักเพื่อครอบครัวที่มั่นคง**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโสภาธารน้ำใจเพื่อสังคมไทย.

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. 2550. **รูปแบบและโครงสร้างครอบครัว** (Online). <http://www.thaifamily.in.th.>, 20 มิถุนายน 2553.

_____. 2552. **การศึกษาและพัฒนาแบบจำลองประเมินสถานการณ์ครอบครัวไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

_____. 2553. **สถานการณ์ครอบครัวไทย อย่าปล่อยให้กลายเป็นวิกฤตสังคม** (Online). www.m-society.go.th., 10 สิงหาคม 2553.

สำนักผู้เชี่ยวชาญ กรมพัฒนาสังคม. 2552. “ครอบครัวเข้มแข็งสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม.” **วารสารสานสร้างสังคม** 5 (22): 25-27.

อัจฉรา นวจินดา และกาญจนา ลุศนันท์. 2546. “ปัจจัยทางครอบครัวที่มีผลต่อสุขภาพ.” ใน สุชาติ โสมประยูร และสุพัฒน์ วีระเวชเจริญชัย. (บรรณาธิการ.) **สุขภาพและชีวิต**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. 2541. **จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เฟื่องฟ้าพรินติ้ง จำกัด.

อุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์ และภูวไนย พุ่มไทรทอง. 2552. “สัมพันธภาพในครอบครัว อะไรคือปัจจัยที่เกี่ยวข้อง.” ใน ชาย โพธิ์สิตา และสุชาติ ทวีสิทธิ์. (บรรณาธิการ.) **ครอบครัวไทยในสถานการณ์เปลี่ยนผ่านทางสังคมและประชากร**. กรุงเทพมหานคร: ประชากรและสังคม, 185.

Jensen, C. 1996. **Delphi in Depth: Power Techniques from the Experts.** Berkeley, Singapore: McGraw-Hill.

Johnstone, J. N. 1981. **Indicators of Education System.** London: UNESCO.

Macmillan, T.T. 1971. "The Delphi Technique." **Paper Presented at the Annual Meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development.** California: Monterey. May 3-5 1971.

Stinnett, N. 1983. **Strong Families.** Sage: Beverly Hills.

แบบสอบถามรอบที่ 1

วิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรอกข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของท่าน

ประวัติผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ.....นามสกุล.....

วุฒิการศึกษา

.....

ตำแหน่งปัจจุบัน.....อายุการทำงาน.....ปี

หน่วยงานที่สังกัด.....

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว

.....

ส่วนที่ 2 โปรดแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเกี่ยวกับตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลรอบที่ 1 มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวชี้วัดที่ตัวบ่งบอกความเข้มแข็งของครอบครัว เพื่อผู้วิจัยจะนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญไปพิจารณาสร้างแบบสอบถามรอบที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (rating scale) ต่อไป

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 8 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านสัมพันธภาพ
- 2.2 ด้านเศรษฐกิจ
- 2.3 ด้านการเรียนรู้
- 2.4 ด้านการจัดการกับปัญหา ภาวะเสี่ยงและปรับตัวในภาวะยากลำบาก
- 2.5 ด้านคุณธรรมจริยธรรม
- 2.6 ด้านการอบรมเลี้ยงดู
- 2.7 ด้านสุขภาพ
- 2.8 ด้านทุนทางสังคม

3. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง ตามทัศนะของท่าน

ท่านคิดว่าตัวชี้วัดกรอบครัวเข้มแข็ง ควรมีคุณลักษณะอย่างไรบ้าง โปรดอธิบายและ
แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

1. กรอบครัวเข้มแข็งด้านสัมพันธภาพ ตามความคิดเห็นของท่าน ประกอบด้วยตัวชี้วัดใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. กรอบครัวเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ ตามความคิดเห็นของท่าน ประกอบด้วยตัวชี้วัดใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ครอบครัวเข้มแข็งด้านการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของท่าน ประกอบด้วยตัวชี้วัด
ใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ครอบครัวเข้มแข็งด้านการจัดการกับปัญหา ภาวะเสี่ยง และการปรับตัวในภาวะยากลำบาก
ตามความคิดเห็นของท่าน ประกอบด้วยตัวชี้วัดใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ครอบครัวยุคใหม่ด้านคุณธรรมจริยธรรม ตามความคิดเห็นของท่าน ประกอบด้วย
ตัวชี้วัดใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ครอบครัวยุคใหม่ด้านการอบรมเลี้ยงดู ตามความคิดเห็นของท่าน ประกอบด้วยตัวชี้วัด
ใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

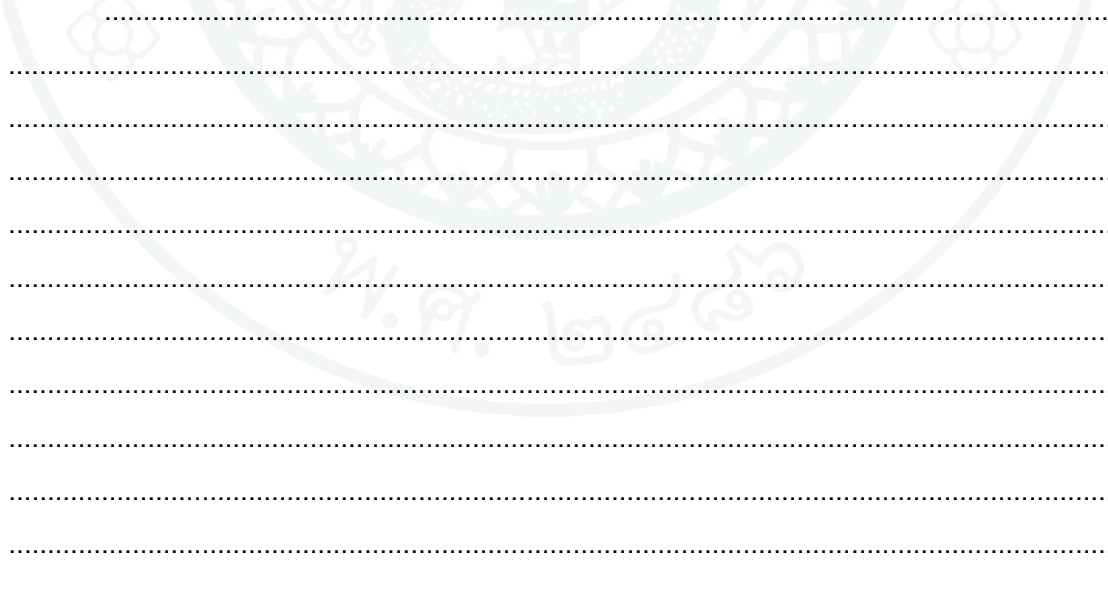
.....

.....

7. **ครอบครัวเข้มแข็งด้านสุขภาพ** ตามความคิดเห็นของท่าน ประกอบด้วยตัวชี้วัดใดบ้าง

[illegible]

8. **ครอบครัวเข้มแข็งด้านทุนทางสังคม** ตามความคิดเห็นของท่าน ประกอบด้วยตัวชี้วัดใดบ้าง

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามรอบที่ 2 และตารางสถิติ

ภาคผนวก ข (1)

แบบสอบถามรอบที่ 2

แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง โดยใช้เทคนิคเดลฟาย
ชื่อผู้ตอบ

.....

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ขณะนี้อยู่ในขั้นการพิจารณาคัดเลือกตัวชี้วัดที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ที่จะใช้เป็นตัวชี้วัด ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2

2. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) เพื่อให้ท่านแสดงความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง ขอให้ท่านพิจารณาว่าตัวชี้วัดที่เสนอไว้ประเด็นใด มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ที่จะใช้เป็นตัวชี้วัด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดของท่าน เกณฑ์ให้คะแนนมีดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. เพื่อให้ข้อมูลของท่านเป็นประโยชน์สูงสุด จึงขอความกรุณาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม ให้ครบทุกประเด็น และกรุณาให้ท่านส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยภายในเวลา 1 สัปดาห์ (ภายในวันที่ 14 มกราคม 2554) จักเป็นพระคุณอย่างสูง

ขอขอบคุณในการตอบแบบสอบถาม
นางสาวทิพวัลย์ รามรัง
นิสิตปริญญาโท สาขาพัฒนาสังคม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. ตัวชี้วัดด้านสัมพันธภาพ

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสมและเป็นไปได้ที่ จะใช้เป็นตัวชี้วัด				
		5	4	3	2	1
1	คู่สมรส จดทะเบียนหรือแต่งงานถูกต้องตาม ขนบธรรมเนียมประเพณี					
2	สมาชิกในครอบครัวมีเวลาอยู่ร่วมกัน					
3	สมาชิกทำกิจกรรมร่วมกันอย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์					
4	กิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวทำร่วมกันเกิดจากความ สมัครใจของสมาชิก					
5	สมาชิกในครอบครัวเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					
6	สมาชิกในครอบครัวมีการสื่อสารแลกเปลี่ยน(ทั้งด้านกาย ใจ คำพูด) เป็นการสื่อสารเชิงบวก เช่น การแสดงความรัก โอบกอด ชื่นชม ให้กำลังใจ และไต่ถามทุกข์สุขกัน สม่ำเสมอ					
7	ในกรณีที่สมาชิกในครอบครัวไม่ได้อยู่ร่วมกันต้อง ติดต่อสื่อสารในช่องทางต่างๆ อย่างน้อย 3 ครั้งต่อสัปดาห์ เพื่อรับรู้ความอยู่ดีมีสุข					
8	การลด ละ เลิก การนอกใจคู่ครอง					
9	สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน					
10	สมาชิกในครอบครัวไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน					
11	สมาชิกในครอบครัวไม่ใช้ความรุนแรงทำร้ายร่างกาย หรือ จิตใจกันและกัน					
12	สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจกัน รู้จักธรรมชาติและ อุปนิสัยใจคอของกันและกัน					
13	สมาชิกในครอบครัวทุกคนได้รับการดูแลเอาใจใส่ไม่รู้สึกรำ ถูกทอดทิ้งเพิกเฉย โดยเฉพาะเด็กและผู้สูงอายุ					
14	สมาชิกในครอบครัวรับรู้การการเคลื่อนไหวและ เปลี่ยนแปลงของสมาชิกคนอื่นๆ เช่นออกไปธุระนอกบ้าน หรือเจ็บป่วย					

2. ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสมและเป็นไปได้ที่ จะใช้เป็นตัวชี้วัด				
		5	4	3	2	1
1	หัวหน้าครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวมีอาชีพที่สุจริต มั่นคง					
2	สัดส่วนจำนวนผู้มีอาชีพในครอบครัวสมดุลกับจำนวน สมาชิก					
3	ครอบครัวมีรายได้เพียงพอในการดูแลสมาชิกให้ดำรงชีพ ได้					
4	ครอบครัวมีเงินออมไว้ใช้ยามฉุกเฉิน					
5	ครอบครัวไม่มีหนี้สินหรือหากมีหนี้สินก็มีความสามารถในการ ชำระคืนได้ตามกำหนดเวลา					
6	ครอบครัวมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือสามารถอยู่อาศัย ได้อย่างมั่นคงในระยะยาว					
7	ครอบครัวมีการลงทุนในรูปแบบต่างๆ เช่น การเล่นหุ้น สหกรณ์ หรือกองทุนต่างๆ					
8	ครอบครัวมีการทำบัญชีครัวเรือนรายรับรายจ่าย					
9	ครอบครัวมีบุคคลหรือแหล่งเงินทุนที่สามารถช่วยเหลือได้ เมื่อมีความจำเป็นฉุกเฉิน					
10	บิดาและ/หรือมารดามีเงื่อนไขของอาชีพที่เกื้อกูลให้ สามารถไปรับส่งบุตรหรือทำกิจกรรมกับบุตรได้					
11	สมาชิกในครอบครัวรู้สถานะทางการเงินของครอบครัวเพื่อ ดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับรายได้					
12	ครอบครัวรู้จักใช้อุปกรณ์อำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็น และรู้จักการดูแลรักษาเพื่อให้ใช้ได้นาน					

3. ตัวชี้วัดด้านการเรียนรู้

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสมและเป็นไปได้ที่ จะใช้เป็นตัวชี้วัด				
		5	4	3	2	1
1	ครอบครัวต้องมีสมาชิกที่ผ่านการศึกษาขั้นบังคับเป็นอย่างน้อย					
2	สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้รับการศึกษา					
3	สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้เรียนรู้ เช่น เข้าร่วมการอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการเสริมความรู้ในรูปแบบต่างๆ ตามต้องการ					
4	บิดาและ/หรือมารดาสนับสนุนให้บุตรทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเข้าค่าย การเป็นนักเรียนแลกเปลี่ยนหรือการทำงานพิเศษ เพื่อพัฒนาศักยภาพตนเอง					
5	ครอบครัวมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เช่น บุคคล องค์กร หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเรียนรู้เรื่องสำคัญที่เกี่ยวกับครอบครัว รวมถึงการได้ลงไปศึกษาด้วยตัวเอง					
6	สมาชิกในครอบครัวรู้จักนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน					
7	บิดาและ/หรือมารดาต้องเป็นต้นแบบในการใฝ่เรียนรู้					
8	บิดาและ/หรือมารดาสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับแก่บุตรได้					
9	สมาชิกในครอบครัวมีการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา พัฒนาอาชีพ หรือความสามารถพิเศษ					
10	บิดาและ/หรือมารดามีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของบุตรมากพอสมควร					

4. ตัวชี้วัดด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการปรับตัวในภาวะยากลำบาก

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสมและเป็นไปได้ ที่จะใช้เป็นตัวชี้วัด				
		5	4	3	2	1
1	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการรับรู้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว					
2	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถแก้ไขปัญหาโดยใช้สติ พิจารณาไตร่ตรอง คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล					
3	สมาชิกในครอบครัวมีการเตรียมความพร้อมในการป้องกันปัญหาและสภาวะยากลำบากต่างๆที่จะเกิดขึ้นในครอบครัว					
4	สมาชิกในครอบครัวมีการบริหารจัดการความเสี่ยง เช่น การทำประกันชีวิต ประกันทรัพย์สิน และประกันภัยพิบัติ					
5	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการจัดการอารมณ์เมื่อเกิดปัญหาหรือภาวะเครียด					
6	สมาชิกในครอบครัวมีความอดทนอดกลั้นเมื่อเผชิญสภาวะยากลำบาก					
7	สมาชิกในครอบครัวให้กำลังใจซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งร่วมฝ่าฟันอุปสรรค					
8	สมาชิกในครอบครัวมีบุคคลหรือองค์กรที่สามารถเข้าถึงเพื่อปรึกษาปัญหาหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้					
9	สมาชิกในครอบครัวไม่ติดเกม					
10	สมาชิกในครอบครัวไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข เช่น สุรา บุหรี่ ยาเสพติด การพนัน หรือเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบุคคล สถานที่ หรือสิ่งที่จะนำไปในทางเสื่อม					
11	ครอบครัวสามารถเข้าถึงข่าวสารด้านภัยธรรมชาติอย่างทันเหตุการณ์					
12	บิดาและ/หรือมารดาปกป้องบุตรให้ปลอดภัยโดยการดูแลอย่างใกล้ชิด					
13	ครอบครัวมีการวางแผนช่วงชีวิตของสมาชิกครอบครัวในแต่ละระยะร่วมกันเพื่อป้องกันความเสี่ยงอันอาจเกิดขึ้น					
14	ครอบครัวมีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนสิ่งต่างๆ เพื่อให้ครอบครัวดำรงอยู่ได้ และฟื้นตัวได้เมื่อจัดการปัญหาแล้วเสร็จ					
15	สมาชิกในครอบครัวมีอารมณ์ขันหรือมองโลกในแง่ดียามที่ครอบครัวมีความขัดแย้งหรือมีปัญหาต่างๆ					

5. ตัวชี้วัดด้านคุณธรรมจริยธรรม

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสมและเป็นไปได้ ที่จะใช้เป็นตัวชี้วัด				
		5	4	3	2	1
1	สมาชิกในครอบครัวมีความเชื่อ ความศรัทธาต่อหลักธรรมของศาสนาที่นับถือ					
2	สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมศาสนกิจต่าง ๆ ร่วมกัน					
3	สมาชิกในครอบครัวมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต เช่น มีความซื่อสัตย์ มีวินัย และถ่ายทอดให้สมาชิกในครอบครัว					
4	บิดาและ/หรือมารดาประพฤติตนเป็นคนดีและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตร					
5	สมาชิกในครอบครัวมีจิตสาธารณะ ทำคุณประโยชน์ให้ส่วนรวม					
6	สมาชิกในครอบครัวรักษาและสืบทอดขนบธรรมเนียมปฏิบัติที่ดีงามของครอบครัว					
7	สมาชิกในครอบครัวเคารพกฎกติกาของสังคม					
8	สมาชิกในครอบครัวพร้อมให้อภัยสมาชิกที่ทำผิด					
9	สมาชิกในครอบครัวยินดีกับสมาชิกที่ก้าวหน้าในด้านต่างๆ					
10	สมาชิกในครอบครัวมีความตระหนักถึงความสำคัญของครอบครัวมากกว่าประโยชน์ส่วนตน					

6. ตัวชี้วัดด้านการอบรมเลี้ยงดู

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสมและเป็นไปได้ที่จะใช้เป็นตัวชี้วัด				
		5	4	3	2	1
1	ครอบครัวมีบิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรด้วยตัวเองหากไม่ใช่บิดามารดาก็ต้องเป็นญาติสนิท					
2	สมาชิกในครอบครัวแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบตามศักยภาพของช่วงวัย					
3	สมาชิกในครอบครัวทุกรุ่นได้รับความรัก ความอบอุ่น การเอาใจใส่					
4	บุตรได้รับการปลูกฝังให้ช่วยเหลือตนเองได้ตามศักยภาพของช่วงวัย					
5	บิดาและ/หรือมารดาพูดคุย แนะนำ เรื่องเพศ แก่บุตรเพื่อสร้างความเข้าใจตั้งแต่เด็ก					
6	บิดาและ/หรือมารดามีการวางกฎกติกาข้อตกลงกับบุตรเพื่อเสริมสร้างควมมีวินัย					
7	บิดาและ/หรือมารดา เป็นที่ปรึกษาที่ดีหากบุตรประสบปัญหาด้านต่างๆ					
8	บิดาและ/หรือมารดาให้บุตรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญของครอบครัว					

7. ตัวชี้วัดด้านสุขภาพ

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสมและเป็นไปได้ที่ จะใช้เป็นตัวชี้วัด				
		5	4	3	2	1
1	สมาชิกในครอบครัวมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ					
2	สมาชิกในครอบครัวมีการดูแลรักษาสุขภาพตน เช่น ออกกำลังกาย ตรวจสุขภาพประจำปี การทำอาหารรับประทานเอง					
3	บิดาและ/หรือมารดาสร้างสุขนิสัยที่ดีให้บุตร					
4	สมาชิกในครอบครัวรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ					
5	สมาชิกในครอบครัวรับประทานอาหารเช้าครบ 5 หมู่					
6	สมาชิกในครอบครัวมีน้ำสะอาดบริโภค					
7	สมาชิกในครอบครัวมีการพักผ่อนอย่างเพียงพอ					
8	สมาชิกในครอบครัวมีหลักประกันสุขภาพ และเข้าถึงสวัสดิการในการรักษาพยาบาล					
9	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการดูแลสมาชิกเมื่อเจ็บป่วย					
10	สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ยาเสพติด พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม					
11	สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่ป่วยร้ายแรง เรื้อรัง หากมีต้องมีความสามารถที่จะดูแลรักษาได้					
12	สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่น้ำหนักเกินเกณฑ์จนกระทั่งเป็นโรคอ้วน					

8. ตัวชี้วัดด้านทุนทางสังคม

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสมและเป็นไปได้ที่ จะใช้เป็นตัวชี้วัด				
		5	4	3	2	1
1	ครอบครัวมีการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างเครือญาติ					
2	สมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน					
3	สมาชิกในครอบครัวได้รับการยอมรับจากเพื่อนบ้าน					
4	สมาชิกในครอบครัวมีเพื่อนบ้านที่สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้					
5	ครอบครัวอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ดี ปลอดภัย					
6	ครอบครัวมีความสามารถในการเป็นที่พึ่งให้ญาติและ/ หรือเพื่อนบ้านเมื่อประสบปัญหาต่างๆ					
7	ครอบครัวมีโอกาสในการได้ใช้พื้นที่สาธารณะ สาธารณูปโภค และบริการต่างๆ จากภาครัฐ					
8	บิดามารดาหรือผู้นำครอบครัวมาจากครอบครัวที่มี พื้นฐานที่ดีมาก่อน คือ ครอบครัวเดิมเป็นครอบครัวที่ อบอุ่น					
9	สมาชิกในครอบครัวเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม องค์กร มูลนิธิ					
10	สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม					
11	ในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้นในชุมชน สมาชิกรวมตัวกันเพื่อ แก้ไขจัดการ					
12	สมาชิกในครอบครัวมีความภูมิใจที่เป็นสมาชิกของ ครอบครัวและชุมชน					

ภาคผนวก ข (2) ผลการวิเคราะห์ทางสถิติจากแบบสอบถามรอบที่ 2

ตารางผนวกที่ 1 ตัวชี้วัดด้านสัมพันธภาพ

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.	คู่สมรส จดทะเบียนหรือแต่งงานถูกต้องตาม ขนบธรรมเนียมประเพณี	18	2.94	3.00	3	1.162	4	2.00	4.00	2.00
2.	สมาชิกในครอบครัวมีเวลาอยู่ร่วมกัน	18	4.61	5.00	5	0.608	2	4.00	5.00	1.00
3.	สมาชิกทำกิจกรรมร่วมกันอย่างน้อย 1 ครั้งต่อ สัปดาห์	18	4.22	5.00	4	1.003	3	3.00	5.00	2.00
4.	กิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวทำร่วมกัน เกิดจาก ความสมัครใจของสมาชิก	18	3.78	4.00	4	1.114	4	3.00	5.00	2.00
5.	สมาชิกในครอบครัวเคารพความคิดเห็นซึ่งกัน และกัน	18	4.67	5.00	5	0.485	1	4.00	5.00	1.00
6.	สมาชิกในครอบครัวมีการสื่อสารแลกเปลี่ยน (ทั้ง ด้านกาย ใจ คำพูด) เป็นการสื่อสารเชิงบวก เช่น การแสดงความรัก โอบกอด ชื่นชม ให้กำลังใจ และไต่ถามทุกข์สุขกันสม่ำเสมอ	18	4.89	5.00	5	0.323	1	5.00	5.00	0.00

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
7.	ในกรณีที่สมาชิกในครอบครัวไม่ได้อยู่ร่วมกันต้องติดต่อสื่อสารในช่องทางต่างๆ อย่างน้อย 3 ครั้งต่อสัปดาห์ เพื่อรับรู้ความอยู่ดีมีสุข	18	3.78	4.00	4	0.943	4	3.00	4.00	1.00
8.	การลด ละ เลิก การนอกใจคู่ครอง	18	4.56	5.00	5	0.856	3	4.00	5.00	1.00
9.	สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน	18	3.78	4.00	4	1.215	4	3.00	5.00	2.00
10.	สมาชิกในครอบครัวไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน	18	4.17	4.50	5	0.924	2	3.00	5.00	2.00
11.	สมาชิกในครอบครัวไม่ใช้ความรุนแรงทำร้ายร่างกาย หรือจิตใจกันและกัน	18	4.83	5.00	5	0.383	1	5.00	5.00	0.00
12.	สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจกัน รู้จักธรรมชาติและอุปนิสัยใจคอของกันและกัน	18	4.50	5.00	5	0.786	2	4.00	5.00	1.00
13.	สมาชิกในครอบครัวทุกคนได้รับการดูแลเอาใจใส่ ไม่รู้สึกว่าถูกทอดทิ้งเพิกเฉย โดยเฉพาะเด็กและผู้สูงอายุ	18	4.67	5.00	5	0.485	1	4.00	5.00	1.00
14.	สมาชิกในครอบครัวรับรู้การการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงของสมาชิกคนอื่นๆ เช่นออกไปธุระนอกบ้านหรือเจ็บป่วย	18	4.28	4.50	5	0.826	2	3.75	5.00	1.25

ตารางผนวกที่ 2 ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.	หัวหน้าครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวมีอาชีพที่สุจริตมั่นคง	18	4.67	5.00	5	0.485	1	4.00	5.00	1.00
2.	สัดส่วนจำนวนผู้มีอาชีพในครอบครัวสอดคล้องกับจำนวนสมาชิก	18	3.83	4.00	4	0.857	3	3.00	4.25	1.25
3.	ครอบครัวมีรายได้เพียงพอในการดูแลสมาชิกให้ดำรงชีพได้	18	4.61	5.00	5	0.502	1	4.00	5.00	1.00
4.	ครอบครัวมีเงินออมไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน	18	4.67	5.00	5	0.485	1	4.00	5.00	1.00
5.	ครอบครัวไม่มีหนี้สินหรือหากมีหนี้สินก็มี ความสามารถในการชำระคืนได้ตามกำหนดเวลา	18	4.50	5.00	5	0.618	2	4.00	5.00	1.00
6.	ครอบครัวมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือ สามารถอยู่อาศัยได้อย่างมั่นคงในระยะยาว	18	4.28	4.00	4	0.669	2	4.00	5.00	1.00
7.	ครอบครัวมีการลงทุนในรูปแบบต่างๆ เช่น การ เล่นหุ้น สหกรณ์ หรือกองทุนต่างๆ	18	3.17	3.00	3	1.098	4	3.00	3.25	0.25
8.	ครอบครัวมีการทำบัญชีครัวเรือนรายรับรายจ่าย	18	3.83	4.00	3	0.985	3	3.00	5.00	2.00
9.	ครอบครัวมีบุคคลหรือแหล่งเงินทุนที่สามารถ ช่วยเหลือได้เมื่อมีความจำเป็นฉุกเฉิน	18	3.50	4.00	4	1.200	4	2.75	4.25	1.50

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
10.	บิดาและ/หรือมารดามีเงื่อนไขของอาชีพที่เกื้อกูลให้สามารถไปรับส่งบุตรหรือทำกิจกรรมกับบุตรได้	18	3.50	4.00	4	1.200	4	2.75	4.24	1.50
11.	สมาชิกในครอบครัวรู้สถานะทางการเงินของครอบครัวเพื่อดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับรายได้	18	4.44	5.00	5	1.042	3	4.00	5.00	1.00
12.	ครอบครัวรู้จักใช้อุปกรณ์อำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็นและรู้จักการดูแลรักษาเพื่อให้ใช้นาน	18	3.22	3.50	4	1.309	4	2.00	4.00	2.00

ตารางผนวกที่ 3 ตัวชี้วัดด้านการเรียนรู้

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.	ครอบครัวต้องมีสมาชิกที่ผ่านการศึกษาขั้นบังคับเป็นอย่างน้อย	18	4.06	4.00	5	1.056	3	3.00	5.00	2.00

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
2.	สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้รับการศึกษา	18	4.22	5.00	5	1.060	3	3.00	5.00	2.00
3.	สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้เรียนรู้ เช่น เข้าร่วมการอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการเสริมความรู้ในรูปแบบต่างๆ ตามต้องการ	18	3.94	4.00	4	0.873	3	3.00	5.00	2.00
4.	บิดาและ/หรือมารดาสนับสนุนให้บุตรทำกิจกรรมต่างๆ เช่นการเข้าค่าย การเป็นนักเรียนแลกเปลี่ยนหรือการทำงานพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพตนเอง	18	4.22	4.00	4	0.647	2	4.00	5.00	1.00
5.	ครอบครัวมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เช่น บุคคล องค์กร หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเรียนรู้เรื่องสำคัญที่เกี่ยวกับครอบครัว รวมถึงการได้ลงไปศึกษาด้วยตัวเอง	18	4.33	4.00	4	0.686	2	4.00	5.00	1.00
6.	สมาชิกในครอบครัวรู้จักนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	18	4.44	5.00	5	0.784	2	4.00	5.00	1.00
7.	บิดาและ/หรือมารดาต้องเป็นต้นแบบในการใฝ่เรียนรู้	18	4.06	4.50	5	1.259	4	3.75	5.00	1.25

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
8.	บิดาและ/หรือมารดาสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับแก่บุตรได้	18	4.17	4.50	5	1.098	4	3.75	5.00	1.25
9	สมาชิกในครอบครัวมีการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา พัฒนาอาชีพ หรือความสามารถพิเศษ	18	4.00	4.00	3	0.840	2	3.00	5.00	2.00
10.	บิดาและ/หรือมารดามีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของบุตรมากพอสมควร	18	3.89	4.50	5	1.410	4	3.00	5.00	2.00

ตารางผนวกที่ 4 ตัวชี้วัดด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการปรับตัวในภาวะยากลำบาก

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการรับรู้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว	18	4.22	4.50	5	1.114	4	4.00	5.00	1.00

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
2.	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถแก้ไขปัญหา โดยใช้สติ พิจารณาไตร่ตรอง คิดวิเคราะห์ อย่างมีเหตุผล	18	4.78	5.00	5	0.428	1	4.75	5.00	0.25
3.	สมาชิกในครอบครัวมีการเตรียมความพร้อมใน การป้องกัน ปัญหาและสภาวะยากลำบากต่างๆที่ จะเกิดขึ้นในครอบครัว	18	4.56	5.00	5	0.705	2	4.00	5.00	1.00
4.	สมาชิกในครอบครัวมีการบริหารจัดการความ เสี่ยง เช่น การทำประกันชีวิต ประกันทรัพย์สิน และประกันภัยพิบัติ	18	3.89	4.00	5	0.900	2	3.00	5.00	2.00
5.	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการจัดการ อารมณ์เมื่อเกิดปัญหาหรือภาวะเครียด	18	4.50	5.00	5	0.985	4	4.00	5.00	1.00
6.	สมาชิกในครอบครัวมีความอดทนอดกลั้นเมื่อ เผชิญสภาวะยากลำบาก	18	4.39	5.00	5	0.778	2	4.00	5.00	1.00
7.	สมาชิกในครอบครัวให้กำลังใจซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งร่วมฝ่าฟันอุปสรรค	18	4.89	5.00	5	0.471	2	5.00	5.00	0.00
8.	สมาชิกในครอบครัวมีบุคคลหรือองค์กรที่สามารถ เข้าถึงเพื่อปรึกษาปัญหาหรือแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ได้	1	4.17	4.00	5	0.985	3	4.00	5.00	1.00

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
9.	สมาชิกในครอบครัวไม่ติดเกม	18	3.44	4.00	4	1.381	4	2.00	5.00	3.00
10.	สมาชิกในครอบครัวไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข เช่น สุรา บุหรี่ ยาเสพติด การพนัน หรือเข้าไปยุ่ง เกี่ยวกับบุคคล สถานที่ หรือสิ่งที่จะนำไป ในทางเสื่อม	18	4.44	5.00	5	1.042	3	4.00	5.00	1.00
11.	ครอบครัวสามารถเข้าถึงข่าวสารด้านภัย ธรรมชาติอย่างทันเหตุการณ์	18	3.89	4.00	5	1.278	4	3.00	5.00	2.00
12.	บิดาและ/หรือมารดาปกป้องบุตรให้ปลอดภัยโดย การดูแลอย่างใกล้ชิด	18	3.67	4.00	5	1.373	4	2.00	5.00	3.00
13.	ครอบครัวมีการวางแผนช่วงชีวิตของสมาชิก ครอบครัวในแต่ละระยะร่วมกันเพื่อป้องกันความ เสี่ยงอันอาจเกิดขึ้น	18	3.67	4.00	5	1.372	4	2.00	5.00	3.00
14.	ครอบครัวมีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ครอบครัวดำรงอยู่ได้ และฟื้นตัวได้เมื่อ จัดการปัญหาแล้วเสร็จ	18	4.50	5.00	5	0.786	2	4.00	5.00	1.00
15.	สมาชิกในครอบครัวมีอารมณ์ขันหรือมองโลกใน แง่ดียามที่ครอบครัวมีความขัดแย้งหรือมีปัญหา ต่างๆ	18	4.17	4.50	5	1.043	2	3.75	5.00	1.25

ตารางผนวกที่ 5 ตัวชี้วัดด้านคุณธรรมจริยธรรม

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.	สมาชิกในครอบครัวมีความเชื่อ ความศรัทธาต่อ หลักธรรมของศาสนาที่นับถือ	18	4.39	4.50	5	0.698	2	4.00	5.00	1.00
2.	สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมศาสนกิจต่างๆ ร่วมกัน	18	4.17	4.50	5	0.985	3	3.00	5.00	2.00
3.	สมาชิกในครอบครัวมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต เช่น มีความซื่อสัตย์ มีวินัย และถ่ายทอดให้ สมาชิกในครอบครัว	18	4.83	5.00	5	0.514	2	5.00	5.00	0.00
4.	บิดาและ/หรือมารดาประพฤติตนเป็นคนดีและ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตร	18	4.78	5.00	5	0.548	2	5.00	5.00	0.00
5.	สมาชิกในครอบครัวมีจิตสาธารณะ ทำ คุณประโยชน์ให้ส่วนรวม	18	4.28	4.00	4	0.826	3	4.00	5.00	1.00
6.	สมาชิกในครอบครัวรักษาและสืบทอด ขนบธรรมเนียมปฏิบัติที่ดีงามของครอบครัว	18	4.22	4.00	4	0.732	2	4.00	5.00	1.00
7.	สมาชิกในครอบครัวเคารพกฎกติกาของสังคม	18	4.11	4.00	4	0.900	3	3.75	5.00	1.25
8.	สมาชิกในครอบครัวพร้อมให้อภัยสมาชิกที่ทำผิด	18	4.11	5.00	5	1.183	4	3.00	5.00	2.00
9.	สมาชิกในครอบครัวยินดีกับสมาชิกที่ก้าวหน้า ด้านต่างๆ	18	3.44	3.00	3	1.464	4	2.00	5.00	3.00

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
10.	สมาชิกในครอบครัวมีความตระหนักถึง ความสำคัญของครอบครัวมากกว่าประโยชน์ส่วน ตน	18	4.33	5.00	5	0.907	3	4.00	5.00	1.00

ตารางผนวกที่ 6 ตัวชี้วัดด้านการอบรมเลี้ยงดู

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.	ครอบครัวมีบิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรด้วยตัวเอง หากไม่ใช่บิดามารดาก็ต้องเป็นญาติสนิท	18	3.83	4.00	4	1.043	4	3.00	5.00	2.00
2.	สมาชิกในครอบครัวแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบตามศักยภาพของช่วงวัย	18	4.56	5.00	5	0.705	2	4.00	5.00	1.00
3.	สมาชิกในครอบครัวทุกรุ่นได้รับความรัก ความ อบอุ่น การเอาใจใส่	18	4.61	5.00	5	0.778	3	4.00	5.00	1.00
4.	บุตรได้รับการปลูกฝังให้ช่วยเหลือตนเองได้ตาม ศักยภาพของช่วงวัย	18	4.56	5.00	5	0.784	3	4.00	5.00	1.00

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
5.	บิดาและ/หรือมารดาพูดคุย แนะนำ เรื่องเพศ แก่ บุตรเพื่อสร้างความเข้าใจตั้งแต่เด็ก	18	4.06	4.00	4	0.802	2	3.00	5.00	2.00
6.	บิดาและ/หรือมารดามีการวางแผนการคุมกำเนิดกับบุตรเพื่อเสริมสร้างความมีวินัย	18	4.56	5.00	5	0.705	2	4.00	5.00	1.00
7.	บิดาและ/หรือมารดา เป็นที่ปรึกษาที่ดีหากบุตร ประสบปัญหาต่าง ๆ	18	4.83	5.00	5	0.514	2	5.00	5.00	0.00
8.	บิดาและ/หรือมารดาให้บุตรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญของครอบครัว	18	4.61	5.00	5	0.608	2	4.00	5.00	1.00

ตารางผนวกที่ 7 ตัวชี้วัดด้านสุขภาพ

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.	สมาชิกในครอบครัวมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ	18	4.61	5.00	5	0.698	2	4.00	5.00	1.00

ตารางผนวกที่ 7 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
2.	สมาชิกในครอบครัวมีการดูแลสุขภาพของตน เช่น ออกกำลังกาย ตรวจสุขภาพประจำปี การทำอาหารรับประทานเอง	18	4.50	4.50	4	0.514	1	4.00	5.00	1.00
3.	บิดาและ/หรือมารดาสร้างสุขนิสัยที่ดีให้บุตร	18	4.39	5.00	5	0.979	3	3.75	5.00	1.25
4.	สมาชิกในครอบครัวรับประทานอาหารเช้า	18	4.39	5.00	5	0.850	2	3.75	5.00	1.25
5.	สมาชิกในครอบครัวรับประทานอาหารเช้าครบ 5 หมู่	18	4.00	4.00	5	1.085	3	3.00	5.00	2.00
6.	สมาชิกในครอบครัวมีน้ำสะอาดบริโภค	18	4.22	4.50	5	0.943	3	3.75	5.00	1.25
7.	สมาชิกในครอบครัวมีการพักผ่อนอย่างเพียงพอ	18	4.11	4.00	4	0.900	3	3.75	5.00	1.25
8.	สมาชิกในครอบครัวมีหลักประกันสุขภาพ และเข้าถึงสวัสดิการในการรักษาพยาบาล	18	4.78	5.00	5	0.548	2	5.00	5.00	0.00
9.	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการดูแลสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย	18	4.44	5.00	5	0.856	3	4.00	5.00	1.00
10.	สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ยาเสพติด พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม	18	4.50	5.00	5	0.857	3	4.00	5.00	1.00
11.	สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่ป่วยร้ายแรงเรื้อรังหากมีต้องมีความสามารถที่จะดูแลรักษาได้	18	4.00	4.00	5	1.188	4	3.00	5.00	2.00

ตารางผนวกที่ 7 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
12.	สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่น้ำหนักเกิน เกณฑ์จนกระทั่งเป็นโรคอ้วน	18	3.61	4.00	4	1.145	4	3.00	4.25	1.25

ตารางผนวกที่ 8 ตัวชี้วัดด้านทุนทางสังคม

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.	ครอบครัวมีการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างเครือ ญาติ	18	4.50	5.00	5	0.786	2	4.00	5.00	1.00
2.	สมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน บ้าน	18	4.44	5.00	5	0.784	3	4.00	5.00	1.00
3.	สมาชิกในครอบครัวได้รับการยอมรับจากเพื่อน บ้าน	18	4.00	4.00	4	0.907	3	3.00	5.00	2.00
4.	สมาชิกในครอบครัวมีเพื่อนบ้านที่สามารถ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้	18	4.33	4.50	5	0.840	3	4.00	5.00	1.00

ตารางผนวกที่ 8 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
5.	ครอบครัวอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ดี ปลอดภัย	18	4.28	5.00	5	1.074	4	4.00	5.00	1.00
6.	ครอบครัวมีความสามารถในการเป็นที่พึ่งให้ญาติ และ/หรือเพื่อนบ้านเมื่อประสบปัญหาต่างๆ	18	4.06	4.00	4	0.998	3	3.75	5.00	1.25
7.	ครอบครัวมีโอกาสในการได้ใช้พื้นที่สาธารณะ สาธารณูปโภค และบริการต่างๆ จากภาครัฐ	18	4.33	5.00	5	1.085	4	4.00	5.00	1.00
8.	บิดามารดาหรือผู้นำครอบครัวมาจากครอบครัวที่ มีพื้นฐานที่ดีมาก่อน คือ ครอบครัวเดิมเป็น ครอบครัวที่อบอุ่น	18	3.17	3.00	4	1.295	4	2.00	4.00	2.00
9.	สมาชิกในครอบครัวเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม องค์กร มูลนิธิ	18	3.50	3.00	3	0.985	4	3.00	4.00	1.00
10.	สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม	18	4.11	4.00	4	0.676	2	4.00	5.00	1.00
11.	ในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้นในชุมชน สมาชิกรวมตัว กันเพื่อแก้ไขจัดการ	18	4.22	4.00	4	0.732	2	4.00	5.00	1.00
12.	สมาชิกในครอบครัวมีความภูมิใจที่เป็นสมาชิก ของครอบครัวและชุมชน	18	3.94	4.00	4	1.056	4	3.00	5.00	2.00

แบบสอบถามรอบที่ 3

แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง โดยใช้เทคนิคเดลฟาย

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามรอบที่ 3 (ฉบับสุดท้าย) โดยมีข้อคำถามเหมือนกับแบบสอบถามรอบที่ 2 ผู้วิจัยได้แสดงสัญลักษณ์ความสอดคล้องของแต่ละประเด็นจากแบบสอบถามรอบที่ 2 ของผู้เชี่ยวชาญ โดยระบุค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ และยังระบุตำแหน่งของการตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อในรอบที่ 2 ของท่านมาด้วย ดังนี้

* หมายถึง มัธยฐาน เป็นค่าที่อยู่ในตำแหน่งกึ่งกลางของข้อมูล เมื่อจัดเรียงค่าของข้อมูลจากน้อยที่สุดไปหามากที่สุดหรือจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

_____ หมายถึง ขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ เป็นช่วงของระดับคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

✓ หมายถึง สัญลักษณ์คำตอบของผู้เชี่ยวชาญในแบบสอบถามรอบที่ 2 ในแต่ละข้อ

X หมายถึง สัญลักษณ์ที่ผู้เชี่ยวชาญต้องการเปลี่ยนคำตอบ

ระดับคะแนนที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม มีความหมายดังนี้

5	หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง มีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดอยู่ในระดับน้อยที่สุด

วิธีตอบแบบสอบถามรอบที่ 3

1. ในรอบที่ 3 นี้ขอให้ท่านทบทวนคำตอบที่ตอบไปแล้วในรอบที่ 2 ถ้าท่าน ยืนยันคำตอบเดิม ตามสัญลักษณ์ ✓ นี้ ก็ไม่ต้องทำเครื่องหมายใดๆในแบบสอบถาม
2. โปรดทำเครื่องหมาย X ลงในช่องระดับคะแนนความคิดเห็นที่เลือกใหม่ หากต้องการให้คำตอบใหม่ หรือต้องการเปลี่ยนแปลงคำตอบ
3. หากคำตอบของท่านข้อใด มีความหมายแตกต่างจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (✓ อยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์) และท่านต้องการยืนยันคำตอบเดิม กรุณาให้เหตุผลประกอบในช่องเหตุผลประกอบ/หมายเหตุด้วย

ตัวอย่าง

1. ตัวชี้วัดด้านสัมพันธภาพ

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสมและ เป็นไปได้ที่จะใช้เป็น ตัวชี้วัด					เหตุผลประกอบ/ หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
2	สมาชิกในครอบครัวมีเวลา อยู่ร่วมกัน	* ✓ —					

แสดงว่า ค่ามัธยฐานของคำตอบนี้อยู่ในระดับคะแนน 5 และค่าพิสัยควอไทล์อยู่ระหว่าง 5 ถึง 5 แสดงว่าระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันสูงมาก ซึ่งท่านมีความคิดเห็นอยู่ในอันดับคะแนน 5

สรุปว่า สมาชิกในครอบครัวมีเวลาอยู่ร่วมกัน มีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดด้านสัมพันธภาพในระดับสูงมาก

ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมาโดยตลอดขอขอบคุณในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวทิพวัลย์ รามรง

นิสิตปริญญาโท สาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. ตัวชี้วัดด้านสัมพันธภาพ

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะใช้ เป็นตัวชี้วัด					เหตุผลประกอบ/หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1	คู่สมรส จดทะเบียนหรือแต่งงานถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณี			*			
2	สมาชิกในครอบครัวมีเวลาอยู่ร่วมกัน	*					
3	สมาชิกทำกิจกรรมร่วมกันอย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์	*					
4	กิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวทำร่วมกันเกิดจากความสมัครใจของสมาชิก		*				
5	สมาชิกในครอบครัวเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	*					
6	สมาชิกในครอบครัวมีการสื่อสารแลกเปลี่ยน(ทั้งด้านกาย ใจ คำพูด) เป็นการสื่อสารเชิงบวก เช่น การแสดงความรัก โอบกอด ชื่นชม ให้กำลังใจ และไถ่ถามทุกข์สุขกันสม่ำเสมอ	*					

ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านสัมพันธภาพ (ต่อ)

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะใช้ เป็นตัวชี้วัด					เหตุผลประกอบ/หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
7	ในกรณีที่สมาชิกในครอบครัวไม่ได้อยู่ร่วมกันต้องติดต่อสื่อสารในช่องทางต่างๆ อย่างน้อย 3 ครั้งต่อสัปดาห์ เพื่อรับรู้ความอยู่ดีมีสุข		*				
8	การลด ละ เลิก การนอกใจคู่ครอง	*					
9	สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน		*				
10	สมาชิกในครอบครัวไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน		*				
11	สมาชิกในครอบครัวไม่ใช้ความรุนแรงทำร้ายร่างกาย หรือจิตใจกันและกัน	*					
12	สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจกัน รู้จักธรรมชาติและอุปนิสัยใจคอของกันและกัน	*					

ตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งด้านสัมพันธภาพ (ต่อ)

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะใช้ เป็นตัวชี้วัด					เหตุผลประกอบ/หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
13	สมาชิกในครอบครัวทุกคนได้รับการดูแลเอาใจใส่ไม่รู้สึกถูกทอดทิ้งเพิกเฉย โดยเฉพาะเด็กและผู้สูงอายุ	*					
14	สมาชิกในครอบครัวรับรู้การการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงของสมาชิกคนอื่นๆ เช่น ออกไปธุระนอกบ้านหรือเจ็บป่วย		*				

2. ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะใช้ เป็นตัวชี้วัด					เหตุผลประกอบ/หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1	หัวหน้าครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวมีอาชีพที่สุจริตมั่นคง	*					
2	สัดส่วนจำนวนผู้มีอาชีพในครอบครัวสมดุลกับจำนวนสมาชิก		*				
3	ครอบครัวมีรายได้เพียงพอในการดูแลสมาชิกให้ดำรงชีพได้	*					
4	ครอบครัวมีเงินออมไว้ใช้ยามฉุกเฉิน	*					
5	ครอบครัวไม่มีหนี้สินหรือหากมีหนี้สินก็มีความสามารถในการชำระคืนได้ตามกำหนดเวลา	*					
6	ครอบครัวมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือสามารถอยู่อาศัยได้อย่างมั่นคงในระยะยาว		*				

ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ (ต่อ)

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะใช้ เป็นตัวชี้วัด					เหตุผลประกอบ/หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
7	ครอบครัวมีการลงทุนในรูปแบบต่างๆ เช่น การเล่นหุ้น สหกรณ์ หรือกองทุนต่างๆ			*			
8	ครอบครัวมีการทำบัญชีครัวเรือนรายรับรายจ่าย		*				
9	ครอบครัวมีบุคคลหรือแหล่งเงินทุนที่สามารถช่วยเหลือได้เมื่อมีความจำเป็นฉุกเฉิน		*				
10	บิดาและ/หรือมารดามีเงื่อนไขของอาชีพที่เกื้อกูล ให้สามารถไปรับส่งบุตรหรือทำกิจกรรมกับบุตรได้		*				
11	สมาชิกในครอบครัวรู้สถานะทางการเงินของครอบครัวเพื่อดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับรายได้	*					
12	ครอบครัวรู้จักใช้อุปกรณ์อำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็น และรู้จักการดูแลรักษาเพื่อให้ใช้ได้ยาวนาน		*				

3. ตัวชี้วัดด้านการเรียนรู้

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะใช้ เป็นตัวชี้วัด					เหตุผลประกอบ/หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1	ครอบครัวต้องมีสมาชิกที่ผ่านการศึกษาขั้นบังคับเป็นอย่างน้อย		*				
2	สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้รับการศึกษา	*					
3	สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้เรียนรู้ เช่น เข้าร่วมการอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการเสริมความรู้ในรูปแบบต่างๆ ตามต้องการ		*				
4	สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้เรียนรู้ เช่น เข้าร่วมการอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการเสริมความรู้ในรูปแบบต่างๆ ตามต้องการ		*				
5	ครอบครัวมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เช่น บุคคล องค์กร หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเรียนรู้เรื่องสำคัญที่เกี่ยวกับครอบครัว รวมถึงการได้ลงไปศึกษาด้วยตัวเอง		*				
6	สมาชิกในครอบครัวรู้จักนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	*					

ตัวชี้วัดด้านการเรียนรู้ (ต่อ)

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะใช้ เป็นตัวชี้วัด					เหตุผลประกอบ/หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
7	บิดาและ/หรือมารดาต้องเป็นต้นแบบในการใฝ่เรียนรู้	*					
8	บิดาและ/หรือมารดาสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับแก่บุตรได้	*					
9	สมาชิกในครอบครัวมีการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา พัฒนาอาชีพ หรือความสามารถพิเศษ			*			
10	บิดาและ/หรือมารดามีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของบุตรมากพอสมควร	*					

4. ตัวชี้วัดด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการปรับตัวในภาวะยากลำบาก

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะใช้ เป็นตัวชี้วัด					เหตุผลประกอบ/หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการรับรู้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว	*					
2	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถแก้ไขปัญหาโดยใช้สติ พิจารณาไตร่ตรอง คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล	*					
3	สมาชิกในครอบครัวมีการเตรียมความพร้อมในการป้องกัน ปัญหาและสภาวะยากลำบากต่างๆที่เกิดขึ้นในครอบครัว	*					
4	สมาชิกในครอบครัวมีการบริหารจัดการความเสี่ยง เช่น การทำประกันชีวิต ประกันทรัพย์สิน และประกันภัยพิบัติ		*				
5	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการจัดการอารมณ์เมื่อเกิดปัญหาหรือภาวะเครียด	*					
6	สมาชิกในครอบครัวมีความอดทนอดกลั้นเมื่อเผชิญสภาวะยากลำบาก	*					

ตัวชี้วัดด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการปรับตัวในภาวะยากลำบาก (ต่อ)

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะใช้ เป็นตัวชี้วัด					เหตุผลประกอบ/หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
7	สมาชิกในครอบครัวให้กำลังใจซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งร่วมฝ่าฟันอุปสรรค	*					
8	สมาชิกในครอบครัวมีบุคคลหรือองค์กรที่สามารถเข้าถึงเพื่อปรึกษาปัญหาหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้		*				
9	สมาชิกในครอบครัวไม่ติดเกม		*				
10	สมาชิกในครอบครัวไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข เช่น สุรา บุหรี่ ยาเสพติด การพนัน หรือเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบุคคล สถานที่ หรือสิ่งที่จะนำไปในทางเสื่อม	*					
11	ครอบครัวสามารถเข้าถึงข่าวสารด้านภัยธรรมชาติอย่างทันเหตุการณ์		*				
12	บิดาและ/หรือมารดาปกป้องบุตรให้ปลอดภัยโดยการดูแลอย่างใกล้ชิด		*				

ตัวชี้วัดด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการปรับตัวในภาวะยากลำบาก (ต่อ)

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะใช้ เป็นตัวชี้วัด					เหตุผลประกอบ/หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
13	ครอบครัวมีการวางแผนช่วงชีวิตของสมาชิกครอบครัวในแต่ละระยะร่วมกันเพื่อป้องกันความเสี่ยงอันอาจเกิดขึ้น		*				
14	ครอบครัวมีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนสิ่งต่างๆ เพื่อให้ครอบครัวดำรงอยู่ได้ และฟื้นตัวได้เมื่อจัดการปัญหาแล้วเสร็จ	*					
15	สมาชิกในครอบครัวมีอาการฉุนหรือมองโลกในแง่ดียามที่ครอบครัวมีความขัดแย้งหรือมีปัญหาต่างๆ	*					

5. ตัวชี้วัดด้านคุณธรรมจริยธรรม

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะใช้ เป็นตัวชี้วัด					เหตุผลประกอบ/หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1	สมาชิกในครอบครัวมีความเชื่อ ความศรัทธาต่อหลักธรรมของศาสนาที่นับถือ	*					
2	สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมศาสนกิจต่างๆร่วมกัน	*					
3	สมาชิกในครอบครัวมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต เช่น มีความซื่อสัตย์ มีวินัย และถ่ายทอดให้สมาชิกในครอบครัว	*					
4	บิดาและ/หรือมารดาประพฤติตนเป็นคนดีและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตร	*					
5	สมาชิกในครอบครัวมีจิตสาธารณะ ทำคุณประโยชน์ให้ส่วนรวม		*				
6	สมาชิกในครอบครัวรักษาและสืบทอดขนบธรรมเนียมปฏิบัติที่ดีงามของครอบครัว		*				

ตัวชี้วัดด้านคุณธรรมจริยธรรม (ต่อ)

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะใช้ เป็นตัวชี้วัด					เหตุผลประกอบ/หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
7	สมาชิกในครอบครัวเคารพกฎกติกาของสังคม		*				
8	สมาชิกในครอบครัวพร้อมให้อภัยสมาชิกที่ทำผิด	*					
9	สมาชิกในครอบครัวยินดีกับสมาชิกที่ก้าวหน้าในด้านต่างๆ			*			
10	สมาชิกในครอบครัวมีความตระหนักถึงความสำคัญของครอบครัวมากกว่าประโยชน์ส่วนตน	*					

6. ตัวชี้วัดด้านการอบรมเลี้ยงดู

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะใช้ เป็นตัวชี้วัด					เหตุผลประกอบ/หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1	ครอบครัวมีบิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรด้วยตัวเองหากไม่ใช่บิดามารดาก็ต้องเป็นญาติสนิท		*				
2	สมาชิกในครอบครัวแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบตามศักยภาพของช่วงวัย	*					
3	สมาชิกในครอบครัวทุกรุ่นได้รับความรัก ความอบอุ่น การเอาใจใส่	*					
4	บุตรได้รับการปลูกฝังให้ช่วยเหลือตนเองได้ตามศักยภาพของช่วงวัย	*					
5	บิดาและ/หรือมารดาพูดคุย แนะนำ เรื่องเพศ แก่บุตรเพื่อสร้างความเข้าใจตั้งแต่เด็ก		*				
6	บิดาและ/หรือมารดามีการวางกฎกติกาข้อตกลงกับบุตรเพื่อเสริมสร้างควมมีวินัย	*					

ตัวชี้วัดด้านการอบรมเลี้ยงดู (ต่อ)

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะใช้ เป็นตัวชี้วัด					เหตุผลประกอบ/หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
7	บิดาและ/หรือมารดา เป็นที่ปรึกษาที่ดีหากบุตรประสบปัญหาต่างๆ	*					
8	บิดาและ/หรือมารดาให้บุตรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญของครอบครัว	*					

7. ตัวชี้วัดด้านสุขภาพ

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะใช้ เป็นตัวชี้วัด					เหตุผลประกอบ/หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1	สมาชิกในครอบครัวมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ	*					
2	สมาชิกในครอบครัวมีการดูแลรักษาสุขภาพตน เช่น ออกกำลังกาย ตรวจสุขภาพประจำปี การทำอาหาร รับประทานเอง	*					
3	บิดาและ/หรือมารดาสร้างสุขนิสัยที่ดีให้บุตร	*					
4	สมาชิกในครอบครัวรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ	*					
5	สมาชิกในครอบครัวรับประทานอาหารครบ 5 หมู่		*				
6	สมาชิกในครอบครัวมีน้ำสะอาดบริโภค	*					

ตัวชี้วัดด้านสุขภาพ (ต่อ)

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะใช้ เป็นตัวชี้วัด					เหตุผลประกอบ/หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
7	สมาชิกในครอบครัวมีการพักผ่อนอย่างเพียงพอ		*				
8	สมาชิกในครอบครัวมีหลักประกันสุขภาพ และเข้าถึงสวัสดิการในการรักษาพยาบาล	*					
9	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการดูแลสมาชิกเมื่อเจ็บป่วย	*					
10	สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ยาเสพติด พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม	*					
11	สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่ป่วยร้ายแรง เรื้อรัง หากมีต้องมีความสามารถที่จะดูแลรักษาได้		*				
12	สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่น้ำหนักเกินเกณฑ์จนกระทั่งเป็นโรคอ้วน		*				

8. ตัวชี้วัดด้านทุนทางสังคม

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะใช้ เป็นตัวชี้วัด					เหตุผลประกอบ/หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1	ครอบครัวมีการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างเครือญาติ	*					
2	สมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน	*					
3	สมาชิกในครอบครัวได้รับการยอมรับจากเพื่อนบ้าน		*				
4	สมาชิกในครอบครัวมีเพื่อนบ้านที่สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้		*				
5	ครอบครัวอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ดี ปลอดภัย	*					
6	ครอบครัวมีความสามารถในการเป็นที่พึ่งให้ญาติและ/หรือเพื่อนบ้านเมื่อประสบปัญหาต่างๆ		*				

ตัวชี้วัดด้านทุนทางสังคม (ต่อ)

ข้อ ที่	ประเด็น	ระดับความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะใช้ เป็นตัวชี้วัด					เหตุผลประกอบ/หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
7	ครอบครัวมีโอกาสในการได้ใช้พื้นที่สาธารณะ สาธารณูปโภค และบริการต่างๆ จากภาครัฐ	*					
8	บิดามารดาหรือผู้นำครอบครัวมาจากครอบครัวที่มีพื้นฐานที่ดีมาก่อน คือ ครอบครัวเดิมเป็นครอบครัวที่อบอุ่น			*			
9	สมาชิกในครอบครัวเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม องค์กร มูลนิธิ			*			
10	สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม		*				
11	ในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้นในชุมชน สมาชิกรวมตัวกันเพื่อแก้ไขจัดการ		*				
12	สมาชิกในครอบครัวมีความภูมิใจที่เป็นสมาชิกของครอบครัวและชุมชน		*				

ภาคผนวก ค (2) ผลการวิเคราะห์ทางสถิติจากแบบสอบถามรอบที่ 3

ตารางผนวกที่ 9 ตัวชี้วัดด้านสัมพันธภาพ

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.	คู่สมรส จดทะเบียนหรือแต่งงานถูกต้องตาม ขนบธรรมเนียมประเพณี	18	2.94	3.00	3	1.162	4	2.00	4.00	2.00
2.	สมาชิกในครอบครัวมีเวลาอยู่ร่วมกัน	18	4.61	5.00	5	0.608	2	4.00	5.00	1.00
3.	สมาชิกทำกิจกรรมร่วมกันอย่างน้อย 1 ครั้งต่อ สัปดาห์	18	4.28	5.00	5	0.895	2	3.00	5.00	2.00
4.	กิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวทำร่วมกัน เกิดจาก ความสมัครใจของสมาชิก	18	3.89	4.00	4	1.023	4	3.00	5.00	2.00
5.	สมาชิกในครอบครัวเคารพความคิดเห็นซึ่งกัน และกัน	18	4.72	5.00	5	0.461	1	4.00	5.00	1.00
6.	สมาชิกในครอบครัวมีการสื่อสารแลกเปลี่ยน (ทั้ง ด้านกาย ใจ คำพูด) เป็นการสื่อสารเชิงบวก เช่น การแสดงความรัก โอบกอด ชื่นชม ให้กำลังใจ และไต่ถามทุกข์สุขกันสม่ำเสมอ	18	4.94	5.00	5	0.236	1	5.00	5.00	0.00

ตารางผนวกที่ 9 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
7.	ในกรณีที่สมาชิกในครอบครัวไม่ได้อยู่ร่วมกันต้องติดต่อสื่อสารในช่องทางต่างๆ อย่างน้อย 3 ครั้งต่อสัปดาห์ เพื่อรับรู้ความอยู่ดีมีสุข	18	3.72	4.00	4	0.895	4	3.00	4.00	1.00
8.	การลด ละ เลิก การนอกใจคู่ครอง	18	4.61	5.00	5	0.608	2	4.00	5.00	1.00
9.	สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน	18	3.89	4.00	4	1.132	4	3.00	5.00	2.00
10.	สมาชิกในครอบครัวไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน	18	4.28	4.50	5	0.826	2	3.75	5.00	1.25
11.	สมาชิกในครอบครัวไม่ใช้ความรุนแรงทำร้ายร่างกาย หรือจิตใจกันและกัน	18	4.94	5.00	5	0.236	1	5.00	5.00	0.00
12.	สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจกัน รู้จักธรรมชาติและอุปนิสัยใจคอของกันและกัน	18	4.67	5.00	5	0.594	2	4.00	5.00	1.00
13.	สมาชิกในครอบครัวทุกคนได้รับการดูแลเอาใจใส่ ไม่รู้สึกว่าถูกทอดทิ้งเพิกเฉย โดยเฉพาะเด็กและผู้สูงอายุ	18	4.72	5.00	5	0.461	1	4.00	5.00	1.00
14.	สมาชิกในครอบครัวรับรู้การการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงของสมาชิกคนอื่นๆ เช่นออกไปธุระนอกบ้านหรือเจ็บป่วย	18	4.50	4.50	5	0.514	1	4.00	5.00	1.00

ตารางผนวกที่ 10 ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.	หัวหน้าครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวมีอาชีพที่สุจริตมั่นคง	18	4.67	5.00	5	0.485	1	4.00	5.00	1.00
2.	สัดส่วนจำนวนผู้มีอาชีพในครอบครัวสอดคล้องกับจำนวนสมาชิก	18	3.89	4.00	4	0.676	2	3.00	4.00	1.00
3.	ครอบครัวมีรายได้เพียงพอในการดูแลสมาชิกให้ดำรงชีพได้	18	4.67	5.00	5	0.485	1	4.00	5.00	1.00
4.	ครอบครัวมีเงินออมไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน	18	4.72	5.00	5	0.461	1	4.00	5.00	1.00
5.	ครอบครัวไม่มีหนี้สินหรือหากมีหนี้สินก็มี ความสามารถในการชำระคืนได้ตามกำหนดเวลา	18	4.61	5.00	5	0.502	1	4.00	5.00	1.00
6.	ครอบครัวมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือ สามารถอยู่อาศัยได้อย่างมั่นคงในระยะยาว	18	4.28	4.00	4	0.575	2	4.00	5.00	1.00
7.	ครอบครัวมีการลงทุนในรูปแบบต่างๆ เช่น การ เล่นหุ้น สหกรณ์ หรือกองทุนต่างๆ	18	3.11	3.00	3	0.900	4	3.00	3.00	0.00
8.	ครอบครัวมีการทำบัญชีครัวเรือนรายรับรายจ่าย	18	4.22	4.00	4	0.647	2	4.00	5.00	1.00
9.	ครอบครัวมีบุคคลหรือแหล่งเงินทุนที่สามารถ ช่วยเหลือได้เมื่อมีความจำเป็นฉุกเฉิน	18	3.89	4.00	3	0.900	2	3.00	5.00	2.00

ตารางผนวกที่ 10 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
10.	บิดาและ/หรือมารดามีเงื่อนไขของอาชีพที่เกื้อกูลให้สามารถไปรับส่งบุตรหรือทำกิจกรรมกับบุตรได้	18	2.83	3.00	2	1.150	4	2.00	3.00	1.00
11.	สมาชิกในครอบครัวรู้สถานะทางการเงินของครอบครัวเพื่อดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับรายได้	18	4.78	5.00	5	0.428	1	4.75	5.00	0.25
12.	ครอบครัวรู้จักใช้อุปกรณ์อำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็นและรู้จักการดูแลรักษาเพื่อให้ใช้นาน	18	3.44	4.00	4	1.149	4	2.75	4.00	1.25

ตารางผนวกที่ 11 ตัวชี้วัดด้านการเรียนรู้

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.	ครอบครัวต้องมีสมาชิกที่ผ่านการศึกษาขั้นบังคับเป็นอย่างน้อย	18	4.11	4.00	5	0.963	3	3.00	5.00	2.00

ตารางผนวกที่ 11 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
2.	สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้รับการศึกษา	18	4.50	4.00	5	0.857	2	3.75	5.00	1.25
3.	สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้เรียนรู้ เช่น เข้าร่วมการอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการเสริมความรู้ในรูปแบบต่างๆ ตามต้องการ	18	3.94	5.00	4	0.725	2	3.00	4.25	1.25
4.	บิดาและ/หรือมารดาสนับสนุนให้บุตรทำกิจกรรมต่างๆ เช่นการเข้าค่าย การเป็นนักเรียนแลกเปลี่ยนหรือการทำงานพิเศษเพื่อพัฒนาศักยภาพตนเอง	18	4.33	4.00	4	0.485	1	4.00	5.00	1.00
5.	ครอบครัวมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เช่น บุคคล องค์กร หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเรียนรู้เรื่องสำคัญที่เกี่ยวกับครอบครัว รวมถึงการได้ลงไปศึกษาด้วยตัวเอง	18	4.39	4.00	4	0.608	2	4.00	5.00	1.00
6.	สมาชิกในครอบครัวรู้จักนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	18	4.67	5.00	5	0.485	1	4.00	5.00	1.00
7.	บิดาและ/หรือมารดาต้องเป็นต้นแบบในการใฝ่เรียนรู้	18	4.61	4.50	5	0.502	1	4.00	5.00	1.00

ตารางผนวกที่ 11 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
8.	บิดาและ/หรือมารดาสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับแก่บุตรได้	18	4.50	5.00	5	0.618	2	4.00	5.00	1.00
9	สมาชิกในครอบครัวมีการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา พัฒนาอาชีพ หรือความสามารถพิเศษ	18	3.94	4.00	4	0.802	2	3.00	5.00	2.00
10.	บิดาและ/หรือมารดามีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของบุตรมากพอสมควร	18	4.39	5.00	5	1.037	4	4.00	5.00	1.00

ตารางผนวกที่ 12 ตัวชี้วัดด้านการจัดการปัญหา ภาวะเสี่ยงและการปรับตัวในภาวะยากลำบาก

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการรับรู้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว	18	4.33	4.50	5	0.970	4	4.00	5.00	1.00

ตารางผนวกที่ 12 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
2.	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถแก้ไขปัญหา โดยใช้สติ พิจารณาไตร่ตรอง คิดวิเคราะห์ อย่างมีเหตุผล	18	4.94	5.00	5	0.236	1	5.00	5.00	0.00
3.	สมาชิกในครอบครัวมีการเตรียมความพร้อมใน การป้องกัน ปัญหาและสภาวะยากลำบากต่างๆที่ จะเกิดขึ้นในครอบครัว	18	4.67	5.00	5	0.485	1	4.00	5.00	1.00
4.	สมาชิกในครอบครัวมีการบริหารจัดการความ เสี่ยง เช่น การทำประกันชีวิต ประกันทรัพย์สิน และประกันภัยพิบัติ	18	3.89	4.00	5	0.900	2	3.00	5.00	2.00
5.	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการจัดการ อารมณ์เมื่อเกิดปัญหาหรือภาวะเครียด	18	4.56	5.00	5	0.984	4	4.00	5.00	1.00
6.	สมาชิกในครอบครัวมีความอดทนอดกลั้นเมื่อ เผชิญสภาวะยากลำบาก	18	4.56	5.00	5	0.511	2	4.00	5.00	1.00
7.	สมาชิกในครอบครัวให้กำลังใจซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งร่วมฝ่าฟันอุปสรรค	18	5.00	5.00	5	0.000	0	5.00	5.00	0.00
8.	สมาชิกในครอบครัวมีบุคคลหรือองค์กรที่สามารถ เข้าถึงเพื่อปรึกษาปัญหาหรือแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ได้	18	4.56	5.00	5	0.511	1	4.00	5.00	1.00

ตารางผนวกที่ 12 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
9.	สมาชิกในครอบครัวไม่ติดเกม	18	3.83	4.00	5	1.043	3	3.00	5.00	2.00
10.	สมาชิกในครอบครัวไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข เช่น สุรา บุหรี่ ยาเสพติด การพนัน หรือเข้าไปยุ่ง เกี่ยวกับบุคคล สถานที่ หรือสิ่งที่จะนำไป ในทางเสื่อม	18	4.78	5.00	5	0.428	1	4.75	5.00	0.25
11.	ครอบครัวสามารถเข้าถึงข่าวสารด้านภัย ธรรมชาติอย่างทันเหตุการณ์	18	4.17	4.00	5	0.857	2	3.00	5.00	2.00
12.	บิดาและ/หรือมารดาปกป้องบุตรให้ปลอดภัยโดย การดูแลอย่างใกล้ชิด	18	3.78	4.00	5	1.309	4	2.75	5.00	2.25
13.	ครอบครัวมีการวางแผนช่วงชีวิตของสมาชิก ครอบครัวในแต่ละระยะร่วมกันเพื่อป้องกันความ เสี่ยงอันอาจเกิดขึ้น	18	4.22	4.00	4	0.808	3	4.00	5.00	1.00
14.	ครอบครัวมีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ครอบครัวดำรงอยู่ได้ และฟื้นตัวได้เมื่อ จัดการปัญหาแล้วเสร็จ	18	4.67	5.00	5	0.485	1	4.00	5.00	1.00
15.	สมาชิกในครอบครัวมีอารมณ์ขันหรือมองโลกใน แง่ดียามที่ครอบครัวมีความขัดแย้งหรือมีปัญหา ต่างๆ	18	4.50	4.50	4	0.514	1	4.00	5.00	1.00

ตารางผนวกที่ 13 ตัวชี้วัดด้านคุณธรรมจริยธรรม

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.	สมาชิกในครอบครัวมีความเชื่อ ความศรัทธาต่อ หลักธรรมของศาสนาที่นับถือ	18	4.50	4.50	4	0.514	1	4.00	5.00	1.00
2.	สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมศาสนกิจต่างๆ ร่วมกัน	18	4.22	4.50	5	0.878	2	3.00	5.00	2.00
3.	สมาชิกในครอบครัวมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต เช่น มีความซื่อสัตย์ มีวินัย และถ่ายทอดให้ สมาชิกในครอบครัว	18	4.94	5.00	5	0.236	1	5.00	5.00	0.00
4.	บิดาและ/หรือมารดาประพฤติตนเป็นคนดีและ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตร	18	5.00	5.00	5	0.000	0	5.00	5.00	0.00
5.	สมาชิกในครอบครัวมีจิตสาธารณะ ทำ คุณประโยชน์ให้ส่วนรวม	18	4.44	4.00	4	0.511	1	4.00	5.00	1.00
6.	สมาชิกในครอบครัวรักษาและสืบทอด ขนบธรรมเนียมปฏิบัติที่ดีงามของครอบครัว	18	4.44	4.00	4	0.511	1	4.00	5.00	1.00
7.	สมาชิกในครอบครัวเคารพกฎกติกาของสังคม	18	4.39	4.00	4	0.502	1	4.00	5.00	1.00
8.	สมาชิกในครอบครัวพร้อมให้อภัยสมาชิกที่ทำผิด	18	4.50	5.00	5	0.786	2	4.00	5.00	1.00
9.	สมาชิกในครอบครัวยินดีกับสมาชิกที่ก้าวหน้า ด้านต่างๆ	18	3.72	4.00	5	1.274	4	3.00	5.00	2.00

ตารางผนวกที่ 13 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
10.	สมาชิกในครอบครัวมีความตระหนักถึง ความสำคัญของครอบครัวมากกว่าประโยชน์ส่วน ตน	18	4.56	5.00	5	0.511	1	4.00	5.00	1.00

ตารางผนวกที่ 14 ตัวชี้วัดด้านการอบรมเลี้ยงดู

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.	ครอบครัวมีบิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรด้วยตัวเอง หากไม่ใช่บิดามารดาก็ต้องเป็นญาติสนิท	18	3.89	4.00	4	1.023	4	3.00	5.00	2.00
2.	สมาชิกในครอบครัวแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบตามศักยภาพของช่วงวัย	18	4.67	5.00	5	0.485	1	4.00	5.00	1.00
3.	สมาชิกในครอบครัวทุกรุ่นได้รับความรัก ความ อบอุ่น การเอาใจใส่	18	4.72	5.00	5	0.461	1	4.00	5.00	1.00
4.	บุตรได้รับการปลูกฝังให้ช่วยเหลือตนเองได้ตาม ศักยภาพของช่วงวัย	18	4.67	5.00	5	0.485	1	4.00	5.00	1.00

ตารางผนวกที่ 14 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
5.	บิดาและ/หรือมารดาพูดคุย แนะนำ เรื่องเพศ แก่ บุตรเพื่อสร้างความเข้าใจตั้งแต่เด็ก	18	4.06	4.00	4	0.802	2	3.00	5.00	2.00
6.	บิดาและ/หรือมารดามีการวางแผนการคุมกำเนิดกับบุตรเพื่อเสริมสร้างความมีวินัย	18	4.72	5.00	5	0.461	1	4.00	5.00	1.00
7.	บิดาและ/หรือมารดา เป็นที่ปรึกษาที่ดีหากบุตร ประสบปัญหาต่าง ๆ	18	5.00	5.00	5	0.000	0	5.00	5.00	0.00
8.	บิดาและ/หรือมารดาให้บุตรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญของครอบครัว	18	4.67	5.00	5	0.486	1	4.00	5.00	1.00

ตารางผนวกที่ 15 ตัวชี้วัดด้านสุขภาพ

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.	สมาชิกในครอบครัวมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ	18	4.67	5.00	5	0.594	2	4.00	5.00	1.00

ตารางผนวกที่ 15 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
2.	สมาชิกในครอบครัวมีการดูแลสุขภาพของตน เช่น ออกกำลังกาย ตรวจสุขภาพประจำปี การทำอาหารรับประทานเอง	18	4.50	4.50	4	0.514	1	4.00	5.00	1.00
3.	บิดาและ/หรือมารดาสร้างสุขนิสัยที่ดีให้บุตร	18	4.56	5.00	5	0.784	3	4.00	5.00	1.00
4.	สมาชิกในครอบครัวรับประทานอาหารเช้า	18	4.56	5.00	5	0.705	2	4.00	5.00	1.00
5.	สมาชิกในครอบครัวรับประทานอาหารเช้าครบ 5 หมู่	18	4.11	4.00	5	0.963	3	3.00	5.00	2.00
6.	สมาชิกในครอบครัวมีน้ำสะอาดบริโภค	18	4.44	4.50	5	0.616	2	4.00	5.00	1.00
7.	สมาชิกในครอบครัวมีการพักผ่อนอย่างเพียงพอ	18	4.28	4.00	4	0.575	3	4.00	5.00	1.00
8.	สมาชิกในครอบครัวมีหลักประกันสุขภาพ และเข้าถึงสวัสดิการในการรักษาพยาบาล	18	4.94	5.00	5	0.236	1	5.00	5.00	0.00
9.	สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถในการดูแลสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย	18	4.61	5.00	5	0.502	1	4.00	5.00	1.00
10.	สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ยาเสพติด พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม	18	4.67	5.00	5	0.594	2	4.00	5.00	1.00
11.	สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่ป่วยร้ายแรงเรื้อรังหากมีต้องมีความสามารถที่จะดูแลรักษาได้	18	4.11	4.00	5	1.079	4	3.75	5.00	1.25

ตารางผนวกที่ 15 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
12.	สมาชิกในครอบครัวไม่มีบุคคลที่น้ำหนักเกิน เกณฑ์จนกระทั่งเป็นโรคอ้วน	18	3.67	3.50	3	0.767	2	3.00	4.00	1.00

ตารางผนวกที่ 16 ตัวชี้วัดด้านทุนทางสังคม

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1.	ครอบครัวมีการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างเครือ ญาติ	18	4.67	5.00	5	0.485	1	4.00	5.00	1.00
2.	สมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน บ้าน	18	4.56	5.00	5	0.511	1	4.00	5.00	1.00
3.	สมาชิกในครอบครัวได้รับการยอมรับจากเพื่อน บ้าน	18	4.06	4.00	4	0.802	2	3.00	5.00	2.00
4.	สมาชิกในครอบครัวมีเพื่อนบ้านที่สามารถ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้	18	4.50	4.50	4	0.514	1	4.00	4.50	0.50

ตารางผนวกที่ 16 (ต่อ)

ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าพิสัย	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 1	เปอร์เซ็นต์ ไทล์ที่ 3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
5.	ครอบครัวอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ดี ปลอดภัย	18	4.39	5.00	5	0.979	4	4.00	5.00	1.00
6.	ครอบครัวมีความสามารถในการเป็นที่พึ่งให้ญาติ และ/หรือเพื่อนบ้านเมื่อประสบปัญหาต่างๆ	18	4.61	5.00	5	0.502	1	4.00	5.00	1.00
7.	ครอบครัวมีโอกาสในการได้ใช้พื้นที่สาธารณะ สาธารณูปโภค และบริการต่างๆ จากภาครัฐ	18	4.33	5.00	5	1.085	4	4.00	5.00	1.00
8.	บิดามารดาหรือผู้นำครอบครัวมาจากครอบครัวที่ มีพื้นฐานที่ดีมาก่อน คือ ครอบครัวเดิมเป็น ครอบครัวที่อบอุ่น	18	3.56	3.00	3	0.705	2	3.00	4.00	1.00
9.	สมาชิกในครอบครัวเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม องค์กร มูลนิธิ	18	3.56	3.00	3	0.705	2	3.00	4.00	1.00
10.	สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม	18	4.17	4.00	4	0.514	2	4.00	4.25	0.75
11.	ในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้นในชุมชน สมาชิกรวมตัว กันเพื่อแก้ไขจัดการ	18	4.39	4.00	4	0.502	1	4.00	5.00	1.00
12.	สมาชิกในครอบครัวมีความภูมิใจที่เป็นสมาชิก ของครอบครัวและชุมชน	18	4.11	4.00	4	0.758	2	3.75	5.00	1.25

ภาคผนวก ง
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. นายสุจิตต์ ไตรพิทักษ์ อดีตรองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมสถาบันครอบครัว ผู้ตรวจราชการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นายกสมาคมครอบครัวศึกษาแห่งประเทศไทย
2. นางภรภัทร เฟ่งไพฑูรย์ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมสถาบันครอบครัวสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
3. นางสาวพัชรา อุบลสวัสดิ์ อดีตนักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ สำนักส่งเสริมสถาบันครอบครัว สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และปัจจุบันดำรงตำแหน่งฝ่ายสนับสนุนคณะกรรมการสมัชชาปฏิรูปสำนักงานปฏิรูป
4. นางภมรินทร์ เชาวจินดา นักสังคมสงเคราะห์เชี่ยวชาญ กลุ่มที่ปรึกษากรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
5. นางสาวสมพร อินทร์แก้ว นักจิตวิทยาเชี่ยวชาญ กลุ่มที่ปรึกษากรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
6. รองศาสตราจารย์ ดร. สายฤดี วรกิจโกศาทร อดีตผู้อำนวยการสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล
7. รองศาสตราจารย์ ดร. ศิวพร ปกป้อง รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและพัฒนา สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล
8. รองศาสตราจารย์ ดร. จิตตินันท์ เดชะคุปต์ อาจารย์ประจำสาขาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
9. ดร.ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล อาจารย์ประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

10. รศ. ระพีพรรณ คำหอม หัวหน้าภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

11. ดร.มาลี จิรวัดนานนท์ อาจารย์ประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

12. ดร.ปิยะธิดา ขจรชัยกุล อาจารย์ประจำภาควิชาอนามัยครอบครัว
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

13. นายวันชัย บุญประชา อดีตผู้จัดการแผนงานสุขภาวะครอบครัว สำนักงานกองทุน
การสร้างเสริมสุขภาพ และผู้จัดการมูลนิธิเครือข่ายครอบครัวปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ
สำนักสนับสนุนสุขภาวะประชากรกลุ่มเฉพาะ

14. นายธนากร คมกฤษ อดีตหัวหน้าฝ่ายพัฒนาเครือข่าย มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว
ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้จัดการแผนงานสุขภาวะครอบครัว สำนักงานกองทุนการสร้างเสริม
สุขภาพ

15. นางฐานิชชา ลิ้มพานิช อดีตนักสังคมสงเคราะห์/ผู้ประสานงานครอบครัวใน
สภาวะยากลำบาก มูลนิธิเครือข่ายครอบครัวปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้จัดการมูลนิธิเครือข่าย
ครอบครัว

16. นางสาวบุญล้อม กานต์ศักดิ์สรณัญ ผู้ช่วยผู้อำนวยการบริหาร สหทัยมูลนิธิ

17. นางทองไพเราะ ปุยตระกูล ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาเด็กและครอบครัว มูลนิธิศูนย์
พิทักษ์สิทธิเด็ก

18. นางสุภาวดี หาญเมธี ประธานสถาบันรักลูก

19. นางปัทมธร ไสแสง หัวหน้ากองบรรณธิการ นิตยสาร Mother&Care บริษัท จี
เอ็ม มัลติมีเดีย จำกัด (มหาชน)

ที่ ศธ 0513.11505/422

โครงการศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 ถนนพหลโยธิน จตุจักร
กรุงเทพฯ 10900

9 พฤศจิกายน 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม
เรียน

เนื่องด้วย นางสาวทิพวัลย์ งามรุ่ง รหัสประจำตัว 5216000283 นิสิตปริญญาโท สาขาพัฒนาสังคม (ภาคปกติ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จัดทำโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็ง” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดครอบครัวเข้มแข็งโดยใช้เทคนิคเดลฟาย จึงจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามตามเทคนิคเดลฟาย เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการศึกษาหรือทำงานด้านครอบครัว และได้พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถด้านครอบครัว จึงขออนุญาตเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สิริกร กาญจนสุนทร)

ประธานสาขาพัฒนาสังคม

สาขาพัฒนาสังคม

โทร. 0-2579-1546, 0-2579-0113 ต่อ 1570

ติดต่อ : นางสาวทิพวัลย์ งามรุ่ง 081-543-0704 e-mail pnt_jan@hotmail.com

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวทิพย์วัลย์ งามรง
วัน เดือน ปี ที่เกิด	5 มกราคม 2528
สถานที่เกิด	จังหวัดตรัง
ที่อยู่	159 ม. 7 ต.นาท่ามเหนือ อ.เมือง จ.ตรัง
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการสื่อสาร สาขานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี